

II

USTAŠKODOMOBRANSKI I TALIJANSKI
DOKUMENTI

BR. 194

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA, GLAVNOG STOŽERA DOMOB-RANSTVA OD 1 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU SJEVERNO I JUŽNO OD RIJEKE SAVE I KUPE¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 244

(po podatcima primljenim 1. IX. 1943 godine do 9 sati).

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ludbrega: Prema izvješću zapovjednika posade Ludbreg, noću 30/31. VIII. part. skupina nepoznate jačine oboružana sa bacačima prešla je između Crvenog Kamena i Sv. Marije (10 i 13 km s. izt. od Ludbrega) r. Dravu i napala mađarsku pograničnu stražu. 1 mađarski dočastnik je poginuo, a 2 mađarska vojnika zarobljena. Partizani su se istim putem vratili natrag.

Podr. Zagorja: Noću 29/30. VIII. na želj. mostu 1.5 km izt. od Zaboka partizani su razoružali domobransku stražu.

30. VIII. u s. Martijanec (14 km izt j. izt. od Varaždina) partizani su spalili občinske spise.

Naknadno se saznalo da je napadaj na logor državne domoradne službe kod Dvor. Gredice (3 km j.z. od Zaboka) noću 26/27. VIII. izvršila skupina od 200 partizana,² a ne 10 (Dnevno izvješće broj 240).

31. VIII. sjeveroistočno od Krapine raspršena je partizanska skupina koja je posljednjih dana djelovala na ovom području³. Vlastiti gubitci: 3 ranjena, a neprijateljski 10 mrtvih i oko 25 ranjenih (izkaz pučanstva).

Podr. Jastrebarskog: Noću 30/31. VIII. odbijen je bez vlastitih gubitaka manji part. prepad na naše bunkere kod Zdenčine 8 km izt. s. od Jastrebarskog).

31. VIII. kod želj. postaje Horvati (13 km s. izt. od Jastrebarskog) naišao je osobni vlak na minu. Stroj i 3 vagona su izkliznuli, a nekoliko putnika ranjeno.

¹ Dokumentat umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod reg. br. 16/1, k. 28.

² Napad izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi tom V, knj. 18, dok. br. 145 i 203.

³ Na ovom području djelovali su dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 66.

Podr. Vel. Gorice: Noću 31. VIII. (1. IX. kod Vel. Gorice) na pruzi Zagreb—Sisak naišao je transportni vlak na minu. Stroj i 1 vagon su izkliznuli. Žrtava nije bilo.

Podr. Dugog Sela: 1. IX. u 0825 sati 1 km istočno od Dugog Sela (20 km izt. od Zagreba) jača partizanska skupina napala je osobni vlak koji je išao iz Zagreba prema Novskoj. Njemački i naši vojnici koji su se vozili vlakom prihvatili su borbu i partizane odbili. 1 njemački vojnik je poginuo, a 9 njemačkih vojnika i 3 domobrana su ranjeni. Vlak je vraćen u Dugo Selo.

Podr. Koprivnice: Noću 27/28. VIII. na želj. postaji Mučna Reka (6 km j. z. od Koprivnice) skupina od oko 25 partizana zarobila je stražu želj. osiguranja jačine 5 domobrana i oštetila želj. prugu⁴.

Podr. Siska: Noću 28/29. VIII. part. skupina nepoznate jačine upala je u s. Preloščica (11 km j. izt. od Siska) radi pljačke državnog žita. Oružnički odjel iz Topolovca (6 km izt. od Siska) protjerao je partizane. Vlastitih gubitaka nije bilo, dok je 1 partizan ubijen, a 1 ranjen. Zaplijenjene su 2 puške i nešto streljiva, a 2600 kgr. opljačkane pšenice je povraćeno.

Podr. Daruvara: 31. VIII. uzpostavljen je želj. promet između Banove Jaruge i Pakraca.

Podr. Požege: 31. VIII. njemačke čete zauzele su poslije jakog neprijateljskog otpora s. Vetovo⁵ (12 km s. izt. od Požege), 4 njemačka vojnika su poginula, 4 su ranjena, a 4 nestala, dok je neprijatelj imao najmanje 80 mrtvih.

31. VIII. oko 13 sati kod s. Draga (12 km s. s. z. od Požege) zapažena je glavnina XVII. i XXI. partizanske brigade⁶ u pokretu prema Ravnoj Gori (25 km j. z. od Požege).

Podr. Podrav. Slatine: 29. VIII. partizani su napali želj. postaju Sladojevci⁷ (4 km s. z. od Podravske Slatine), demolirali prometni ured, a između Sladojevci i Cabuna (11 km s. z. od Podr. Slatine) porušili želj. prugu u dužini od 74 metra.

Podr. Podravine: Noću 27/28. VIII. odbijen je bez vlastitih gubitaka partizanski napadaj na s. Sljivoševci (11 km j. izt. od D. Miholjca).

Iste noći u Podravski Podgajci (8 km izt. j. izt. od D. Miholjca) partizani su uništili občinske spise.

* Napad izvršio Drugi bataljon Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 3.

⁵ O borbi kod ovog uporišta vidi dok. br. 9.

* Vidi dok. br. 9 i 108.

⁷ Vidi dok. br. 42.

U šumama 12 i 14 km j. z. i 17 km j. j. izt. od D. Mi-holjca) partizani navodno postrojavaju konjanički odjel.
Podr. Đakova: Prema izvješću glavnog oruž. zapovjedništva noću 25/26. VIII. partizani su napali njemačka sela Drenje, Drenjski Slatinik. Mandičevac i Pridvorje⁸ (12—16 km s. z. od Djakova). U borbi je poginulo 10 vojničara njemačke pripreme i 17 seljaka, 4 vojničara su ranjena, a 2 vojničara i 5 seljaka nestala. Gubitci partizana nisu poznati. Partizani su popalili nekoliko kuća, a u s. Drenje opljačkali poštu, spalili občinske spise i odvezli oko 5 vagona žita.

Protumjere uslijed prikupljanja jačih part. snaga na području sjeverozapadno od Djakova su u toku.

o

B) TUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ogulina: 31. VIII: između želj. postaje Ogulin i Oštarije (6 km j. izt. od Ogulina) naišao je oklopni vlak na minu, 1 vagon je izkliznuo. 1 ustaša je poginuo a 3 su ranjena.

Podr. Gospića: 30. VIII. odbijen je part. napadaj na Marinu Glavu (775—2 km. j. izt. od Perušića).

Prema izkazu zarobljenika na odsjek: Pazarište—Klanac—Perušić (18 i 11 km s. z. te 11 km s. od Gospića) napala je 29. VIII. Primorsko-gorjanska partizanska divizija (2 brigada) i 1 Lički hrvatski bataljon „Matija Gubec“⁹ (6. divizije). Vlastito i talijansko zrakoplovstvo bombardiralo je neprijateljske postave sjeverno od crte: Pazarište—Klanac Vlastiti gubitci 30. VIII.: 1 mrtav i 3 ranjena., a neprijateljski: 2 mrtva i 4 zarobljena. Plijen: 3 puške.

Podr. Gline: Prema izkazu pučanstva part. se utvrđuju na crti: Sv. Nikola—Baltića Br.—Hrvatsko Selo (6 km j. te 5 i 8 km j. z. od Gline).

31. VIII. kod s. Viduševac (3.5 km s. z. od Gline) naišle su naše čete na jak neprijateljski odpor. Posljedak borbe još nije poznat.

Naknadno:

Područje Dugog Sela: Noću 31. VIII. (1. IX. skupina od navodno 300 partizana napala je domobransku stražu kod električnog transformatora 5 km izt. od Božjakovine (4 km izt.s.izt. od

⁸ Napad na ova uporišta izvršili dijelovi Sedamnaeste NOU i Dva-deset prve NO brigade. Vidi dok. br. 9.

⁹ Vidi dok. br. 10, 134, 195, 196 i tom V, knj. 18, dok. br. 210, 211 i 214.

Dugog Sela), te razoružala i zarobila 1 častnika i 50 domobrana.¹⁰ Partizani su došli iz šume s. Siškovo (8 km j.j. izt. od Božjakovine) kuda su se i povukli.

Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
(M.P.)¹¹ **Dragojlov**

BR. 195

**IZVJEŠTAJ TALIJANSKOG PORUČNIKA BISIACCO OD 1
RUJNA 1943 GOD. KOMANDI TALIJANSKOG PETOG AR-
MISKOG KORPUSA O GUBICIMA JEDINICA NOV I PO
HRVATSKE PRILIKOM BORBI NA PODRUČJU PAZARIŠTE
—KLANAC 29 RUJNA 1943 GODINE¹**

Primljeni Radiogram

V. P. 10; 1 septembra 43

Od poručnika Bisiacco
KOMANDI V ARM. KORPUSA
i na znanje

KOMANDI 2 ARMIJE — obavještajno

Radio br. 314

Prilikom čišćenja zone Pazarište—Klanac² utvrđeni definitivno sljedeći gubici ustanika na dan 29. avgusta:³ mrtvih 117, zarobljenih 28 partizana, zaplijenjena 2 laka minobacača, 7 puško-mitraljeza, 74 puške.

Prema izjavi zarobljenog partizana, ustanici imaju preko 200 mrtvih.

PORUČNIK BISIACCO (11300109)

Kopija za pomoć. nač. štaba
Kopija data operativnom odjeljenju

¹⁰ Napad izvršio Prvi bataljon Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 3 i 5.

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² O ovoj akciji vidi dok. br. 10, 134, 194, 196 i tom V, knj. 18> dok. br. 210, 211 i 214.

³ O gubicima vidi dok. br. 10 i 134.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 2 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVIMA I POKRETIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE SJEVERNO OD RIJEKE SAVE I KUPE I GUBICIMA U BORBI KOD S. KLANAC¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 245

(po podacima primljenim 2. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

- Podr. Zagorja:* Noću 31. VIII. (1. IX. u rudniku Dubovec) 6 km s. izt. od D. Stubice) partizani su zapalili radionicu i strojarnicu. Prema izvješću posade Zlatar, 31. VIII. kretala se skupina od navodno oko 600 partizana- smjerom: G. Jesenje—Lobor—Zajezda (5.5 km s. izt., te 15 i 24 km izt. od Krapine).
- Podr. Zagreb—Dugo Selo;* Noću 1/2 IX. odbijen je part. napadaj na protuzrakoplovnu bitnicu sjeverno od r. Save kod Markuševačkog mosta (6 km j. izt. od Zagreba). Prigodom partizanskog napadaja na osobni vlak kod Dugog Sela 1. IX. (Dnevno izvješće br. 244) ukupni gubitci iznose: 1 njemački vojnik mrtav, 5 njemačkih vojnika i 17 putnika ranjeno, a vlakovođa i 1 nadsatnik nestali.
- Podr. Turopolje:* Noću 31. VIII. (1. IX. odbijen je partizanski napadaj na s. Kravarsko (9 km j. z. od Turopolja). Vlastitih gubitaka nije bilo, dok su prema izkazu pučanstva partizani pretrpili osjetne gubitke.
- Podr. Daruvara:* Noću 31.VIII./1.IX. protjerane su partizanske razvidnice koje su se približile Grubišnom Polju. Između želj. postaje Pivnica i s. Popelana (14 i 12 km j. izt. od Virovitice) part. su porušili želj. prugu³.

¹ Dokumentat umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 2/1—48, k. 29.

² Odnosi se na dijelove Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 3.

* Vidi dok. br. 42.

Noću 31.VIII./1.IX. partizani (navodno XVII. brigada⁴ koja se je prema drugim viestima sa iztoka kretala prema Ravnoj Gori — 25 km s. z. od Požege) napali su Lipik i konjegovstvenu postaju na Mjr. Izidorovac (1.5 km z. od Lipika). Pred nadmoćnijim neprijateljem posada Konjegovstvene postaje se povukla u Lipik a partizani su odveli nešto stoke i opljačkali upravu. Od posade nestao je 1 zastavnik i 10 domobrana. Pomoću upućenog pojačanja Mjr. Izidorovac je 1. IX. u 5 sati povraćen.

Podr. Virovitice:

Prema izvješću povjerenika partizanske snage prikupljaju se navodno u selima: Budakovac, Detkovac, Ružani, Zlebina i G. Bazje (20 km izt., 18 i 13 km s. izt i 9 km s.s. izt. od Virovitice). Ovo nije provjereno.

Podr. Okučani—Nova Gradiška:

31. VIII. između Okučana i s. Čovac (3 km j. z. od Okučana) protjerana je skupina od oko 100 partizana. Vlastitih gubitaka nije bilo.

31.VIII. partizani su upali u s. Davor (19 km j izt. od Nove Gradiške) i opljačkali nekoliko kuća. Pred upućenom potjerom partizani su se povukli. Gubitci pučanstva: 2 mrtva i 3 ranjena. Na r. Savi potopljen je 1 part. čamac i tom prigodom se nekoliko partizana utopilo.

Podr. Broda:

Noću 30/31. VIII. odbijen je bez vlastitih gubitaka manji part. prepad na domobransko skladište, u Gromačniku (4 km s.z. od Broda) i na Brodsku Varoš (predgrađe Broda).

Podr. Podrav. Slatina:

1. IX. na želj. postaji Bukovica (7 km j. izt. od Podravske Slatine) part. su zapalili robno skladište⁵, a između želj. postaje Mikleuš i Bukovica oštetili želj. prugu".

Podr. Našica:

Prema izvješću 2. ustaškog zdruga, 30. VIII. zapažena je jača part. skupina (navodno 2 brigade) u pokretu od šume Živčane (10 km j. izt. od Našica) preko Lon-

⁴ Sedamnaesta NOU brigada. Vidi dok. br. 9.

⁵ i ¹ Vidi dok. br. 42.

džice (9 km j.j.z. od Našica) u zapadnom smjeru.

Istog dana jedna jača part. skupina⁷ bila je u Levanjskoj Varoši (17 km z. od Đakova). Na području općine Levanjska Varoš part. vrše nasilno novačenje, a iz sela: Breznica Đakovačka i Slobodna Vlast (19 i 21 km z. od Đakova) partizani su otjerali sve stanovništvo od 15—20 godina.

Naknadno se saznalo da se je 29. VIII. u selu Bračevci (15 km j. iz. od Našica) nalazila skupina od oko 200 partizana⁸ a ne 2 brigade kako je u dnevnom izvješću br. 243 bilo javljeno.

2. ustaški zdruk iz Našica javlja 1. IX. da partizani ruše Podravsku željezničku prugu kod želj. postaje Gložde (6 km j.z. od D. Miholjca) i da se jače partizanske skupine nalaze u selima 6—9 km s. izt. od sela Cačinci (20 km z.s.z. od Našica). Kroz Mikleuš (5 km z.s.z. od Cačinci) zapazeno je kretanje jačih partizanskih snaga.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ogulina: 30. VIII. zbog sabotaze na pruzi: Delnice—Ogulin izkliznuo je teretni vlak.

1. IX. kod želj. postaje Generalski Stol (14 km s. izt. od Ogulina) naišao je oklopni vlak na minu. 2 oružnika i 1 željezničar su poginuli, a 2 oružnika su ranjeni.

Podr. Gospića: Naknadno se saznalo da su 29. VIII. partizani u borbama na području oko s. Klanac⁹ (11 km s.z. od Gospića) (Dnevno izvješće br. 243) imali ukupno 117 mrtvih (brojano) i 28 zarobljenih. Plijen: 2 laka bacača, 7 strojopušaka i 74 puške.

Podr. Gline: Prema iskazu jednog iz partizanskog zarobljeništva vraćenog domobrana I. Ba-

⁷ Odnosi se na snage Desete NO divizije. Vidi dok. br. 9 i 108.

⁸ Vidi dok. br. 9.

⁹ O ovim borbama vidi dok. br. 10, 134, 194, 195 i tom V, knj. 18, dok. br. 210, 211 i 214.

nijska part. brigada se nalazi u s. Klasnić (11 km j.j. izt. od Gline), II. Banijska brigada u Topuskom, a VIII. Brigada negdje u Kordunu. Stožer Unske operativne grupe nalazi se u s. Klasnić.

Podr. Knina:

29. VIII. kod Kistanja (20 km z.j.z. od Knina) odbijen je part. napadaj¹⁰ na talijansku samovoznu kolonu.

Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)

(M.P.)¹¹

Dragojlov

BR. 197

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 2 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA SJEVERO-DALMATINSKOG NOP ODREDA NA TALIJANSKU JEDINICU NA PUTU OBROVAC—ZEGAR¹

Telegram

Datum

otpreme: 2-IX-43, 20.45 č.

prijema: 3-IX-43, 0.50 č.

OD KOMANDE XVIII ARM. KORPUSA
KOMANDA II ARMIJE

i na znanje

KOMANDI II ARMIJE

KOMANDAMA V I VI A.K.

Odjelj. za telekomunikacije

Br. 12044/Op.—

Br. 3018

Stiglo 3 sept. 1943

IZVJEŠTAJ ZA 2 SEPTEMBAR 1943 U 18 ČASOVA

Aktivnost ustanika:

Povećana je aktivnost partizana na teritoriji div. „Zara” gdje brojne lokalne bande, pojačane formacijama koje stižu preko Zrmanje, ometaju naše komunikacije, primoravajući na

¹⁰ Vidi dok. br. 110.

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna država hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

to da mnoge naše snage budu upotrijebljene za održavanje veza između pojedinih garnizona.—

Noću uoči 2-og partizani su minama prekinuli prugu između Perkovića (Šibenik SI—CD) i Primorsko Dolac (SL—BZ): pruga je već uspostavljena.

Sektor Bergamo:

Noću uoči 31, ustanički napad na ustaški garnizon Bučić (Šibenik SP—CQ) bio je odbijen uz učešće naše artiljerije iz Drniša (SL—CO). — Ustaški gubitci: 3 mrtva i 4 ranjena; partizanski: 10 mrtvih. — Noću uoči 2-og naša jedinica iz zasjede u zoni Kukuljovac (Split VH—BZ) raspršila je ustanike koji su pokušavali da se približe pruži; partizanski gubitci: dva mrtva.—

Sektor „Zara“

Juče (prvog) odred I/292-og pješ. puka u službi posredne zaštite na putu Obrovac (Novi Grad ON—DV) — Bilišane (PL—DT—DR) stupio je u dodir sa ustaničkim grupama² u zasjedi kod kote 232 (PI—DT), natjeravši ih u bjekstvo poslije obostrane pušćane paljbe.—

Naši gubitci: 2 mrtva i dva ranjena; partizanski sigurni, ali ih treba utvrditi. — Istog jutra jaka ustanička formacija³ sa automatskim oružjem i minobacačima, u blizini Bogatnika (QH—OR), napala je pokušavajući da opkoli drugu našu jedinicu u službi posredne pratnje na putu Obrovac—Zegar (Knin CK—DR), koja je poslije oštre borbe uspjela da se izvuče nanijevši protivniku petnaestak mrtvih i ranjenih i zarobivši jednog naoružanog partizana.—

Naši gubci: 6 mrtvih, dva ranjena među kojima ppor. Treveri Giovanni; i osam nestalo.—

Patrole u pretraživanju duž Zrmanje uhapsile su 4 sumnjiva lica.—

Juče (prvog) VII antikom, grupa Cista Mala—Zirje (PN—CS) odbila je bez gubitaka partizanski napad.—

Vazдушna aktivnost:

Izviđanja u zoni Sinj—Livno i u dolini Cetine od Bitelić (Split US—VH—CM) do Caporice (VM—BS) koja je bombardovana iz pikiranja; bombardovani i mitraljirani sa odličnim rezultatima Udovičić (VO—CD), Grab (VQ—BZ), Vedrine (VO—DU) i naselje Trilj (VM—BU) tiz čije je blizine pošlo protivavionsko dejstvo koje je pogodilo aparat.—

Vedro, more mirno.—

General Spigo
18000209

² i ³ Odnosi se na dijelove Sjeverno-dalmatinskog NOP odreda. Vidi dok. br. 110.

S prepisa:

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pom. nač. štaba
- 2 Operat. odjeljenju
- 1 Obavješt. odjeljenju
- 1 Komandi kr. karab.
- 1 Odjeljenju za telekomunikacije.

BR. 198

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 3 RUJNA 1943 GOD. O PRISUTNOSTI DIJELOVA DESETE NO DIVIZIJE NA PODRUČJU NAŠICE—ĐAKOVO I NAPADA MOSLAVAČKOG NOP ODREDA NA ČAZMU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 246

(po podatcima primljenim 3. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja:

Noću 31. VIII./1. IX. u rudniku Selnica (14 km izt. od Zaboka) partizanska skupina nepoznate jačine djelimično je uništila strojeve.

1. IX. kod s. Dobri Zdenci (11 km izt. j. izt. od Zaboka) oko 20 partizana pripucalo je na oružničku obhodnju. Gubitaka nije bilo.

Podr. Jastrebarskog:

2.IX. talijanske i naše čete čistile su područje oko Crne Mlake (8 km j. izt. od Jastrebarskog) ali na partizane nisu naišle.

Podr. Popovače:

1. IX. protjerane su bez vlastitih gubitaka partizanske razvidnice koje su se približile Popovači.

Podr. Križevaca:

Na području Dubrava—Haganj (20 km j. i 12 km j.j. izt. od Križevaca) zapažena je jača part. djelatnost.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 211—1, k. 29.

- Podr. Virovitice:* 28. VIII. odbijen je part. prepad na Suhopolje (9 km izt. j. izt. od Virovitice).
- Podr. Daruvara:* 1. IX. kod želj. postaje Brezina—Bujačica (12 km izt. od Banove Jaruge) naišao je osobni vlak na porušenu prugu i potom po partizanima napadnut pušćanom vatrom. Vlak se bez gubitaka vratio u Pakrac.
- Noću 31. VIII./1. IX. prigodom partizanskog napadaja na konjogojstvenu postaju Izidorovac² (1.5 km z. od Lipika) (Dnevno izvješće broj 245) nestao je 1 častnik i 3 domobrana, a partizani su od oružje zaplijenili: 1 strojnicu, 1 strojopušku, 1 samokres i nešto streljiva.
- Podr. Požege:* Prema izkazu pućanstva kao i vlastitim razvićanjem utvrćeno je da se 1. IX. XVII.³ part. brigada nalazila na podrućju: Lipa—Bankovci—Toranj (5 km z.s.z., te 6 i 11 km s.z. od Požege).
- Podr. Našice—Đakovo:* 28. VIII. kod s. Podgorać (9 km j. izt. od Našica) sukobile su se ustaške i nje-maćke SS postrojbe sa jaćom part. skupinom⁴. 3 ustaše i 10 pripadnika SS postrojbe su poginuli, 6 ih je ranjeno, a 5 nestalo. Partizanski gubitci nisu poznati.
2. IX. prigodom razvićanja podrućja: Paućje—Paka (14 i 20 km j. od Našica) u šumama 2 km zapadno i 3 km sjeverozapadno od Paućja uhvaćen je dodir sa neprijateljem⁵. Prema izkazu pućanstva slabije part. straže napustile su prije dolaska naših četa s. Milinci i Čenkovo (17 km j. od Našica) i povukle se u iztoćnom smjeru. U selima Paka, Ruševo i Imbrijevcu (16 km s. i 17 km s.s. izt. od Broda) nema partizana. Prema izkazu prebjeglih u s. Paućju se nalazi stalno part. osiguranje jako oko 100 ljudi.

* Vidi dok. br. 9 i 196.

¹ Sedamnaesta NOU brigada. Vidi dok. br. 9.

* Odnosi se na Prvi bataljon Sedamnaeste NOU brigade. Vidi dok. br. 9.

⁵ Dijelovi Desete divizije. Vidi dok. br. 9 i 108.

1. IX. uz slab neprijateljski dodir delovi 2. ustaškog zdruga dostigli su s. Gornjani (10 km s.s.z. od Đakova).

Prema izkazu pučanstva na području zapadno i sjeverozapadno od Đakova nalazi se XXI. part. brigada.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gline:

Razviđanjem 2. IX. utvrđeno je, da su part. zaposjeli i utvrdili crtu: Skela—Baltića Br.—Sibine—Baždari—Joševica (5 i 4. 5 km j.z., 5 i 4 km j., te 4 km j.j. izt. od Gline). Ukupna jačina neprijatelja na ovoj crti cieni se na oko 500 ljudi.

Podr. Knina:

30. VIII. uz pomoć talijanskog topništva odbijen je partizanski napadaj na našu posadu jugoistočno od Drniša (20 km j.j. od Knina).

Noću 30/31. VIII. odbijen je partizanski napadaj na talijansku stražu kod želj. postaje Prošek (na želj. pruzi Sinj—Split).

PRI ZAKLJUČKU IZVJEŠĆA PRIMLJENO JE:

Podr. Čazme:

Prema izvješću primljenom danas u 1030 sati od 187 njemačke divizije, II. bojna 2. pješačke pukovnije u Čazmi⁶ zarobljena je izgleda bez borbe od partizana. Njemačko poljsko oružništvo održalo se je u Čazmi i imalo je svega 1 ranjenog. — Bližih podataka još nema.

Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.7)

⁶ Napad na ovo uporište izvršio Moslavački NOP odred. Vidi dok. br. 25, 92 i 199.

⁷ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 4 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA KALNICKOG I MOSLAVAČKOG NOP ODREDA NA TVORNICU „DANICA“ I UPORIŠTE ČAZMU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 247

(po podatcima primljenim 4. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Jastrebarskog: 1. IX. s. Izimje (5 km j. z. od Jastrebarskog) partizani su odvezli samovoz tekstilne tvornice Duga Resa sa 6 putnika.

3. IX. partizanska skupina nepoznate jačine napala je želj. postaju Horvati² (12 km j. izt. od Jastrebarskog). Straža željezničkog osiguranja je pobjegla, a partizani su demolirali želj. postaju te pustili jedan stroj na teretni vlak i kompoziciju sa cisternama. Stroj i 2 cisterne su izkliznuli.

Noću 2/3. IX. partizani (dijelovi XIII. part. brigade) bili su u s. Beter. Purgarija (oko 8 km s. izt. od Jastrebarskog) i Sv. Jani (6 km s.z. od Jastrebarskog).

Podr. Zagorja: Noću 2/3. IX. odbijena su bez vlastitih gubitaka 2 partizanska napadaja na tvornicu kože u s. Poznanovec (5 km j.z. od Zlatara).

Podr. Kalnika: Prema izvješću posade iz Ludbrega došla je veća partizanska skupina u Kalnik³.

Podr. Koprivnice: Noću 2/3. IX. odbijen je partizanski napadaj na padobransku sat u tvornici „Danica“⁴ (2.5 km s.s. izt. od Koprivnice). 3 domobrana su ranjena, a 5 ih je nestalo.

Noću 2/3. IX. između želj. postaje Majurec i Carevdar (4 i 9 km s. izt. od Križevaca), Carevdara i Križevaca, Cukovca i Rasinje (15 i 9 km s.z. od Koprivnice), Koprivnice i Drnje (8 km s. izt. od Koprivnice), te Koprivnice i Bregi

¹ Dokumentat umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 3/1, k. 29.

³ Napad izvršili dijelovi Drugog diverzantskog bataljona inženjerskog otseka Glavnog štaba NOV i PO Hrvatske. Dokumentat u arhivi V. I. I. pod reg. br. 31—2, k. 105 B—C.

⁵ Vidi dok. br. 3.

¹ Napad na tvornicu izvršili dijelovi Kalničkog i Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 3, 66 i 206.

(6 km j. izt. od Koprivnice) partizani su u manjoj mjeri oštetili želj. prugu⁵. Kvarovi su popravljani.

Podr. Čazma: Noću 2/. IX. partizanska skupina nepoznate jačine napala je Čazmu.⁶ Nakon jednosatne borbe II. bojna 2. p.p. je raspršena i zarobljena. Istraga je u toku. Od bojne uspjelo se spasiti 2 častnika i 34 dočastnika i domobrana. Njemačka posada i oružništvo izdržali su borbu. — U Čazmu je upućena nova posada i poduzeto čišćenje.

Podr. Kutine: Noću 1/2. IX. u duševnoj bolnici u Popovači (15 km s.z. od Kutine) partizani su ponovno pljačkali živežne namirnice.

3. IX. između želj. postaje Repušnica i Gračenica (4 i 8 km z.s.z. od Kutine) naišao je talijanski transportni vlak na minu⁷ 2 vagona su izkliznula, 8 njemačkih i 4 talijanska vojnika, te strojovođa su ranjeni.

Podr. Daruvara: Noću 2/3. IX. partizani su srušili željeznički most preko r. Bijele (9 km izt. s. izt. od Banove Jaruge) i oštetili željezničku prugu. Promet prema Daruvaru je prekinut. — Promet između Daruvara i Suhopolja (prema Virovatici) još nije uzpostavljen. jer je pruga između Pčelića i Pivnice još porušena a između Dulaveca i Bastaja porušena su 2 mosta. Popravka je u toku.

Podr. Nove Gradiške: 3. IX. između željezničke postaje Nova Gradiška i Staro Petrovo Selo (12 km izt. od Nove Gradiške) naišao je vlak na minu. Stroj se prevrnuo, a 2 kola su izkliznula. Strojovođa i 1 želj. službenik su ranjeni.

Podr. Požege: Noću 2/3. IX. na željezničkoj postaji Blacko—Jakšić (6 km izt. j. izt. od Požege) partizani su uništili tehnički uređaj. Izgleda da je dio želj. osiguranja zarobljen.

Podr. Broda: Noću 2/3. IX. odbijen je partizanski napadaj na naše uporište Podvinje (3 km s. od Broda). Vlastiti gubitci: dočastnik poginuo, a 1 zastavnik ranjen.

Podr. Našice—Đakovo: 3. IX. kod s. Razbojište (13 km j. izt. od Našica) partizani su napali ustašku razvidnicu, ali su protjerani. 4 partizana su poginula.

Naknadno se saznalo da su partizani noću 27/28. VIII. napali s. Krndija⁸ (22 km izt. j. izt. od Našica). U selu je

⁵ Vidi dok. br. 66.

• Napad izvršio Moslavački NOP odred. Vidi dok. br. 25, 92 i 198.

⁷ Minu postavio Diverzantski bataljon Moslavačkog NOP odredi. Vidi dok. br. 38.

⁸ Napad na ovo uporište izvršile kombinovane snage Sedamnaeste NOU i Dvadeset prve NO brigade i Diljski NOP odred. Vidi dok. br. 9 i 32.

izgorilo 27 kuća podpuno, a 60 djelimično, te žito sa 180 gumna. Osim toga su partizani opljačkali selo, ubili 4 stanovnika i 1 domobrana, a 25 osoba odveli su sa sobom, od kojih se je 6 vratilo.

O podhvatnu koji se vrši na području zapadno i sjeverozapadno od Našica još nema izvješća.⁹

o

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ogulina: 1. IX. kod željezničke postaje Oštarije (6 km j. izt. od Ogulina) partizani su porušili želj. prugu. Promet je uzpostavljen.

3. IX. između želj. postaje Lokve i Fužine (na pruzi Ogulin—Sušak) naišao je vlak na minu. 5 vagona je izkliznulo, dok žrtava nije bilo.

Istoga dana i na istoj pruzi između želj. postaje Brod Moravice i Srpske Moravice naišao je radni vlak na minu. Jedna oklopna kola su izkliznula. 2 talijanska vojnika su poginula, a 3 talijanska vojnika i 3 željezničara ranjena.

Podr. Karlovca: 2. IX. u s. Netretić (11 km z. od Karlovca) protjerana je partizanska obhodnja.

Noću 2/3. IX. između želj. postaje Duga Resa i Zvečaj (na pruzi Karlovac—Ogulin) partizani¹⁰ su oštetili željezničku prugu i napali 4 bunkera. Iz 2 bunkera je 8 domobrana zarobljeno, a jedan od ovih bunkera je uništen.

Podr. Siska: 2. IX. između s. Novo Selo i Komarevo (7 km j. i 10 km j. izt. od Siska) partizani su napali i zapalili jedan njemački samovoz. 5 Nijemaca je poginulo, 2 su ranjena, a 5 ih je nestalo.

"Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)

Dragojlov

(M.P.)¹¹

⁹ O ovoj akciji vidi dok- br. 9.

¹⁰ Druga četa Drugog diverzantskog bataljona Prvog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 81.

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 200

**IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 4 RUJNA 1943 GOD. O BORBI
DIJELOVA SJEVERNO-DALMATINSKOG NOP ODREDA SA
TALIJANIMA NA PUTU OBROVAC—ZEGAR¹**

Telegram.

V. P. 10, 4 sept. 1943 u 12 č.

OD XVIII ARM. KORPUSA
KOMANDA n ARMIJE — Operativno
i na znanje:
KOMANDI V ARM. KORPUSA
KOMANDI VI ARM. KORPUSA

Br. 12100

KOMANDA TT ARMIJE
Odjelj. za telekomunikacije
Br. -3031
Stiglo:

IZVJEŠTAJ ZA 3 SEPTEMBAR U 18 ČASOVA

Aktivnost ustanika:

Noću uoči 3-eg partizani su prekinuli prugu Split—Sinj u visini kote 285 (Split UM—BQ). U toku je uspostava.

Sektor „Bergamo“:

Povodom vatrenog dejstva iz Stari Grada (Omiš UQ—AN) protiv broda kr. mornarice, juče 2-og, naša jedinica se iskrcala u pomenuto mjesto natjeravši u bjekstvo ustaničke grupe i zapalivši sjedište partizanske komande, dvije kuće i nekoliko čamaca koji nisu mogli biti spašeni.

Noću uoči 3-eg garnizon „Bergamo“ (Makarska ZV—AR) odbio je bez gubitaka partizanski napad.

Sektor „Zara“:

Popodne prvog jedinica za posrednu pratnju autokolone vratila se iz Zegar (Knin OK—BR) u Obrovac (Novigrad ON—DV) sukobivši se kod kote 260 (QH—DT) sa jakom partizanskom formacijom² sa automatskim oružjem i minobacačima. Borba je trajala do uveče. Naši gubitci: 3 mrtva i 9 ranjenih, među kojima potporučnik Brisighelli Vittorio; partizanski su sigurni,

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

* Vidi dok. br. 110.

ali ih treba utvrditi. Antikomunističke grupe, upućene radi pojačanja, zarobile su uzoru dva naoružana partizana.

2-og popodne avion nepoznate narodnosti bombardovao je u tri naleta Knin, pogodivši' zamak i kasarnu 11-og bersaljerskog puka. Naši gubici 11 mrtvih, 10 ranjenih, pored još mnogo drugih lakše ranjenih. Uništene su dvije barake i mnogo materijala.

Javljeno je da su njemačke trupe, koje se spuštaju prema Otriću (RQ—DX), zauzele Gračac (Knin CK—EH).

Poluoblačno, more mirno.—

General Spigo 18000309

8 prepisa

- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pom. nač. štaba
- 2 Operat. odjeljenju
- 1 Obavješt. odjeljenju
- 1 Komandi Kr. karab.
- 1 Odjeljenju za telekomunikacije

BR. 201

**IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 4 RUJNA 1943 GOD O BORBI
SA DIJELOVIMA SJEVERNO-DALMATINSKOG NOP ODRE-
DA KOD BOGATNIKA¹**

Telegram

V.P. 10, 4 sept. 1943 u 22 č.

OD KOMANDE XVIII ARM. KORPUSA
KOMANDI II ARMIJE — Operativno
i na znanje
KOMANDAMA V I VI A.K.

Br. 12122/Op.

KOMANDA II ARMIJE
Odjeljenje za telekomunikacije
Br. 3042
Stiglo: 5 sept. 1943

IZVJEŠTAJ ZA 4 SEPTEMBAR 1943 U 18 ČASOVA

Aktivnost ustanika:

— ništa novo.

Sektor „Bergamo“:

— popodne 2-og odred garnizona Sinj izvršio je upad u Turjake (Split VK—BZ) raspršivši grupe partizana. Juče 3-eg naša pratnja kod radova na uspostavi pruge Split—Sinj odbila je u zoni kote 285 (Sv. Petar) (Split UM—BQ) napad ustaničkih grupa: jedan [mrtav] i jedan ranjen.

Noćne zasjede u zoni kote 423 (BH—CD) duž staze Ninčević (UK—BQ) Kozjak i električnog voda Lozovac (Šibenik RH—CM): nikakvih novosti.

Sektor „Zara“:

— na dan 2-og. četa 292 pješ., I i B antikomunistička grupa sa ljudstvom za pojačanje prilikom raščišćavanja ravnice Bogatnik (Novi Grad QH—**DR**) natjerali su ustaničke grupe² u bjekstvo. Zaplijenjen je različiti materijal i stoka. Istog dana su četnički odredi raščistili zonu sjeverno od Knina i dostigli

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

* Vidi dok. br. 110.

Pleševicu (Knin SR—TI—DP—DN) Strmicu (SR—DR) i Pađene (SI—DN) ne naišavši na otpor.

Četničke patrole prilikom pretraživanja zone Kosovo (Šibenik SR—CZ) sukobile su se sa ustanicima pretrpjevši gubitak od 1 mrtvog i 4 ranjena.

Vazдушna aktivnost:

— izviđanje i fotografsko snimanje Vučivica (Split TA—BS) Broćanac (UH—BV) Bastanovac³ (TR—BZ); izviđanje ostrva Braća, puta Trilj (VM—BU)—Grabovac (Makarska ZP—BF)—Radić (XP—AR). Bombardovanje Barbanći (Split VS—BQ) gdje je primijećen sumnjiv pokret. Oblačno—kiša — more uzburkano.—

Prepisi:

General Spigo 18000409

- 1 Ekselenciji
- 1 Pom. nač. štaba
- 1 Obavješt. odjeljenju
- 1 Odjelj. za telekomunikacije
- 1 Nač. štaba
- 2 Operat. odjeljenju
- 1 Kr. karab.

¹ Vjerovatno Brštanovo.

BR. 202

IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG PETOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 4 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU DIJELOVA DIVIZIJE „MACERATA”¹

19 H.

9 Predmet:

V. P. 10, 4 septembra 1943 — XXI čas. 22. 45.

Telegram

OD KOMANDE V. ARM. KORP.

KOMANDI 2 ARMIJE — operativno

i na znanje:

XI i XVIII. ARM KORPUSU

PJEŠ. DIV. „MACERATA”

PJEŠ. DIV. „MURGE”

V. GRUPACIJI GRANIČNE STRAŽE

XIV OBALSKOJ BRIGADI (fonogram)

Br. 9771/op.

NOVOSTI OD 4 SEPTEMBRA U 18 ČASOVA

Informativne vesti:

— povjerljivi izvori tvrde da se u zoni Bribir (VO—AL) nalaze dva bataljona ukupne jačine 700 ljudi i još jedan bataljon nepoznate jačine. Očekuje se dolazak partizanske divizije u zoni.

Divizija Murge:

— juče uveče 3 t.m. artiljerija je gađala pedesetak ljudi u blizini raskrsnice kod k. 478 (ZV—GZ). Jutros 4 t.m. u prvim časovima, izvršeno je ofanzivno izviđanje sa tri čete prema Žuta Lokva (ZT—GU) i rastjerana je velika partizanska patrola koja se je povukla prema Prokike (ZT—GZ) preko k. 572 (ZT—GZ). Naši gubici: nema. Ustanički: jedan mrtav ustanovljen, jedna puška zaplijenjena i nekoliko ranjenika koje su partizani sobom povel.

Iz obavještenja koja je dao četnik vidi se da je artiljeriska vatra, koja je tukla komoru u kretanju južno od Žuta Lokva, o čemu je javio telegram 9738 od 3 t.m., \Anla neprijatelju 2 čovjeka i 4 ranila.

Divizija „Macerata”:

— juče 3. t.m. kontrolisana je zona Golik (ZI—BL) Raskrižje—Vrh (ZI—BH). Rezultat negativan.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

P.F.² između Srpske Moravice (ZR—BF) i Brod Moravice (ZP—BH) tučena je rafalima iz autom, oružja; brzim protivdejtstvom ona je rastjerala ustanike. Bataljon³ i ustaški bataljon sa četničkom formacijom čistili su zonu Salopeki (XP—AP), Desmerice (XP—AP), Rupčići (XP—AN), Veljun (XR—AP), Kocelj (XT—AL) i Turkalji (XR—AJ). Pokušaj partizana da običu ustašku kolonu osuječen je brzim protivdejtstvom ustaške četet raspoređene u zoni Desmerice, i borbom koja je trajala nekoliko sati.

Mi nismo imali gubitaka. Gubici partizana nisu utvrđeni ali se smatraju visokim.

Noću uoči vatra za uznemiravanje bez posljedica protiv odbranbenog pojasa Oštarije (XT—AP). Prekidi železničkih pruga javljeni telegramom 9738 od 3 t.m. opravljani su.

V grupacija granične straže:

— izvršeno je pretraživanje i noćna zasjeda u naselju Kukuljanovo (UM—AV) i u obalskoj zoni S. Lucia⁴ (UM—AV). Vršeno je dnevno patrolisanje u zoni Luban (TR—BD). Nema šta da se javi.

XIV obalska brigada:

— izvršeno je noćno izviđanje u zoni Povile k. 176—k. 62 put za Ledence. Nema šta da se javi.

Djelatnost avijacije:

— juče 3. t.m. izvršeno je izviđanje u zoni Krivi Put (ZN—AD), Vratnik (ZP—GZ), Novi (VQ—AI).

Otkriveni su protivnički odbranbeni objekti od k. 572 do k. 674 (ZT—OZ) okrenuti prema jugo-zapadu.

Tučena je malim bombama i mitraljirana stoka u pokretu dolinom Drežnice (ET—ZV—AL).

GENERAL SCUERO 20000409

Kopije dostavljene:

- 1 Ekselenciji
- 1 Pomoćniku nač. štaba
- 2 Operat. odjelj.
- 1 Odjeljenju telekomunikacija
- 1 Načelniku štaba
- 1 Odjeljenju „I" (Obavešt.)
- 1 Kr. karabinijer.

² Protezione ferrovia (zaštita pruge)

³ U originalu nije označeno koji bataljon.

⁴ Kostrena Sv. Lucija

BR. 203

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOPRANSTVA OD 6 RUJNA 1943 GOD. O EORFI KOD ČAZME I ZVJERSTVIMA ČETNIKA U SELIMA STARI I NOVI LAZI I SELU DOBRA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 249

(po podacima primljenim 6. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ivanić Grada: 3. IX. u selima oko: Novoselec—Križ (12 km j. izt. od Ivanić Grada) partizani su vršili nasilno novačenje.

Prema izkazu pučanstva noću 3/4. IX. kroz s. Katol. Selišće (15 km j. izt. od Ivanić Grada) partizani² su sproveli 120 u Čazmu zarobljenih domobrana u smjeru s. Kompator (16 km j. izt. od Ivanić Grada). Dielovi 1. gorskog zdruga su upućeni u potjeru.

Na području: Veleševac—Stružec—Vrbovo (sve na Savi oko 10 km j.z. od Ivanić Grada) zapažena je jača partizanska skupina³.

Podr. Garešnice: Partizanska skupina⁴ sa područja: Dišnik—Bršljanica (5 km s.z. i 6 km z. od Garešnice) krenula je u zapadnom smjeru. Poduzeto je razvidanje.

Podr. Virovitice: 3. i 4. IX. u s. Turanovac i Špišić Bukovica (6 km s. i 6 km s.z. od Virovitice) uhićeno je 150 sumnjivih osoba.

Podr. Požege: 5. IX. prigodom čišćenja područja južno od Požege (kod s. Škrabutnik) 8 km j. z. od Požege) raspršeni su dielovi jedne partizanske bojne. Glavne partizanske snage⁵ povukle su se u zapadnom smjeru. Vlastiti gubitci: 1 nje-mački zapovjednik sati poginuo, a 2 vojnika su ranjena. Partizani su imali najmanje 20 mrtvih.

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 5/1, k. 29.

² ³ ⁴ Dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 16, 92 i 199.

⁵ Odnosi se na snage Desete NO divizije Drugog korpusa NOV 1 PO Hrvatske. Vidi dok. br. 108.

Podr. Podrav. Slatine: 1. IX. u s. Vranješevci (8 km s. izt. od Podr. Slatine) jaka partizanska skupina⁶ napala je oružnički krstareći odjel jačine 1 častnik i 40 momaka. Častnik i 17 oružnika je zarobljeno, dok se za ostatak momaka još ne zna.

Podr. Broda: 3. IX. između Garčina i Selna (12 km izt. s. ist. od Broda) partizani su napali oruž. obhodnju, ali su bez vlastitih gubitaka odbijeni.

Noću 5/6. IX. kod želj. postaje Sibirj (9 km z. od Broda) naišao je teretni vlak na minu. Stroj i 4 vagona su oštećeni.

Podr. Našica: Noću 4/5. IX. partizani su napali želj. postaju Koška (15 km. s. izt. od Našica) i oštetili želj. prugu. Oklopni vlak je izkliznuo i nakon toga napadnut vatrom. Žrtava nije bilo.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE

Podr. Gor. Kotara: Prema izvješću zapovjednika I. sektora iz Karlovca, 4. IX. jaka četnička skupina (navodno 1000?) palila je sela Stari i Novi Lazi te s. D. Dobra (sve oko 5 km s.z. od Is.] Moravica). Zivo pučanstvo su navodno bacali u vatru.

3. IX. kod želj. postaje Lokve (na pruzi Delnice—Sušak) naišao je osobni vlak na minu. Nekoliko vagona se je prevrnulo.

Podr. Gospića: 4. IX. prigodom razviđanja na crti: Kruškica—Poljan (11 i 15 km z.s.z. od Perušića) raspršene su slabe predstraže Primorsko-gorjanske partizanske divizije⁷. — Po svemu izgleda da se je ova divizija poslie pretrpljenog poraza 29. VIII. na području Klanca⁸ (11 km s.z. od Gospića) povukla u smjeru Otočca.

Na području Široke Kule (10 km s. izt. od Gospića) i Perušića bila je manja borbena djelatnost. 39 partizana je zarobljeno, a 9 strojopušaka zaplijenjeno.

Podr. Gline: 4. IX. kod Baltića Br. (5 km j.z. od Gline) došlo je do sukoba između razvidnice SS postrojbe i partizana. Vlastiti gubitci: 1 poginuo, 6 ih je ranjeno, a 2 častnika i 30 vojnika nestali.

• Vidi dok. br. 42.

⁷ Vidi dok. br. 3, 90.

⁸ Vidi dok. br. 10, 134, 194, 195 i 196 i tom V, knj. 18, dok. br. 210, 211, 214, 215 i 217.

Podr. Knina: Prema izvješću ustaškog stožera iz Knina 2. IX. zrakoplovi nepoznatog porijekla napali su Knin. Pogodeni su vojni objekti. Među talijanima ima mrtvih i ranjenih, dok među pučanstvom nije bilo žrtava. Ova viest nije provjerena.

Podr. Sinja: 3. IX. partizani su prekinuli želj. prugu između Sinja i Splita. Popravak je u toku.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.⁹)

⁹ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

'620

BR. 204

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG GORSKOG ZDRUGA OD 6 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU MOSLAVAČKOG NOP ODREDA NA NOVOSELEC I KRIZ¹

I. GORSKI ZDRUG
„POGLAVNIKA DR. ANTE PAVELIĆA“
..p. Broj 1101/taj.
U Kutini dne 6. IX. 1943.

Predmet: dnevno izvješće.

- OPERATIVNOM ODJELU GLAVNOG STOŽERA MINORSA
- NJEMAČKOM RADNOM STOŽERU KOD 1. GORSKOG ZDRUGA

Stanje dne 6.-IX-1943. godine do 12,00 sati:

1. — Djelatnost odmetnika:

Dne 5. IX. 1943. godine oko 22,00 sata jedna skupina od oko 200 partizana izvršila je prepad na našu posadu u s. Križ² (1 vod 11. sati 5. gorske pukovnije; ostatak sati je u s. Novoselec),³ te je dio iste savladan. Ovom prigodom partizani su zarobili 2 razvodnika, 1 desetnik i 12 domobrana, a od našeg naoružanja palo je u njihove ruke: 2 strojopuške, 1 strojosamokres, 3 samokresa i 6 pušaka. Istraga je u toku.

Dne 5. IX. 1943. g. oko 21,00 sati ubijen je u s. Repušnici seoski starješina od strane partizana, što se nije odrekao dužnosti seoskog starješine i što je izvršavao naloge naših vlasti.

2. — Djelatnost vlastitih četa:

Sve posade u strogoj pripravnosti; pojačana razviđačka djelatnost. Dodira sa neprijateljem nije bilo.

3. — Dne 5. IX. 1943. g. pojačao sam posadu Gojila pojačanim vojnim — oružničkinim vodom iz posade Kutina.

7. IX. 1943 D

ZAPOVJEDNIK PUKOVNIK,
(Peričić)
Peričić

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 7/1-24, k. 29.

² i ³ Napad na ova uporišta izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 34.

BR. 205

**IZVJEŠTAJ KOMANDE TALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 6 RUJNA 1943 GOD. O SUKO-
BIMA SA JEDINICAMA NOV I PO HRVATSKE U ZONI
ŠIBENIK—NOVI GRAD¹**

Telegram

otpremljen 6 septembra 1943 u 21 00 č.
prispio 6 septembra 1943 u 24.10 č.

OD KOMANDE XVIII ARM. KORPUSA
KOMANDI II ARMIJE
i na znanje
KOMANDAMA V I VI ARM. KORPUSA

Br. 12177/Op.

KOMANDA II ARMIJE
Odjeljenje za teleko-
munikacije
Br. 3070
Stiglo 7 sept. 1943

IZVJEŠTAJ ZA 6 SEPTEMBAR 1943 G. U 18 C.

Aktivnost ustanika: ništa novo.—

Sektor „Pergamo“: redovna aktivnost izviđanja i zasjeda.

Sektor „Zara“: dana 4-og odredi III/292-og puka i VI antikomunistička grupa prilikom akcije normalizacije zone Bogatnik (Novi Grad OH—DR) sukobili su se sa ustaničkim grupama², kojima su nanijeli gubitke zapljenivši 3 puške, 2000 metaka, ručne bombe i mine za minobacač od 81 mm, stoku i 7 kvintala žita.

Juče 5-og u 16 č. jake ustaničke grupe napale su u blizini Gračac (Šibenik UM—CQ) našu jedinicu u posrednoj pratnji na putu Benkovac (Novi Grad OI—DL) Skradin (Šibenik UO—CO).

U toku akcije naišla je autokolona na povratku Zadar—Šibenik i bila je uvučena u borbu koja je trajala do 1 č.

Dosada utvrđeni gubitci: kod nas 3 mrtva i 17 ranjenih, kod partizana 6 mrtvih.

Vazdušna aktivnost: izviđanja u zoni i pratnja autokolone između Skradina i Benkovca.—

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta.

² Odnosi se na jedinice Kninskog sektora. Vidi dok. br. 110.

Noću uoči 6-og u Splitu i Šibeniku bio je dat znak za uzbunu zbog nadlietanja aviona nepoznate narodnosti.

Vedro, more mirno.—

GENERAL SPIGO 18000609

- 8 prepisa:
- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pom. nač. štaba
- 2 Operat. odjelj.
- 1 Obavješt. odjelj.
- 1 Komandi kr. karab.
- 1 Odjeljenju za telekomunikacije

BR. 206

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOPRANSTVA OD 7 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVIMA NTEMAČKO-USTAŠKO-DOMOBRAANSKIH SNAGA OKO LUDBREGA I NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE VA KRIZ I GROMACNIK I BJEKSTVU DOMOBRAANSKOG OFICIRA I VOJNIKA IZ KONJIČKE CETE U VARAŽDINU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 250

(po podacima primljenim 7. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: 6. IX. njemačke i naše postrojbe iz Ludbrega i Novog Marofa čistile su područje južno i jugozapadno od Ludbrega. Tom prilikom naše čete iz Ludbrega naišle su na jake partizanske snage² kod s. Slanje (6 km j.z. od Ludbrega) i povukle se bez gubitaka u Ludbreg. — Njemačke i naše čete iz Novog Marofa i Varaždinskih Toplica naišle su na području: Tuhovec—Svibovec (3 i 4 km izt. od Varaždinskih Toplica, također, na jake neprijateljske snage³ (navodno 2000?) u izgrađenim postavama, te su se povukle u Varaždinske Toplice. 3 njemačka vojnika i 1 domobran su po-

¹ Dokumentat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 6/1-1, k. 29.

² i ³ * Dijelovi Druge NO brigade „Braće Radića". Vidi dok. br. 29 i 113.

ginuli, a 10 njemačkih vojnika je ranjeno. — Ovim podhvatom je utvrđeno da se između Ludbrega i Varaždinskih Toplica nalaze jake part. snage.

Podr. Ivanić Grada: Noću 5/6. IX. skupina od oko 200 partizana napala je posadu u mjestu Križ⁴ (10 km izt. j. izt. od Ivanić Grada). 15 domobrana je zarobljeno, a 2 strojopuške, 6 pušaka, 1 strojosamokres i 3 samokresa su izgubljeni.

Iste noći u s. Posavski Bregi (4 km j.z. od Ivanić Grada) partizani su porušili most⁵ preko potoka Cernec.

Podr. Siska: Noću 5/6. IX. kod s. Jazvenik (5 km z. od Siska) protjerana je skupina od oko 35 partizana.

Podr. Koprivnice: Noću 5/6. IX. na želj. postaji Rasinja (9 km z.s.z. od Koprivnice) partizani su zapalili postajni uređaj.

Podr. Koprivnice: Noću 5/6. IX. pomoću oklopnog vlaka odbijeni su partizanski prepadi na tvornicu „Danica“ (3 km s.s. izt. od Koprivnice).

Podr. Bjelovara: Noću 5/6. između želj. postaje Mišulinovac i Sirova Katelena (10 i 18 km s. izt. od Bjelovara) partizani su na 2 mjesta porušili želj. prugu.

Podr. Virovitice: Noću 5/6 IX. protjerane su partizanske razvidnice koje su se približile s. Pčelić (11 km izt. j. izt. od Virovitice).

Podr. Daruvara: Prema izkazu pučanstva. XVI. part. brigada⁸ se nalazi na području Rodin Potok (9 km s.s. izt. od Đulaveca), a XVIII. part. brigada⁷ oko Pivnice (15 km j. izt. od Virovitice). Ovo se provjerava.

Prema podacima koje je dobio 4. gorski zdrug, IX.^s partizanska brigada koja je došla iz Bosne u okolicu s. Jasenaš (10 km. j.j. izt. od Virovitice) prebacila se preko Vel. Barne i Pavlovca (16 i 17 km s.z. od Daruvara) u Moslavačku Goru. Da je ovo baš IX. part. brigada nije još provjereno, jer je poznata samo jedna IX. Krajiška brigada južno od Jajca).

Podr. Okučana: Noću 30/31. VIII. prigodom razviđanja iz Okučana u smjeru s. Covac (4 km j.z. od Okučana) došlo je do borbe sa skupinom od oko 200 partizana. Nakon jednosatne borbe u kojoj nam je pomogla i jedna četnička skupina, partizani su protjerani, ostavivši 2 mrtva.

⁴ Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 34 i 204.

* Most porušili dijelovi Moslavačkog NOP odreda.

' i ' Vidi dok. br. 42.

" Netačno. Tada na tom sektoru nije bilo nijedne brigade a niti je koja brigada iz Bosne prelazila na ovaj sektor.

Podr. Broda: 6. IX. **oko** 0030 sati, izdajstvom 2 domobrana koji su prije 2 dana pobjegli partizanima upala je skupina od oko 200 partizana u skladište streljiva Gromačnik⁹ (5 km s.z. od Broda). Od ukupno 7 skladišta partizani su provalili u 4 skladišta i odnijeli: 80 kgr. eksploziva, 30 metara sporogorećeg stijenja, 2390 probojnih naboja, 10.800 svjetlećih naboja, 51 ručnu bombu i 7 kutija doknadnih punjenja za bacače. Osim toga od naše posade oduzeli su 5 strojopuškaka i 73 puške. Naše zasjede i straže koje su ukupno brojile 160 ljudi nisu uobče otvorile vatru. — 60 domobrana uzeli su partizani za nošenje opljačkanog streljiva i tvoriva. Odmah po saznanju upućena je koturaška sat iz Bos. Broda u Gromačnik koja je pristupila gašenju požara a progon partizana zbog mraka i nevremena ostao je bezuspješan. Stroga iztraga je u toku.

Ista skupina postavila je na želj. prugu kod s. Gromačnik minu na koju je naišao teretni vlak. Stroj i 6 vagona je oštećeno.

o

B) JUŽNO OD R. SAVE T KUPE:

Podr. Karlovca: Noću 4/5. IX. kod želj. postaje Duga Resa (6 km j.j.z. od Karlovca) naišao je talijanski oklopni vlak na minu¹⁰. Štitni vagon je izkliznuo. Kvar na pruzi je 'popravljen.

Podr. Gline: 5. IX. kod s. Sibine (5 km j. od Gline) jedna sat 5. gorske pukovnije oslobodila je 2 častnika i 30 vojnika SS postrojbe koji su u dnevnom izvješću br. 249 bili javljeni kao nestali. Vlastiti gubitci: 4 vojnika SS postrojbe su ranjeni.

Podr. Sunje: Noću 5/6. IX. 1 km izt. od želj. postaje Brđani (5.5 km s.z. od Sunje) naišao je talijanski transportni vlak na minu. 2 vagona su uništena.

Podr. Gračac—Knin—Drniš: 4. IX. talijanske čete i četnici talijanski suborci čistili¹¹ su područje jugozapadno od Obrovca (18 km j.z. od Gračaca) te sjeveroiztočno od Knina i Drniša. Bližih podataka još nema.

Talijanska vojna misija u Hrvatskoj javlja, da je 2. IX. I zrakoplov nepoznate narodnosti bombardirao tvrđavu u

* Redakcija ne raspolaže izvještajem o napadu na ovo skladište. Napad je vjerovatno izvršio Diljski NOP odred.

¹⁰ Minu postavili dijelovi Druge čete Drugog diverzantskog bataljona Prvog korpusa NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 81.

¹¹ O ovoj akciji vidi dok. br. 110.

Kninu i 1 talijansku vojarnu. Prouzrokovana je šteta na zgradama i tvorivu. Talijanski gubitci: 3 mrtva 10 teže 1 nekoliko lakše ranjenih. Spoj dnevno izvješće br. 249.

Podr. Sinja: 4. IX. u sukobima južno od Sinja raspršene su manje part. skupine.

Zrakoplovstvo: 6. IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

Osobitosti: 6. IX. u 0200 sati službujući častnik u domobr. središnoj školi u Varaždinu, poručnik Branimir Sikojević sa jednim dočastnikom i 24 domobrana konjaničke sati na konjima je pobjegao partizanima. Potjera je upućena.

2 Hrvatska častnika 3. gorske lovačke pukovnije koji su bili kod Vel. Kladuše (17 km s. izt. od Slunja) po partizanima zarobljeni pobjegli su iz zarobljeništva i vratili se u svoje jedinice.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga.
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)¹²

«

¹² Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatski. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 207

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZBORNOG PODRUČJA OD 7 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU NJEMAČKIH I USTAŠKO-DOMOBRA NSKIH JEDINICA NA PODRUČJU LUDBREGA I VARAŽDINSKIH TOPLICA¹

ZAPOVJEDNICTVO I. ZBORNOG PODRUČJA
GLAVNOSTOŽERNI ODJEL

„Veoma žurno“

Op. br. 2928/taj.

U Zagrebu, dne 7. rujna 1943

Predmet: Dnevno izvješće za
7. rujna 1943. g. do 18 sati.

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Operativni odjel)
GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Izvještajni odjel)

Savezno zapovjedi Op. Br. 3219/taj. od 9. VIII. 1942., dostavlja se slijedeće dnevno izvješće:

(Sekcija mjerilo 1:100.000)

1 — A — KRATKA OCJENA SITUACIJE:

Bez osobitih promjena.

1 — B — DJELATNOST PODREĐENIH CETA I POJEDINOSTI
O NEPRIJATELJU:

Podhvatno područje Zagreb:

Bez događaja.

Podhvatno područje Varaždin:

1.) Prema zapovjedi grupe West vršeno je u toku 6. IX. čišćenje područja južno i jugozapadno od Ludbrega².

— 1. sat II. bojne 2. novačke pukovnije iz Ludbrega prema s. Bolfan (6 1/2 j.i. od Ludbrega) bez dodira sa neprijateljem.

— 2. sat II. bojne 2. novačke pukovnije u pravcu Slanje (6 j.z. od Ludbrega). Sat je napadnuta od jakih partizanskih snaga³ i povukla se natrag u Ludbreg bez vlastitih gubitaka.

— njemačke jedinice iz Novog Marofa sa 1. sati 14. p.p. i 2. sat I. konj. sklopa iz Varaždinskih Toplica u pravcu s. Tuhovec—Svibovec (3—4 i. od Varaždinskih Toplica) gdje su naišli na jake partizanske snage⁴ (navodno 2.000 u izgrađenim posta-

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 7/1-31. k. 29.

* O ovoj akciji vidi dok. br. 29, 113 i 206.

» Vidi dok. br. 29, 113 i 206.

^{4 1 5} Odnosi se na dijelove Druge NO brigade „Braće Radića“. Vidi dok. br. 29 i 113.

vima). Postrojbe su se morale vratiti natrag u Varaždinske Toplice.

Gubitci: 3 njemačka vojnika mrtva, 10 ranjenih i 1 domobran mrtav.

Ovim podhvatom je ustanovljeno da se na području između Ludbrega i Varaždinskih Toplica nalaze jake partizanske snage⁵. I. zbrono područje nema raspoloživih četa da izvrši čišćenje u tom prostoru.

2.) U izvješću od 6. IX. javljeni prebjegli domobrani domobranske središnje škole opaženi su danas kod s. Svibovec.

Podhvatno područje Sisak:

1) Noću 6./7. IX. napali su partizani Goru. — Napad je odbijen.

2) U s. Solina (6 s. od Gline) skuplja se jedna jača partizanska skupina sa namjerom da 8. IX. napadne preselicu 5. gorske pukovnije (prema izvješću doušnika).

1 — C — 2 i 3 nije bilo.

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

PO OVLASĆENJU ZAPOVJEDNIKA
PROČELNIK GLST. ODJELA
bojnik (Šteger)
Šteger

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 8 RUJNA 1943 GOD. O BORBAMA OKO VARAŽDINSKIH TOPLICA I KONCENTRACIJI DIJELOVA DVANAESTE NO DIVIZIJE NA PODRUČJU NAŠICA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 251

(po podatcima primljenim 8. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Kalnika: 7. IX. prigodom razviđanja Kalnik Pl., na području oko s. Svibovec (4 km izt. od Varaždinskih Toplica) utvrđeno je prikupljanje jakih part. snaga² (navodno oko 2000). Partizani raspolazu sa 1 topom 10 cm i većim brojem strojnica i bacača.

Noću 6/7. IX. odbijen je jači partizanski napadaj na posadu s. Tuhovec³. (2 km izt. od Varaždinskih Toplica). Partizani su se povukli u istočnom smjeru. Njemački gubitci: 6 mrtvih i 9 ranjenih, a naši: 2 mrtva, 1 ranjen i 18 nestalih. Neprijateljski gubitci: 10 mrtvih (brojano) ali su stvarni gubitci veći.

Jače partizansko prikupljanje⁴ zapaženo je i na području oko M. Poganca i s. Slanje (15 km j.j. izt. i 6 km j.z. od Ludbrega).

Podr. Bjelovara: 7. IX. kod želj. postaje Severin (10 km j. izt. od Bjelovara) partizani su porušili želj. prugu.

Podr. Daruvara: Noću 6/7. IX. partizani su izvršili kratak vatreni prepad na Končanicu (7 km s.z. od Daruvara). Gubitaka nije bilo.

Podr. Okučana: 6. IX. partizani su izvršili manji vatreni prepad na dielove za osiguranje želj. pruge kod Okučana.

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod jeg. br. 7/1-1, k. 29.

^a Vidi dok. br. 29.

^{*} Napad izvršili dijelovi Druge NO brigade „Braće Radića“. Vid: dok. br. 29.

¹ Vidi dok. br. 29 i 113.

Podr. Našica: Na području: Orahovica—Duzluk (18 i 20 km z. od Našica) zapaženo je prikupljanje jačih partizanskih snaga⁵.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gorskog Kotara: 5. IX. sjeverozapadno od Moravica (15 km s. izt. od Delnica) raspršena je jedna partizanska skupina. Tom prigodom zaplijenjeno je streljivo i tvorivo za pripremanje mina.

Podr. Senja: 5. IX. na području Krivi Put (6 km s. izt. od Senja) odbijeni su slabiji neprijateljski napadaji.

Podr. Gospića: Na području oko G. Kosinja i Široke Kule (20 km s.z. i 10 km s. izt. od Gospića) zapaženo je ponovno prikupljanje jačih partizanskih snaga⁶.

Podr. Gračac—Knin—Sinj: 7. IX. njemačke čete su ušle u Gračac i Sinj, a predstoji ulazak u Knin i Zrmanju (17 km s.z. od Knina.)

5. IX. u sukobima između četnika — talijanskih suboraca i partizana⁷ na području j. izt. od Knina ranjeno je 8 četnika.

Podr. Gline: Noću 6/7. IX. odbijen je part. napadaj na Goru (12 km s. izt. od Gline), bližih podataka nema.

Podr. Sunje: 7. IX. između želj. postaje Sunja i Majur (na pruzi Sunja—Kostajnica) naišao je teretni vlak na minu. Stroj i službena kola su izklicnuli.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)

Dragojlov

(M.P.)⁸

⁸ Odnosi se na snage Dvanaeste NO diviziji. Vidi dok br. 42.

⁶ Vidi dok. br. 3 i 90.

⁷ Vidi dok. br. 21 i 110.

¹ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 9 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA TRINAESTE PROLETERSKE NOU BRIGADE „RADE KONČAR“ NA G. VAS I RAZORUŽANJU TALIJANA U KARLOVCU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 252

(po podacima primljenim 9. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

- Podr. Zumberka:* Prema izvješću zapovjednika XIII. ustaške bojne iz Samobora, partizani od jutros napadaju našu posadu u G. Vasi² (18 km s. zap. od Jastrebarskog). Napadaj vrše sa tenkovima³. Bližih podataka još nema.
8. IX. u s. Kordiči (21 km z.s.z. od Jastrebarskog) nalazila se navodno skupina od oko 500 partizana.
- Podr. Sv. Ivan Zelina:* 6. IX. u s. Šašinovec (13 km j.z. od Sv. Ivan Zelina) partizani su opljačkali občinu i spalili spise.
- Podr. Ludbreg:* 7. IX. odbijena su 2 kratka part. prepada na Ludbreg.
- Podr. Bjelovara:* Noću 7/8. IX. između želj. postaje Galovac i Bulinac (6 km j. i 14 km j. izt od Bjelovara⁴) partizani su na nekoliko mjesta porušili želj. prugu u ukupnoj dužini od oko 1 km.
- Podr. Moslavine:* Noću 7/8. IX. partizanske skupine⁴ u ukupnoj jačini od navodno oko 700 ljudi krenule su smjerom Dubrava (12 km s.s.z. od Čazme) —• iztočno od Čazme u sjeverozapadni dio Moslavačke Pl.
- Podr. Virovitice:* 8. IX. između želj. postaje Špišić Bukovica i Vukosavljevica (6 i 11 km z.s.z. od Virovitice) naišao je osobni vlak na minu⁵. Stroj i 2 vagona su izkliznuli, a 3 putnika su ranjena.

¹ Dokumentat umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 8 1-1, k. 29.

² Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Trinaeste proleTERSKE NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 24, 25, 43, 122 i 211.

³ O dolasku tenkova vidi dok. br. 25 i 43.

⁴ Odnosi se na Moslavački NOP odred.

⁵ Miniranje izvršili dijelovi Prvog diverzantskog bataljona Hrvatske. Vidi dok. br. 114.

Podr. Požege: 7. IX. prigodom čišćenja područja: Vasine —Cošića (oko 4.5. km j. izt. od Požege) naišlo se samo na pojedine naoružane partizane. Pučanstvo je napustilo sela.

Podr. Našica: Noću 6/7. IX. na želj. postaji Zdenci (16 km z.s.z. od Našica) partizani su uništili b.b. uređaj.

o

Podr. Karlovca: B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:
8. IX. kod Generalskog Stola (na pruzi Karlovac—Ogulin) partizani su minom oštetili želj. prugu⁶.

Podr. Knina: 7. IX. njemačke čete su ušle u Knin. (izvješće glav. rav. za jav. red i sigurnost).

Osobitosti: Brzom intervencijom zapovjednika I. sektora generala Tomaševića i zapovjednika III. ustaškog zdruga ustaškog dopukovnika Rogoza, a po noćas dobijenom nalogu od Ministra i zapovjednika oružanih snaga, jutros poslije kratke borbe razoružana je cjelokupna talijanska posada u Karlovcu. — Ratni plijen je ogroman. Vlastiti gubitci: 2 časnika i 4 ustaše poginuli, a još neustanovljen broj ranjenih.

General Scipione zapovjednik divizije Lombardija), general Pittau i pukovnik Roco stavljeni su pod naš nadzor.

Dalje protumjere protiv talijanskih posada na cijelom području oko Karlovca su poduzete.

U Jastrebarskom, talijanska bojna razoružana je od dielova Poglavnikovog tjelesnog zdruga uz mali odpor.

Prema izvješću krugovalne postaje na Sušaku, svo osoblje obćeg voj. povjereništva NDH. na Sušaku je zarobljeno od Talijana i odvedeno u Građo kod Trsta. — Šifra je uništena.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
General (Dragojlov)
(MP.)⁷ **Dragojlov**

⁶ Prugu oštetili dijelovi Drugog diverzantskog bataljona Hrvatske Vidi dok. br. 162.

⁷ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 210

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG GORSKOG ZDRUGA OD 9 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA DESETE NO DIVIZIJE NA POLJANU I MEDURIC¹

I. GORSKI ZDRUG
„POGLAVNIKA DR. ANTE PAVELIČA“
Op. broj 1298/taj.
U Kutini dne 9. IX. 1943

Predmet: Dnevno izvješće.

- OPERATIVNOM ODJELU GLAVNOG STOŽERA MTNOPSA
- NJEMAČKOM RADNOM STOŽERU KOD 1. GOR. ZDRUGA

Stanje dne 9.-IX.-1943. godine do 12,00 sati:

1. — Djelatnost odmetnika:

Dne 9. IX. 1943. godine oko 0,30 sati partizani (XVII. ili XXI. češka brigada²) napali su našu posadu u Poljani³ Napad je otpočeo iz oblasti s. Međurići. Borba se je razvila, trajala je do 04,30 sati kada su partizani odbijeni.

2. — Djelatnost vlastitih četa:

Dne 9. IX. 1943. godine poslie podne stigla je 1. sat 1. gorske pukovnije iz Garešnice preko Uljanika u Poljanu bez dodira sa neprijateljem.

Oko 22,30 sati pošao je jedan vod 1. sati iz Poljane u razviđanje s. Međurić u kome se je prema podacima prikupio stanoviti broj partizana⁴, koji je bio na crkvenom slavlju. Vod je upao u selo i odmah uhvatio 12 partizana od kojih 1 sa oružjem (bombe i samokresi) poslie čega je došlo do borbe u kojoj su ubijena 2 partizana, 1 domobran je nestao i 1 je ranjen. Poslie borbe ovaj se je vod vratio u Poljanu.

Oko 00,30 sati odpočeo je iz oblasti s. Međurić koncentrični napad partizana na posadu Poljane. U borbi do 04,00 sati napad je odbijen sa sljedećim posljedom:

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 10/1-8 k. 29.

² i ³ Snage Desete NO divizije, koje su došle iz Požeške kotline. Vidi dok. br. 108.

⁴ Dijelovi Dvadeset prve NO brigade. Vidi dok. br. 108.

Ubijeno 6 partizana (prebrajano), a prema izjavama seljaka partizani su otjerali još 19 mrtvih partizana, dok broj ranjenih nije poznat.

Plijen: 3 kotura (bicikla), 4 puške, nešto bombi i streljiva i jedan partizanski pečat.

Vlastiti gubitci: 2 mrtva, 9 ranjenih od kojih 2 teško i 3 ubijenih konja.

Oko 04,30 sati na nekoliko uzastopnih znakova — svjetlo-metnih naboja i željezničarsku trubu otpočelo je povlačenje partizana.

Nije tačno utvrđeno da li je napad izvršila XVII. ili XXI. (češka) partizanska brigada, a pečat koji je uhvaćen je slijedeći-

I. C. S. BRIGADA⁵
JANA.
ZIZKI.
Z.
TROCNOVA.

3. — **Pokreti četa:**

Dne 9. IX. 1943. godine izvršeno je premještanje 1 sati 1. gorske pukovnije iz Garešnice u Poljanu i stožera III. bojne 5. gorske pukovnije sa 10 i dielom 12. sati iz Ludine u Križ bez dodira sa neprijateljem.

5. Gorska pukovnija stigla je u oblast Capraga bez dodira sa neprijateljem.

Danas dne 9. IX. u 06.00 sati upućena je iz Kutine jedna kombinirana bojna u susret 5 gorskoj pukovniji s tim da je prihvati u oblasti s. Stružec.

ZAPOVJEDNIK, PUKOVNIK,
(Peričić)
Peričić

Dodatak: dne 8. IX. 1943. porušena je između Okučana i s. Rajić želj. pruga i prekinuti b.b. spojevi⁶. Radovi **na** uzpostavi prometa su u toku.

10. IX 1943 **D.**

⁵ Brigada tada još nije bila formirana. O formiranju ove brigade vidi dok. br. 176.

⁶ Vidi dok. br. 201.

BR. 211

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 10 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA GORNJU VAS, ZVECAJ, OŠTARIJE, LORKOVAC I RAZORUŽAVANJU TALIJANSKIH JEDINICA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 253

(po podacima primljenim 10. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: 8. IX. partizani su izvršili vatreni prepad na D. Stubicu (7 km j. izt. od Zaboka). Gubitaka nije bilo.

Noću 8/9. IX. na želj. postaji Konjščina (11 km s.z. od Sv. Ivan Zelina) partizani su uništili b.b. uređaj.

Podr. Ivanić Grada: Noću 8/9. IX. u s. Ludina (18 km j. izt. od Ivanić Grada) partizani su zapalili školu i ustaški tabor.

Podr. Koprivnica: Noću 8/9. IX. partizani su oštetili želj. postaju Mučna Reka (6 km j. z. od Koprivnice) a između Mučne Reke i Koprivnice porušili želj. prugu².

Noću 9/10. IX. između želj. postaje Carevdar i Lepavina (na pruzi Koprivnica—Križevci) partizani su u manjoj mjeri oštetili želj. prugu³.

Podr. Okučana: Noću 8/9. IX. između želj. postaje Okučani i Rajić (7 km s.z. od Okučana) partizani su na 3 mjesta porušili želj. prugu⁴.

Podr. Zumberka: 9. IX. partizani su zauzeli s. G. Vas⁵ (18 km s.z. od Jastrebarskog) i raspršili našu sat koja je pretrpila osjetne gubitke. Druga naša

¹ Dokumentat, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistolisko instituta pod reg. br. 9/1-1, k. 29.

² i ³ Prugu porušio Prvi bataljon Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 66.

⁴ O rušenju pruge vidi dok. br. 22, 28, 42, i 114.

⁵ i ⁰ Vidi dok. br. 24, 25, 43, 123 i 209.

sat iz Novog Sela (19 km s.z. od Jastrebarskog) zbog jake ugroženosti povukla se u sjeverozapadnom smjeru preko njemačke granice. — Partizani® su zaposjeli crtu: Osredek (653)—s. Kravljak—Poklek—vis Kumičevac (775) (11—14 km z. od Samobora). — Ovim je Stojdraga (11 km z.s.z. od Samobora) jako ugrožena. — Jedna sat Poglavnikovog tjelesnog zdruga upućena je danas kao pojačanje u Stojdragu. — Od SS postrojbi na području Zumberka koje je sada najvećim dielom u partizanskim rukama nije ništa upućeno.

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovac—Ogulin:

Poslie razoružanja ciele talijanske posade u Karlovcu, 9. IX. prije podne, istog dana u 15 sati stigle su u Karlovac tamo upućene njemačke čete.

Prema izvješćima iz Karlovca na pruzi: Karlovac—Ogulin između želj. postaje Duga Resa i Zvečaj te Generalskog Stola i D. Dubrave partizani su oštetili želj. prugu⁷. Željeznička postaja Zvečaj i D, Dubrava su spaljene. Posada iz G. Dubrave povukla se na Globornički most (8 km izt. s. izt. od Ogulina) gdje se još drži i vodi borbu. Most na Globornici je ugrožen⁸. — Željeznička postaja Košare i Oštarije su u partizanskim rukama⁹, a naša posada iz Oštarija (2 sati) je zarobljena. — Željeznička postaja Srpske Moravice (na pruzi Ogulin—Delnice) je dielom uništena¹⁰.

Na pruzi Karlovac—Metlika, partizani su bili zauzeli želj. postaju Zorkovac¹¹ (11 km s.s.z. od Karlovca) ali su se uslied intervencije oklopnog vlaka povukli. — Posada na Ozlju je napadnuta od partizana i drži se. — Između želj.

⁷ Prugu porušio Drugi bataljon Kordunaškog NOP odreda. Vidi dok. br. 123.

⁸ Napad na most vršili dijelovi Treće NOU brigade Osme divizije. Vidi dok. br. 107.

⁹ U ovim mjestima se nalazio Drugi bataljon Kordunaškog NOP odreda. Vidi dok. br. 123.

¹⁰ Posadu je zarobio jedan bataljon Plaščanskog i dijelovi Kordunaškog NOP odreda. Vidi dok. br. 123.

¹¹ Napad na ovo uporište vršili dijelovi Druge čete Drugog diverzantskog bataljona Hrvatske. Vidi dok. br. 81.

postaje Bubnjarci i Zaluka (3 i 11 km izt. j. izt. od Metlike) partizani¹² su zarobili našu stražu, a želj. most između Bubnjarci i Metlike je minom porušen od strane Talijana.

Prema izvješću zapovjednika I. sektora od danas u 1030 sati stanje oko Ogulina je još nejasno. Navodno su dijelovi talijanske posade iz Ogulina razoružani, ali se iz smjera Ogulina čuje topnička vatra.

Prema izvješću iz Ogulina od 9. IX. u 2130 sati talijanske čete su napustile Ogulin i sa oko 200—300 četnika navodno krenuli prema Delnicama.

Podr. Zadra: 7. IX. njemačke motorizirane čete zaposjele su uzletišta Nadin (22 km izt. j. izt. od Zadra).

Zrakoplovstvo: 9. IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.
Osobitosti: Granica prema Italiji je zatvorena.

Prema izvješću admirala Jakčina, talijanske posade u svim većim mjestima Hercegovine su razoružane po njemačkim i našim četama. Zaplijenjeno je dosta tvoriva. Kod Čapljine je skršen talijanski odpor. Njemačke čete nastavljaju nastupanje prema Dubrovniku gdje će vjerovatno sutra stići.

Prema izvješću generala Metzgera iz Sinja, 9. IX. talijanska posada u Sinju je razoružana bez borbe.

Njemačke čete se prebacuju zrakoplovima u Sinj radi daljeg nastupanja prema Splitu.

Prema izvješću oruž. krila Dubrovnik, 9. IX. njemačke čete su razoružale talijansku posadu na uzletištu u Grudi (26 km. j. izt. od Dubrovnika). — Između s. Čilipi i Morčića) 7 i 3 km j. izt. od Cavtata) vodile su se slabije borbe.

Talijanska posada u Dugoj Resi (7 km j.z. od Karlovca) razoružana je 9. IX. a naše posade u Ozlju i Dugoj Resi su nešto pojačane istog dana.

9. IX. na području II. zbornog područja razoružane su talijanske straže gdje ih je bilo.

Po nalogu
Ministra i zopovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)¹³

¹¹ Vidi dok. br. 81.

¹³ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 11 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA DESETE NO DIVIZIJE NA POLJANU I MEDURIC I PREDAJI TALIJANSKIH JEDINICA U DUBROVNIKU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 254

(po podatcima primljenim 11-IX-1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

- Podr. Zagorja:* 10.IX. između želj. postaje Pušća Bistra i Luka (6 i 10 km. s. od Zaprešića) naišao je vlak na minu.² Stroj i 6 vagona je izkliznulo.
- Podr. Zagreba:* Noću 8/9.IX. kod želj. postaje Sesvete (10 km. izt. od Zagreba) nepoznate osobe pripucale su na osobni vlak Novska—Zagreb. 1 njemački vojnik je poginuo, a 3 su ranjena.
- Podr. Lekenika:* 10.IX. 2.5 km s.z. od Lekenika (17 km s.z. od Siska) naišao je osobni vlak na minu.³ Stroj 1 2 vagona su izkliznuli. Ložač i 2 domobrana su ranjeni.
- Podr. Banove Jaruge:* Noću 8/9.IX. odbijen je partizanski napadaj na s. Poljana⁴ (8 km izt. od Banove Jaruge). Napadaj je izvršila navodno XVII. ili XXI. češka part. brigada.⁵ 6 partizana je poginulo (prebranjano) a prema izkazu seljaka partizani su još 19 mrtvih odvezli. Plien: 4 kotura, 4 puške i nešto streljiva. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 9 ranjenih.
9. IX. jedan naš vod upao je u s. Međurić⁶ (4 km. izt.s.izt. od Banove Jaruge) i zarobio 12 partizana od kojih 4 sa oružjem. U borbi su 2 partizana ubijena, 1 domobran ranjen, a 1 nestao.

¹ Dokumentat, umnožen na geštetneru nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 10 1-1, k. 29.

² i ³ Vidi dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 31-2, k. 105 B-C.

⁴, ⁵ i ⁶ Vidi dok. br. 108.

Podr. Virovitice: 10.IX. kod želj. postaje Lukač (5 km s. od Virovitice) partizani su minom oštetili želj. prugu.⁷

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Ogulin: Prema izvješću zapovjed. želj. mreže Lika od 10-IX. u 10.30 sati 85 domobrana posade u Oštarijama (6 km j. izt. od Ogulina) povuklo se je u Ogulin, a jedan dio se probija prema Karlovcu. Druga lička bojna drži postave: Oštarije—Košare—Tounj—Dubrave—potok Globornica. Globornički most je još ugrožen.⁸

Podr. Gospića: Talijanska posada sa četnicima povukla se je 9-IX. u 19 sati prema Vrbovskom (17 km s.z. od Ogulina) i dalje uzduž željezničke pruge. 9.IX. naše čete su bez borbe razoružale talijanske jedinice na postavama: Karlobag—Vrata (8 km izt. od Karlobaga).

Podr. Bos. Novog: 10.IX. između želj. postaje Sunja i Majur (na pruzi Sunja—Kostajnica) naišao je teretni vlak na minu. Bližih podataka još nema.

Osobitosti: Prema izvješću 6. pješadiške divizije talijanska divizija Messina u rasulu protezi kroz Trsteno (13 km s.z. od Dubrovnika), a veliki dio bacio je oružje. Zapovjednik talijanske divizije general Spicazzi nalazi se kod zapovjednika 6 pješadiške divizije.

Prema izvješću admirala Jakčina luka Ploče je zaposjednuta, a talijanski otpor u Dubrovniku je prestao. Vode se pregovori o razoružanju ciele talijanske posade.

Izvidnici zrakoplova koji su 10.IX. bacili letke za promičbu javljaju, da se u Novom, Crikvenici, Šibeniku i Trogiru viju hrvatske zastave. — Na putu: Bakar—Fužine te u Senju i Divuljama (4 km izt. s. izt. od Trogira) zapaženi su talijanski vojnici sa oružjem. Sa jednog broda u Senju otvorena je vatra na zrakoplov. U Divuljama napadnut je naš zrakoplov jakom strojničkom vatrom sa zemlje a nad Kaštelom

⁷ Prugu vjerovatno porušili dijelovi Podravskog NOP odreda. Vidi dok. br. 132.

⁸ Ugrožavanje vršili dijelovi Treće NOU brigade Osme divizije. Vidi dok. br. 107 123, i 211.

(8 km izt. s. izt. od Trogira) dvomotorni talijanski hidroavioni napao je naš zrakoplov koji je dobio oko 200 pogodaka i morao se prisilno spustiti u Sinju.

Po nalogu
Ministra i zopovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dagojlov

(M. P.)⁹

BR. 213

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOFRANSTVA OD 12 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU SEDAMNAESTE NOU BRIGADE NA HERCEGOVAC I PRIKUPLJANJU DIJELOVA OSME NO DIVIZIJE U OKOLINI PRIMIŠLJA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 255

(po podacima primljenim 12.IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Samobora: 10 IX. 6 partizana svuklo je 17 domobrana (zrakoplovaca iz radne sati zračne luke) koji su radili u vrtu jedriličke škole u Sv. Nedelji (5 km izt. od Samobora). Partizani su se udaljili u smjeru s. Rakov potok (10 km j. izt. od Samobora).

Istog dana između Sv. Nedelje i Podsuseda (5 i 10 km izt. od Samobora) partizani su napali 1 teretni samovoz sa domobranima. Domobrane su razoružali i pustili.

Podr. Jastrebarsko: 11.IX. između želj. postaje Zdenčina i Horvati (na pruzi Jastrebarsko—Zagreb) naišao je oklopni vlak na minu. Jedan domobran je poginuo, a 6 ih je ranjeno.

" Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 11/1, k. 29.

- Podr. Zagreba:* Noću 9/10.IX. na želj. postaji Čulinec (7 km izt. od Zagreba) jača partizanska skupina napala je stražu želj. osiguranja i nakon kratke borbe zarobila 33 domobrana.
- Podr. Vel. Gorice:* Noću 9/10.IX. u s. Lukavec (7 km z. od Vei. Gorice) partizani su zapalili školu.
- Podr. Sv. Ivan Zelina:* Noću 10/11.IX. skupina od navodno oko 200 (?) partizana upala je u s. D. Zelina (6 km. j.j.z. od Sv. Ivan Zelina), opljačkala občinu i spalila občinske spise, te se potom povukla u smjeru Kašine (11 km j.z. od Sv. Ivan Zelina).
- Podr. Koprivnica:* Noću 11/12. između želj. postaje Carevdar i Majurec (na pruzi Križevci—Koprivnica) partizani su porušili želj. most,² a između želj. postaje V. Carevdar i Lepavina željezničku prugu³ u dužini od 200 metara.
- 11.IX. između želj. postaje Pitomača i Vukosavljevica (na pruzi Koprivnica—Virovitica) partizani su porušili želj. prugu⁴ u dužini od 640 metara, a sa želj. postaje Virje odveli 4 domobrana želj. straže dok su se ostali stražari razbježali.
- Podr. Garešnice:* Prema izvješću 1. gor. zdruga, noću 11/12.IX. partizani su napali s. Hercegovac⁵ (8 km s.s.izt. od Garešnice) i veći dio tamošnje poljopriradne bojne zarobili. Jedna sat. 1. gor. pukovnije sa ostatkom poljopriradne bojne se drži. Iz Garešnice upućena sat napadnuta je uzput od partizana. Bližih podataka još nema.
- Podr. Našice:* Noću 8/9.IX. između želj. postaje Cačinci i Zdenci (21 i 16 km z.s.z. od Našica) partizani su u manjoj mjeri oštetili želj. prugu.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

- Podr. Karlovac —Ogulin:* U okolini Primišlja (21 km izt. j. izt. od Ogulina) skupljaju se jače partizanske snage⁶ sa namjerom da prekinu želj. promet između Karlovca i Ogulina (izvješće glav. rav. za jav. red i sig.).

² i ' Vidi dok. br. 66 i 113.

⁴ Vidi dok. br. 187.

⁵ Napad na ovo uporište izvršili su dijelovi Sedamnaeste NOU i Dvadeset prve NO brigade. Vidi dok. br. 41, 49, 92, 108, 218 i 219.

* Odnosi se na dijelove Osme NO divizije. Vidi dok. br. 39, 107, 134.

Prema izvješću zapovjednika I. sektora iz Karlovca, u Srpskim Moravicama i Gomirju (23 i 12 km s.z. od Ogulina) su četnici⁷ preuzeli vlast, a naša posada iz Vrbovskog (3. pomoćna sat 3. p.p.) sa 36 domobrana probila se u Ogulin. — Stanje u Delnicama je nepoznato. 11.IX. u 16 sati njemačke čete su ušle u Ogulin.⁸

Podr. Pelješca: Prema izvješću zapovedništva 6. divizije, po odlasku Talijana sa poluotoka Pelješca, naš vod 14. p.p. izgleda da je zarobljen od partizana. — Partizani su se javili i iz Stona (24 km j.j. izt. od Metkovića).

Podr. Metkovića: Prema izvješću zapovjedništva 6. pješ. div. naša polubojna u Hutovu (18 km j.izt. od Metkovića) je ugrožena od četnika.

Zrakoplovstvo: 11.IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće.

Osobitosti: 9.IX. u Mostaru je talijanska posada uzletišta sa oko 20 zrakoplova (raznih tipova) zarobljena. — Njemačke čete u pokretu iz Hercegovine prema obalnom pojasu dostigle su 9.IX. Cavtat i područje oko Metkovića.

11.IX. njemačke čete su ušle u Dubrovnik.

Daljnje njemačke čete prebacuju se zrakoplovima u Sinj⁹ odakle su 10.IX. nastupile dalje prema Splitu. U Splitu se od 11.IX. nalazi njemačka posada¹⁰ (brdski lovci) sa ustašama.

Prema izvješću zapovjednika I. sektora iz Karlovca, u Metliki su partizani razoružali Talijane i zaplenili 9 haubica sa kojima su 10.IX. pomoću talijanskih časnika vršili vježbovna pucanja.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)

Dragojlov

(M. P.)¹¹

⁷ Vidi dok. br. 90.

⁸ Vidi dok. br. 39, 40, 50 i 134.

* O dolasku Nijemaca u Sinj vidi dok. br. 54 i 82.

¹⁰ Netačno. Nijemci i ustaše su ušli u Split tek 27 rujna 1943 god. Vidi dok. br. 253.

¹¹ Okruglil pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer donjoranstva. Operativni odjel.

32

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

TKO JAVLJA:	VRIEME		KOME SE JAVILO:
I.gorski sdrug satnik <u>Timoković</u>	SATI	0830	Zapov. bojnog zrakopl. satnik <u>Pavešić</u>
	DAN	12.	
	MJESEC	11.	
PRIMIO: Pukovnik <u>Dita</u>	GODINA	1943	PREDAO: Pukovnik <u>M. Kovačević</u>

SADRŽAJ

Hercegovac je napadnut. Pogoda / poljoprivredna vojna /
većim dijelom je ~~uništena~~. - Ako se nalazi i ~~u ovom području~~.
gorski pukovnije koja se drži sa dijelovima poljoprivredne vojne
koji nisu zarobljeni. - Iz Garesnice je upućena 1. sat u pomoć ali
je usput napadnuta. molim:

- 1/ Odmah zrakoplovno razviđanje između Garesnice
i Hercegovca i bombardiranje partizana u koliko se primjete.
 - 2/ U svakom slučaju bombardirati šume kod Podgorac,
Podgorić, Brbljanica i Čičuk. Sela ne bombardirati jer tamo nema
partizana, već samo šume oko ovih sela.
 - 3/ Ako je I.gorski sdrug moguće neka nešto pošalje
u smjeru Hercegovca. Ovo isto bi se moglo sagledati i operativnom
poslušju Bjelovar.
- Obavijest neka mi zrakoplov baci u Kutini u dvorište
zdruga gdje ima znak bijelo platno.

Na brzoglasni upit pukovnika M. Kovačevića zapovjedništvo
I.gorskog zdruga iz Kutine javilo je pukovnik Kovačević, da je I.
gorski sdrug izvijestio o prednjem: I.V.gorski sdrug i Bjelovar.

M. Kovačević 12/11/43

x on je iz sigurnosti i udruženja partizana IV. 8. 21

(u)

ER. 214

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG GORSKOG ZDRUGA
OD 12 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO
HRVATSKE NA HERCEGOVAC¹**

BRZOGLASNO I Z V J E S C E

TKO JAVLJA:	VRIEME	KOME SE JAVILO:
1. gorski zdrug satnik Šimoković	SATI 0830	Zapov. bojnog zrakopl. satnik Pavešić
	DAN 12.	
	MJESEC IX.	
PRIMIO: Ppukovnik Dits	GODINA 1943	PREDAO: Ppukovnik Mesarov

S A D R Ž A J

Hercegovac je napadnut.² — Posada (poljopriradna bojna) većim dielom je zarobljena. — Tamo se nalazi i 9. sat III. bojne 1. gorske pukovnije koja se drži sa dielovima poljopriradne bojne koji nisu zarobljeni. — Iz Garešnice je upućena 1 sat. u pomoć ali je uzput napadnuta molim:

1) Odmah zrakoplovno razviđanje između Garešnice i Hercegovca i bombardiranje partizana ukoliko se primjete.

2) U svakom slučaju bombardirati šume kod s. Popovac, Podgarić Bršljanica i Dišnik. Sela ne bombardirati jer tamo nema partizana, već samo šume oko ovih sela.

3) Ako je 4. gorskom zdrugu moguće neka nešto pošalje u smjeru Hercegovca. Ovo isto bi se moglo zapoviediti i operativnom području Bjelovar.

Obaviest neka mi zrakoplov baci u Kutini u dvorište zdruga gdje ima znak bielo platno.

Na brzoglasni upit ppukovnika Mesarova zapovjedništvo I. gorskog zdruga iz Kutine javilo je ppukovniku Kovačeviću, da je 1. gorski zdrug izviestio o prednjem: IV. gorski zdrug i Bjelovar.

12/IX D

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 11/1-36, k. 29.

- O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 41, 49 92, 108, 213, 218, i 219.

BR. 215

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG GORSKOG ZDRUGA OD 12 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA DESETE NO DIVIZIJE NA HERCEGOVAC I GAREŠNICU¹

I. GORSKI ZDRUG
„POGLAVNIKA DR ANTE PAVELLCA“
Op. Broj 1388/taj.
U Kutini dne 12.-IX.-1943

Predmet: dnevno izvješće.

- Operativnom odjelu glavnog stožera minorsa
- Njemačkom radnom stožeru kod 1. gorskog zdruga.

STANJE DNE 12.-IX-1943. GODINE DO 20,00 SATI:

Djelatnost odmetnika:

Od zapovjedništva 187. njemačke divizije dobivene obavijesti o vjerojnoj pojačanoj djelatnosti odmetnika na glavnu željezničku prugu sa namjerom rušenja iste te su od svog zapovjedništva naložene mjere opreznosti i spriečavanja svakog rušenja.

Od zapovjedništva posade Garešnica dobivene su tokom 11.IX.43. obavijesti o prikupljanju jakih partizanskih snaga² na prostoru: Podgarić—Popovac—Dišnik—Bršljanica.

Uveče dne 11. IX. primljena obavijest zapovjedništva posade Garešnica, da je posada u Hercegovcu³ ugrožena od partizana 1 da su je partizani pozvali na predaju.

Poslie prvog izvješća o ugroženosti Hercegovca dobivena od posade Garešnica obavijest, da se je u oblasti zapadno od Hercegovac—Garešnica prikupila 10. partizanska divizija koja namjerava napasti najprije Hercegovac, a potom Garešnicu.

Dne 11.IX. 43. oko 22,00 sata primljeno izvješće od posade Hercegovac, da su partizani — X. divizija⁴ (vjerojatno sastavljena od 17. i 21. brigade) pozvali častnike posade Garešnica na pregovore — priepis dostavljenog pisma od strane partizana prilaže se.

i•••utro 12 IX.43. nosarla Garešnice javlja, da su partizani oko 01,00 sat dne 11.IX. odpočeli napad na posadu Garašnice, te da je poljopriradna bojna raspršena najvećim dielom dok se 9. sat III. bojne, koja se također nalazi u Hercegovcu, sa malim

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 13/1-17, k. 29.

² Vidi dok. br. 6, 41, i 49.

³ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 41, 49, 108, 213, 214 i 218.

⁴ Vidi dok. br. 41, 49 i 108.

brojem pripadnika poljopriradne bojne još drži u borbi protiv odmetnika. Traži pomoć za Hercegovac. Sa svoje strane uputio je jednu sat, ali ova nije mogla uslied otpora partizana, da se probije dalje od Palešnika.

Prema obavijesti zapovjednika posade Poljana, oko 1.000 partizana se je prikupilo u oblasti s. Goveđe Polje (10 km sjev. ist. od Poljane) na području 4. gorskog zdruga, navodno sa namjerom napada na Poljanu.

2. — Djelatnost vlastitih četa:

Po obavijesti zapovjedništva 187. njem. div. o vjerojatnoj pojačanoj djelatnosti partizana protiv želj. pruge pojačane su mjere opreze, poglavito su pojačane noćne zasjede i pripremljene su udarne pričuve.

Vojno-oružnički vod iz Kutine koji je bio u zasjedama na želj. prugi Kutina—Gračenica dne 11. IX. 43. naišao je pored pruge na minu. Domobran koji je stao na minu izazvao je eksploziju iste od koje je 5 domobrana lakše ranjeno.

Po nalogu zapovjedništva 187. njemačke divizije II. bojna 1. gorske pukovnije zbog ovoga je privremeno upućena sa 2 sati iz Novske na dionicu Rajić—Lađevac radi pojačanja želj. stražarskih postrojbi. Po jedna sat ove bojne ostala je u Novskoj i u Okučanima.

Obzirom na stanje u oblasti Hercegovac—Garešnica traženo je dne 11. IX. 43. od zapovjedništva 187. divizije, da se poduzme zrakoplovno razviđanje ove oblasti i bombardiranje šuma oko navedenih mjesta Danas 12.IX. ovaj zahtjev ponovljen je i Operativnom odjelu Glavnog stožera Minorsa. Djelovanje zrakoplovstva je tokom dana i usliedilo.

Posadama Garešnica i Hercegovac naložena je najstroža opreza, uzajamno pritanje u pomoć za slučaj napada i uzimanje taoca iz navedenih mjesta, da bi se time spriječilo izdajstvo od mještana ili ubačenih partizana.

Od Operativnog odjela Glavnog stožera traženo je, da zapovjedništvo 4. gorskog zdruga i operativnog područja Bjelovar mogućim snagama priteknu u pomoć posadi Hercegovca.

Poljopriradna bojna u Hercegovcu tj. 3 njene sati predale su se sa nekoliko časnika bez borbe, dok se je pridata 9. sat. III. bojne i jedan dio poljopriradne bojne koji je bio sa ovom sati (oko jedna sat) branio i uspio održati.

Radi pomoći ovoj posadi učinjeno je od strane ovog stožera sljedeće:

Obrazovana je jedna kombinirana bojna sastavljena od 1. gorske obkopske sati, 15 sati 1. gorske pukovnije 3 bornih

kola. 2 topa 65 mm sa posade Gojila i 2 voda Njemaca sa posade Gojila. Pod upravom zamjenika zapovjednika zdruga i glavara stožera ova je bojna oko 09,10 sati samovozom krenula iz Kutine preko Gojila u Garešnicu. kuda je stigla oko 13,00 sati. Isto dobnno je posadi Garešnice naloženo, da krene svim snagama u pomoć 9. sati u Hercegovcu, a da će obranu Garešnice preuzeti ova kombinirana bojna. U međuvremenu su partizani prekinuli dalji napad na Hercegovac.

4. gorski zdrug uputio je u pomoć posadi Hercegovca snage iz s. Zdenci i s. Grubišno Polje.

Stanje u Hercegovcu i u Garešnici je podpuno uzpostavljeno. Namjesto poljopriradne bojne, posada Hercegovca pojačana je sa I. gorskom obkoperskom sati i 2 bojna kola, a posada Garešnice pojačana je 15. sati 1. gorske pukovnije i 1 bojnim kolima.

Istodobno je za pojačanje oslabljene posade Kutina, danas oko 20 sati stigla iz Novoselec—Križ jedna sat bivše III. bojne. V. gorskog zdruga sa dosta samoradnih oruđa.

Od zapovjedništva 4. gorskog zdruga ogarantirano je na slučaj ponovnog napada odmetnika na Hercegovac upućivanje pomoći iz s. Zdenci i Grubišno Polje.

Op pojavi partizana u oblasti s. Goveđe Polje obavieštena je We.wi. bojna Gojilo, zapovjedništvo 4. gorskog zdruga, a osim toga izvršene su pripreme za topničko podpomaganje posade Poljana na slučaj napada odmetnika na istu.

3. — Osobitosti:

Opazeno je, da odmetnici postavljaju mine u neposrednoj blizini želj. pruge, da bi izazvali gubitke poglavito kod noćnih zasjeda, koje ih u mraku ne vide, već nagaze na njih i time izazivaju eksploziju.

4. — Gubitci:⁵

U Hercegovcu se je predalo partizanima oko 250 pripadnika poljopriradne bojne sa nekoliko častnika i cjelokupnim naoružanjem i opremom. Ostatak posade, uglavnom 9. sat III. bojne 1. gor. puk ima u borbi 1 mrtvog dočastnika i 7 ranjenih domobrana.

Vojno-oružnički vod, koji je nagazio prigodom postavljanja zasjeda na minu ima 5 ranjenih domobrana od kojih 2 teže.

ZAMJENIK ZAPOVJEDNIKA
Podpukovnik, **Broz**

⁵ O gubicima vidi dok. br. 49 i 108.

BR 216

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZOORNOG PODRUČJA OD 12 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU NJEMAČKIH I USTAŠKO-DOMOBRA NSKIH JEDINICA NA PODRUČJU LUDBREGA¹

, VEOMA ŽURNO"²,

ZAPOVJEDNICTVO I. ZBORNOG PODRUČJA
GLAVNOSTOŽERNI ODJEL

TAJNO³ I
J_____I

Op. br. 2964/taj.

U Zagrebu, dne 12. rujna 1943.

Predmet: Dnevno izvješće za
12. rujna 1943. god. do 18 sati

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Operativni odjel).
GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Izvještajni odjel).

Savezno zapovjedi Op. Br. 3219/taj. od 9. VIII. 1942. godine dostavlja se sljedeće dnevno izvješće:

(Sekcija mjerilo 1:100.000)

1-A-KRATKA OCIENA SITUACIJE:

Bez osobitih promjena.

1-B-DJELATNOST PODREĐENIH ČETA I POJEDINOSTI O NE-PRIJATELJU:

Podhvatno područje Zagreb:

1) 11. IX. u 00,30 sati uništili su partizani nekoliko strojeva u rudniku lignita Vučak (6 km s.i. od Donje Stubice), i spalili ujedno i jednu baraku.

2) 11. IX. u 03,00 sata jedna partizanska skupina u jačini od 200 ljudi spalili su pismaru u občini Donja Zelina (5 km j. od Sv. Ivan Zelina), uništili brzoglasni aparat i odneli 2.000 kuna i 2 pisača stroja. Ova skupina kretala se dalje u pravcu s. Krapina (12 km z. od Sv. Ivan Zelina).

3) 11. IX. u 23.30 sati partizanska skupina nepoznate jačine napala je željezničku postaju Sesvete. Straža u bunkeru u

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 21/1-23, k. 29.

¹ i ³ Otisnuto pečatom.

pravcu Dugog Sela, kao i zapovjednik straže na postaji, te 1 nadsatnik od partizana zarobljeni.

Gubitci: 2 častnika, 7 domobrana i 2 strojnice zarobljene.

4) 12. IX. u 08,00 sati naletio je ustaški oklopni vlak kod ulaza u željezničku postaju Horvati (14 km j.z. od Zagreba) na minu, 2 oklopna vagona izkočila. Pruga je oštećena i biti će u toku 12. IX. popravljena.

Podhvatno područje Varaždin:

1) 6. IX. prilikom podhvata⁴ naših i njemačkih postrojbi u pravcu s. Svibovec (4 km i. od Varaž. Toplica) ustanovljeni su točni gubitci. Od 1. sati 14 pp. 1 dombran mrtav i 10 nestalih, od 2. sati I. konj. sklopa 1 dombran nestao. Od njemačkih postrojbi 6 vojnika mrtvih i 9 ranjenih.

2) 12. IX. krugovalom je javljeno od podhvatnog zapovjedništva sljedeće: b.b. linija sa Zagrebom i Ludbregom u prekidu. Oko Ludbrega slabije puškaranje. Na Dravi Mađari ostavili pogranične straže, a oružane snage povlače se iz Čakovca u Mađarsku. Ovi podatci još se provjeravaju.

Podhvatno područje Sisak:

12. IX. partizani su uništili željezničku prugu u daliim od 1 km kod s. Graboštani (9 km. j. od Sunje). B.B. linija također u prekidu.

Podhvatno područje Bjelovar:

Zapovjedništvo odsjeka Kalnik—Bilogora sa Op. Br. 902/taj. od 12. IX. o.g. krilašem dostavio je sljedeće:

„Izdajstvom konjaničkog poručnika Bellia Slavka iz 1. udarne sati I. konjaničkoga sklopa posada Lepavina⁵ predala se odmetnicima. Postoji sumnja za posadu Carevdar⁶ da će se isto dogoditi a prema izkazu domobrana koji su pobjegli iz Lepavine.

Veze sa Carevdarom nemam. Popravak pruge trajat će više na pruzi porušen.

dana, pošto je most kod sela Mučna preko Koprivničke Reke

Pruga kod Rasinja minirana⁷.”

Krugovalnom brzojavkom izvješteno je zapovjedništvo podhvatnog područja Bjelovar pukovnik Vukics radi poduzimanja daljih potrebnih mjera.

⁴ O ovoj akciji vidi dok. br. 29, 207 i 208.

⁵ i ⁶ Vidi dok. br. 66.

⁷ Miniranje izvršili dijelovi Kalničkog NOP odreda. Vidi dok. br. 66.

1 — C — 2 i 3 nije bilo.

Osobitosti: Mjestno zapovjedništvo Dubrovnik sa Brzovjavkom Br. 1443/taj. od 12. IX. dostavilo je slijedeće:

„Dana 12. IX. odpočelo je razoružanje divizije Marche u Dubrovniku. Mjestimično otpor.“

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

PO CVLASCENJU ZAPOVJEDNIKA
PROČELNIK GLST. ODJELA
bojnik (Steger)
Šteger

13/IX. D.

BR. 217

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG SEKTORA OD 12
RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA TRINAESTE PRO-
LETERSKE NOU BRIGADE „RADE KONČAR“ NA OZALJ¹

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

TKO JAVLJA:	VRIEME	KOME SE JAVILO:
Zasek I general Tomašević	SATI 19,50	Služ. častniku I zbor. područja, nadporuč- niku Beniću (6722)
	DAN 12	
	MJESEC IX	
	GODINA 1943	

Primio:
ppuk. Merslavić

PREDAO:
ppuk. Merslavić

SADRŽAJ

Neprijatelj počeo jak napad na Ozalj².

Tuče sa 2 haubice sa lieve obale r. Kupe.

2 tenka u pokretu pravcem s. Podbrežje—s. Zajačko Selo.

Neprijatelj vrši napad i iz pravca s. Novaki (oko 2 km z. od Ozlja) i pravcem s. Svetice—Ozalj (4 km j. Ozlja).

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 12/1-25, k. 29.

² i ³ Napad na ova uporišta vršili dijelovi Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 122, 219, 220 i 224.

Posada je slaba: svega jedna skupljena bojna.
Tomašević nema pojačanja. Sve što bi se moglo od Nijemaca poslati, nalazi se oko Jastrebarskog.
Centrala u opasnosti.

Opaska:

- 1) Tražena veza sa puk. Kalečakom u 20 sati — nije bio kod kuće.
- 2) Jednovremeno tražen ured Poglavnika — nije se nitko javio.
- 3) Brzjavka poslata pukovniku Wanneru u 20,20 na uvid. Odgovorio: U Karlovcu se nalazi njemačka posada. Neka to javi zap. III ss. Pr. korps-a. Javiti to i Pročelniku generalu Dragojlovu.
- 4) Javljeno prednje generalu Tomaševiću, koji je odgovorio u 21^h da Nijemci nemaju u Karlovcu snaga već da su ih uputili prema Jastrebarskom.

Javlja da neprijatelj napada i na liniji Zdenčina—Hrvatima³.—

22.30

- 5) Javljeno službujućem častniku Pauzerluvu. Već upoznat. Javio, da će 13-IX. od svanuća njemačke snage poduzeti akciju sa pravca Karlovca i Jastrebarskog. O svemu će obavijestiti i generala Tomaševića.
- 6) U 23^h izvješten o prednjem general Dragojlov.

13/IX. D.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 13 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA TRINAESTE PROLETERSKE NOU ERIGADE „RADE KONČAR“ NA DRAGANICE I OZALJ I NAPADU SEDAMNAESTE NOU BRIGADE NA HERCEGOVAC¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 256

(po podatcima primljenim 13. IX 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Jastrebarskog:

Noću 9/10. IX. jača partizanska skupina napala je mjesto i oruž. postaju Draganići* (11 km. s.s. izt. od Karlovca). Napadaj na oruž. postaju je odbijen, a u mjestu su partizani zapalili vatrogasni dom i demolirali občinu.

12. IX. kod s. Izimje (5 km j.j.z. od Jastrebarskog) part. su napali jednu njemačku kolonu.³ Jedan njemački vojnik je poginuo, 4 ih je ranjeno, a 2 somovoza su zaplijenjena.

12. IX. na ulazu u želj. postaju Horvati (12 km s.izt. od Jastrebarskog) naišao je ustaški oklopni vlak na minu.⁴ 2 oklopna vagona su izkliznula.

Podr. Zagorja:

Noću 10/11. IX. jača partizanska skupina je napala i oštetila rudnik ugljena u Vučaku (6 km s. izt. od D. Stubice).

Noću 11/12. IX. između želj. postaja Konjščina i Sutinske Toplice (na pruzi Zabok—Varaždin) partizani su minirali sve propuste i na 5 mjesta oštetili želj. prugu. — Željeznička pruga: Zabok—Krapina je oštećena na 2 mjesta.

Podr. Zagreba:

Noću 11/12. IX. partizanska skupina nepoznate jačine napala je želj. postaju Sesvete (10 km izt. od Zagreba). Straža jednog bunkera, kao i zapovjednik straže na postaji, te 1 nad-

¹ Dokumentat umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 12/1-1, k 29.

² Vidi dok. br. 122.

³ Napad na kolonu izvršio Prvi proleterski bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 25

* Vidi dokumenat u arhivi V. I. I. pod reg. br. 31-2 k. 105 B-C.

satnik zarobljeni su od partizana. Gubitci: 2 častnika i 7 domobrana zarobljeni, a 2 strojnice izgubljene.

Podr. Ludhrega:

12. IX. oko Ludbrega bilo je slabijeg puškaranja.

Podr. Koprivnice:

I. domobranski zbor javlja da se je izdajstvom konjaničkog poručnika Bellia Slavka iz 1. udarne sati I. konjičkog sklepa posada Lepavine⁵ (13 km j.z. od Koprivnice) predala partizanima.

Podr. Garešnice:

Noću 11/12. IX. partizani su zapalili želj. postaju Pavlovac—Dražica (16 km s.s. izt. od Carešnice) i porušili želj. prugu prema Garešnici.

12. IX. stanje u Hercegovcu⁶ i Garešnici (8 km s.s. izt. od Garešnice) ie uspostavljeno a obje posade su pojačane. Poljopriradna bojna iz Hercegovca je najvećim dielom zarobljena⁷. Spoj dnevno izvješće br. 255).

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Gospića:

Noću 11/12. IX. odbijen ja slabiji part. napadaj na Perušić⁸ (12 km s. od Gospića).

Podr Karlovac—Ogulin:

12. IX. partizani su pozvali našu posadu u Ozlju⁹ na bezuvjetnu predaju. Posada je poziv odbila našto su partizani napali posadu koju su tukli topničkom vatrom, 4 neprijateljska juriša su odbijena i nakon što se je upućenom pojačanju iz Karlovca noću 12/13. IX. uspjelo probiti do Ozlja neprijatelj se povukao. — Danas se poduzima podhvat¹⁰ njemačkih i naših četa iz Karlovca i Jastrebarskog prema Ozlju.

12. IX. između Ozlja i Zorkovca (12 km s. s. z. od Karlovca) part.¹¹ su napali našu posadu jednog bunkera i razoružali 4 domobrana. Oko Zorkovca part. su porušili želj. prugu na

⁵ Vidi dok. br. 66.

⁶ i ⁷ U napadu na ovo uporište vidi dok. br. 41, 49, 108, 213 i 219.

⁸ Napad vjerovatno izvršili dijelovi Šeste NO divizije. Vidi dok. br. 90.

⁹ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 25, 43, 217, 220 i 224.

¹⁰ Vidi dok. br. 122.

¹¹ Napad izvršio Prvi bataljon Zumberačko-pokupskog NOP odredi. Vidi dok. br. 122.

6 mjesta a tako isto su rušili želj. prugu između želj. pruge Bubnjarci i Ozalj.

U Ogulinu vlada mis. Partizani iz okolice Ogulina povukli su se prema Plaškom (23 km j. izt. od Ogulina).

Uzdruž želj. pruge Karlovac—Ogulin' ima više partizanskih skupina. — Zelj. postaja Košare (9 km izt. j. izt. od Ogulina) je zapaljena¹² a oklopni vlak koji je upućen u pomoć posadi kod Globarničkog mosta (8 km izt. s. izt. od Ogulina) naišao je na porušenu prugu¹³ i morao se vratiti.

Podr. Koštajnice:

Noću 11/12. IX. kod Graboštani (6 km s. od Kostajnice part su porušili želj. prugu¹⁴ u dužini od oko 800 metara.

Zrakoplovstvo:

12. IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadatke i bacalo promičbene letke.

Osobitosti:

12. IX. u 12 sati talijanska posada u Dubrovniku se je predala.

11. IX. njemačke čete su zauzele Šibenik.

11. IX. oko samog grada Splita vodile su se borbe¹⁵ sa partizanskim bandama.

Na Rijeci izgleda da je haotično stanje. Njemačke čete iz Slovenije upućene su prema Rijeci.

Njemačke čete nastupaju u smjeru Boke Kotorske.

Prema izvješću 1 željezničara koji se je 11. IX. vratio iz partizanskog zarobljeništva, partizani u Papuk pl. podijelili su se na čisto crvene komuniste i hrvatsko oslobodilačku vojsku. — Navodno se međusobno i bore. Podatak se provjerava.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)

(M. P.¹⁶)

Dragojlov

¹² „a i“ Vidi dok. br. 123.

¹⁴ Prugu porušili dijelovi Banijskog NOP odreda. Vidi dok. br. 174.

¹⁵ Vidi dok. br. 54 i 74.

¹⁸ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 14 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU SEDAMNAESTE NOU BRIGADE NA HERCEGOVAC I TRINAESTE PROLETERSKE NOU BRIGADE „RADE KONČAR” NA OZALJ¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 257

(po podacima primljenim 14. IX 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: 13. IX. kod želj. postaje Pušča Bistra (6 km s. od Zaprešića) naišao je osobni vlak na minu. Stroj i 2 vagona su izkliznula. 1 osoba je ranjena.

Podr. Zumberka: Prema izvješću I. zbornog područja, jače partizanske skupine² iz s. Dubranec i Pokupsko (14 km z. j. z. i 21 km j. j. z. od Turopolja) kreću se u smjeru Zumberka.

Podr. Garešnice: Noću 11/12. IX. prigodom part. napadaja na s. Hercegovac³ (8 km s.s. izt. Garešnice) (Dnevno izvješće br. 255) predalo se partizanima oko 250 pripadnika poljopriradne bojne sa nekoliko častnika i cjelokupnim naoružanjem i opremom. Ostatak posade u glavnom 9. sat 1. gorske pukovnije, imala je u borbi 1 mrtvog dočastnika i 7 ranjenih domobrana. — Vojno oružnički vod, koji je prigodom postavljanja zasjeda naišao na minu, imao je 5 ranjenih domobrana.

Podr. Daruvara: Prema izvješću 4 gorskog zdruga, jača part. skupina nalazi se u s. Bastaji (9 km s. izt. od Daruvara). 13. IX. prigodom razviđanja u tom smjeru došlo je kod s. Koreničani (13 km s. izt. od Daruvara) do puškaranja. Gubitaka nije bilo. Neprijatelj se povukao u Bilo Goru.

Podr. Broda: Prema izvješću Glav. oruž. zapov., 9. IX. u šumi Dolca (7 km s. izt. od Broda) part¹. su napali i zarobili 3 teretna samovoza sa njemač-

¹ Dokumentat umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg br. 13/1-1, k. 29.

² Riječ je o dijelovima Trinaeste proleTERSKE NOU brigade „Rade Končar”.

* O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 41, 49, 108, 213 i 218.

⁴ Dijelovi Diljskog NOP odreda. Vidi dok. br. 37.

kim vojnicima i domobranima. 1 domobran je poginuo.

Podr. Vinkovaca:

Noću 11/12. IX. partizani su napali Privlaku (11 km j.j. izt. od Vinkovaca), zapalili želj. skladišta, 3 vagona pšenice i 3 vagona drveta, a stražu od 20 domobrana razoružali i odveli.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Senja:

11. IX. Gorjanska partizanska brigada napala je Senj koga brani 1 ustaška polubojna. Bližih podataka još nema.

Podr. Paga:

Pag je zauzet od domaćih partizana (izvješće Glavnog rav. za jav. red i sigurnost).

Podr. Karlovca:

Noću 12/13. IX. odbijen je partizanski napadaj na Ozalj⁵. 13. IX. naš zrakoplov je uspješno bombardirao okolicu Ozlja. — 13. IX. partizani su ponovno tukli Ozalj bacačima i topničtvom. 12 ustaša i 2 domobrana su ranjena. Posada Ozlja pojačana je 13. IX. njemačkim dielovima.

Podr. Samarice:

Prema izvješću zapovjedništva Panzerkopsa, 3 partizanske brigade sa područja Samarice planine u pokretu su u jugoistočnom smjeru.

Podr. Splita:

11. IX. njemačko zrakoplovstvo bombardiralo je talijanske lađe kod Divulja (4 km izt. s. izt. od Trogira).

Podr. Metkovića:

U luci Ploče (15 km z. od Metkovića) Talijani su uništili sve naprave.

3 izaslana njemačka časnika od 373. pješ. div. stupila su u pregovore sa odmetničkim vođom Huskom u Cazinu. Predmet i posljedak pregovora nije poznat.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
(M. P.)° **Dragojlov**

⁶ O ovom napadu vidi dok. br. 43, 217, 218, i 224.

⁸ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 220

**IZVJEŠTAJ GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 14 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU JEDI-
NICA NOV I PO HRVATSKE U GORSKOM KOTARU I
PRIMORJU POSLIJE KAPITULACIJE ITALIJE¹**

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
GLAVNO RAVNATELJSTVO ZA JAVNI RED I SIGURNOST
ODJEL B. II.

Broj: V. T. 8168 — 7 — 1943.— Zagreb, dne 14. rujna 1943.—

Predmet: Razoružanje Talijana u
Gorskom Kotaru i Hrvatskom
Primorju.—

MINISTARSTVU ORUŽANIH SNAGA
OPERATIVNI ODJEL

Z a g r e b

Poslije kapitulacije Italije partizani su napali Crikvenicu², zauzeli je i razoružali talijansku posadu.—

U Gorskom Kotaru partizani³ su razoružali gotovo sve manje talijanske posade i zarobili veće količine oružja i streljiva.

Njemačke i naše postrojbe došle su dne 14-IX-o. g. do Ozlja i Generalskog Stola, gdje vode ogorčene borbe sa partizanima⁴ i Talijanima. Ogulin je obkoljen od partizana i vode se borbe —

Iz nepotvrđenih izvora saznaje⁵ se da su predhodnice njemačkih oružanih snaga ušle na Riji-ku 13. o. mj. od strane Trsta.—

Četnici, koji su se povukli iz Gorskog Kotara i Primorja, nalaze se sada na otoku Krku, ima ih oko 3.000.—

Izvještaj se može smatrati točnim.—

Dostavlja se prednje s molbom na znanje.—

ZA DOM SPREMNI!

NADSTOJNIK B. II. ODSJEKA:

(Stjepan Damić)

Stjepan Damić

15. IX. 1943 **D**

(M. P.⁶)

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 15/1-26 k. 29.

² Ovo uporište napala Treća NO brigada Trinaeste divizije.

* Vidi dok. br. 31, 107, i 123.

³ O ovim borbama vidi dok. br. 43 1(7, 217, 218, 219.

⁶ Okrugli pečat: kao u naslovu.

BR. 221

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 15 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU TRINAESTE PROLETERSKE NOU ERIGADE „RADE KONČAR" NA PODRUČJU JASTREBARSKOG I RAZORUŽANJU TALIJANSKIH JEDINICA U DUEROVNIKU I ŠIBENIKU¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 258

(po podatcima primljenim 15. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Jastrebarskog: Noću 13/14. IX. između želj. postaje Zdenčina i Horvati (na pruzi Zagreb—Jastrebarsko) partizani² su iz jednog bunkera odveli 10 domobrana želj. osiguranja.

14. IX. između želj. postaje Horvati i Leskovac (na pruzi Zagreb—Jastrebarsko) naletio je osobni vlak na oklopni vlak koji ga je pratio. 3 vagona osobnog vlaka i 3 vagona oklopnog vlaka su oštećena. Žrtava nije bilo.

Istog dana u blizini Rakovog Potoka (13 km s. izt. od Jastrebarskog) partizani³ su zarobili 42 domobrana od kojih 7 sa oružjem

15. IX. između želj. postaje Jastrebarsko i Horvati naišao je oklopni vlak na minu.⁴ Bližih podataka još nema.

Podr. Zagorja: Prema izkazu pučanstva na području jugozapadno od Ludbrega i u dolini r. Bednje nalaze se navodno 3 part. brigade⁵ (?) koje navodno namjeravaju napasti Varaždinske Toplice.

Podr. Ludbrega: Noću 13/14. IX. kod želj. postaje Martijanec (6 km z. od Ludbrega) partizani su minom oštetili želj. prugu. Popravak je u toku.

Podr. Ivanić Grada: 14 IX. kod želj. postaje Širinec (na pruzi Dugo Selo—Novska) naišao je osobni vlak na

¹ Dokumentat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 14 1, k. 29.

² i ' Dijelovi Trinaeste proleTERSKE NOU brigade „Rade Končar". Vidi dok. br. 25.

⁴ Miniranje izvršili dijelovi Trinaeste proleTERSKE NOU brigade „Rade Končar". Vidi dok. br. 25.

⁵ Vidi dok. br. 113.

minu. Jedan vagon je izkliznuo. Žrtava nije bilo.

*Podr. Turo-
polja:*

14. IX. između želj. postaje Lekenik i Turo-
polje (na pruzi Zagreb—Sisak) naišao je teretni
vlak na minu. Stroj i 7 vagona su izkliznuli.
Pruga će biti danas popravljena.

*Podr. Kopriv-
nice:*

13. IX. partizani su opljačkali i zapalili
želj. postaju Đurđevac⁶ (na pruzi Koprivnica—
Virovitica).

*Podr. Nove
Gradiške:*

Noću 13/14. IX. između želj. postaje Nova
Kapela—Batrina i Nova Gradiška, partizani su
porušili želj. prugu⁷ u dužini od 900 metara.
Osim toga porušena je pruga još na 5 mjesta. —
Na želj. postaji Staro Petrovo Selo⁸ (12 km izt.
j. izt. od Nove Gradiške) partizani su zapalili
2 vlaka, a domobran⁹ sa postaje odveli.

Podr. Našica:

Na području između Koske i Prandanovci
(na pruzi Našice—Osijek) zapaženo je jače
Skretanje partizana⁹. — 12. IX. kod želj. postaje
Koska partizani su napali osobni vlak. Oklopni
i osobni vlak vratili su se u Osijek. Gubitaka
nije bilo. — Kod Koške partizani su napali
njemački teretni samovoz¹⁰. Samovoz je izgo-
rio. — Isto tako je napadnut njemački motorni
kotač sa 5 njemačkih vojnika. 2 njemačka voj-
nika su poginula, 1 je ranjen, a 2 su nestala.

Noću 12/13. IX. između želj. postaje Na-
šička Breznica i Koška (na pruzi Našice—
Osijek) partizani su porušili želj. prugu¹¹. Po-
pravak je u toku.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Primorja:

Prema izvješću Zapoli. u Kraljevici, Novom
i Crikvenici preuzeli su partizani¹⁻ sporazumno

⁸ Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Bilogorskog NOP odreda.
Vidi dok. br. 187.

⁷ O rušenju pruge vidi dok. br. 47, 55, 72, 76, 114, 128 i 237.

⁸ Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Osamnaeste NO brigade.
Vidi dok. br. 47, 55, 72, 76, 114, 128 i 237.

⁹ Na ovom području nalazio se Diljski NOP odred. Vidi dok. br. 56.

¹⁰ Napad na kamion izvršili dijelovi Diljskog NOP odreda. Vidi
dok. br. 56.

¹¹ Prugu porušili dijelovi DJjskog NOP odreda. Vidi dok. br. 56.

¹¹ Vidi dok. br. 54.

sa Talijanima svu vlast. U ovim mjestima zrakoplovci su zapalili Hrvatske zastave sa petokrakom zvijezdom. — Zrakoplovnim razviđanjem 13. IX. utvrđeno, da od Sušaka do Ogulina nema želj. prometa niti hrvatskih zastava. — U Delnicama zrakoplovac je primijetio crvenu zastavu. — Od Sušaka prema Kraljevici plovio je parobrod od 2.000 tona pod hrvatskom zastavom sa crvenom zvijezdom.

Podr. Karlovca: 10. IX. kod s. Zvečaj (12 km j. z. od Karlovca) partizani su napali njemačku samovoznu kolonu. Nijemci su bez vlastitih gubitaka napadaj odbili i zarobili 14 partizana.

Noću 12/13. IX, partizani su zapalili želj. postaju Zvečaj i oštetili želj. prugu¹³.

Noću 13/14. IX. partizani su pokušali zauzeti Ozalj¹⁴, ali su odbijeni. — 14. IX. partizani su haubicama bombardirali Ozalj. Ranjeno je 18 ljudi, a razrušena 2 naša bunkera. — Istog dana poslije podne 2 naše haubice tukle su neprijateljsko topništvo. Posljedak još nije poznat.

9. IX. na želj. pruzi od Ožlja do Bujarci, skupina od oko 600 partizana¹⁵ udružena sa talijanskom vojskom razoružala je sve naše straže želj. osiguranja zajedno sa zapovjednikom 2 želj. straž. sati. Partizani su se dielom povukli sa talijanskom vojskom u smjeru Metlike, a glavnina sa zarobljenicima povukla se u smjeru Bosiljeva (16 km s. s. izt. od Ogulina) (Izvješće gl. oruž. zapovjedništva).

Podr. Like: Noću 13/14. IX. odbijen je part. napadaj na Perušić¹⁶ (11 km s. od Gospića). Iste noći čula se jaka topnička vatra iz smjera Senja.

Prema izvješću Zapoli partizani odvlače iz Primorja oružje i namirnice u Otočac.

Osobenosti: U Dubrovniku i Šibeniku nastavlja se sa razoružanjem talijanskih postrojbi. — Posljedak razoružanja 6. tal. armiskog korpusa je: 25000—30000 zarobljenih sa cjelokupnim nao-

¹³ Vidi dok. br. 123.

¹⁴ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 25, 43, 217, 218, 219 i 220.

¹⁵ Vidi dok. br. 25 L 43.

¹⁶ Napad vjerovatno izvršili djelovi Šeste NO divizije. Vidi dok. br. 90.

ružanjem, tvorivom i obskrbom.' Gubitci prigodom razoružanja u Dubrovniku jesu: a) Hrvatski: 1 domobran poginuo, a 2 redara ranjena. — b) Njemački: pukovnik Schmidhuber je lako ranjen, a 2 njemačka vojnika poginula. — c) Talijanski i četnički: nekoliko desetaka mrtvih i ranjenih.

U Šibeniku njemačke čete¹⁷ su razoružale fašističke vojnike koji su spremni nastaviti borbu na njemačkoj strani izvan područja NDH.

Noću 13/14. IX. iz 2 bitnice II. top. sklopa iz Zagreba koja se upućuje u Karlovac pobjeglo je 36 domobrana.

12. IX. iz Zagrebačke konjaničke pukovnije koja stoji pod njemačkim zapovjedništvom kod Travnika pobjeglo je 25 domobrana sa oružjem.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)¹⁸

¹¹ Vidi dok. br. 93.

¹⁸ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNICTVA PRVOG GORSKOG ZDRUGA
OD 15 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVIMA JEDINICA NOV
I PO HRVATSKE U MOSLAVINI¹

I. GORSKI ZDRUG
„POGLAVNIKA DR. ANTE PAVELIĆA“
Op. Broj 1501/taj.
U Kutini dne 15. IX. 1943

Predmet: dnevno izvješće.

- OPERATIVNOM ODJELU GLAVNOG STOŽERA MINORSA
- NJEMAČKOM RADNOM STOŽERU KOD 1. GORSKOG ZDRUGA

1. — Djelatnost odmetnika:

Noću 14/15. IX. 1943. godine partizani su minirali želj. prugu² između Volodera i s. Novoselec—Križ. Kod s. Ludine razrušeno je 600 metara i porušeno 1200 metara brzoglasnih stupova³. Istodobno su partizani napali posadu zaklona (bunkera) kod želj. postaje Ludina.

Promet je prekinut i za uspostavu istoga trebati će 1—2 dana.

2 — D¹-elrtnost vlastitih četa:

Posade Kutina, Popovača i Novoselec—Križ izašle su odmah na mjestima izvršenih prepada, ali nisu bile u stanju osujetiti rušenja, koja su već bila miniranjem izazvana. 2 voda upućena iz Popovače uspjela su odbiti napad partizana na bunker kod želj. postaje V. Ludina.

< — Osobiti događaji:

Zapovjednik III. bojne 5. gorske pukovnije, bojnik Bradač • izvršio je izdajstvo i prevarom je odveo 160 ljudi sa oružjem, 2 strojnice, 1 bacač i krugovalnu postaju, iz Popovače k partizanima.⁴ Istraga se vodi.

Ljudstvo za koje je držao da se ne bi dalo prevariti, uputio je sa poručnikom Šimatovićem u razviđanje ka Ludini, gdje su postupili kao što je iznieto pod tčk. 2.

Uspjeh partizana na rušenju pruge i b.b. linije proizilazi iz izdajstva bojnika Bradača.

¹ Original, pisan na mašini, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 1/1-10, k. 30

² i ³ Miniranje izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 92.

⁴ O ovoj predaji vidi dok. br. 92 i 108.

Krugovalna šifra (lokalna samo za ovaj zdrug) izmijenjena je. Od Zapovjedništva 187. njemačke divizije krugovalnom brzojavkom tražena je izmjena znakova spoznavanja.

Na želj. postaju Popovača upućena je jedna sat II. bojne 5. gorske pukovnije iz Ivanić Grada sa zadatkom noćnog krstarenja duž pruge i zaštite želj. postaje zajednički sa tamošnjom jednom Hrvatskom i jednom njemačkom želj. stražarskom sati.

4. — Pokreti četa:

U toku je povlačenje 15. sati i bojnih kola iz Garešnice, kojoj su istodobno iz Kutine poslata 2 protivoklopna topa, jer prema obavijesti zapovjednika pcsade Garešnica partizani navodno imaju i bojna kola.

ZAPOVJEDNIK, PUKOVNIK,
(Peričić)
Peričić

17/IX

BR. 223

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA DRUGOG SEKTORA OD 15
RUJNA 1943 GOD. O ODNOSIMA NIJEMACA PREMA TA-
LIJANIMA I HRVATIMA U ZADRU POSLIJE KAPITULA-
CIJE ITALIJE¹**

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: SINJA	DAN: 15 9.43.	SAT I MINUT: 1900	BROJ: 101
PUTEM KRUGO- VALNE POSTAJE ZAGREB 2.	DAN: 16.9.43.	SAT I MINUT: 0755	BROJ: 1884

S A D R Ž A J

ZA KOGA: GENERAL NAVRATIL MINISTAR ORUŽANIH SNAGA
SPOJ: .—.—.

Danas mi je saopćeno sasvim pouzdano, da su talijanski fašisti po izričitoj dozvoli njemačkog Ortz Komandanta ponovo zauzeli **Zadar**, dobivši oružje od njemačkih vlasti.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 16/1-30. k. 29.

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: SINJA	DAN: 15.9.43.	SAT I MINUT: 1900	BRZOJ: 101
PUTEM BRZGOVALNE POSTAJE ZAGREB	DAN: 16.9.43.	SAT I MINUT: 0755	BRZOJ: 1884

SADRŽAJ

ZA SLOGA: GENERAL NAVRATIL MINISTAR ORUŽANIH SNAGA

SPOJ:

Danas mi je saobćeno sasvim pouzdano, da su talijanski fašisti po izri-
bitoj dozvoli njemačkog Orta Komandanta ponovno zauzeli ZADAR, dobivši
oružje od njemačkih vlasti.
Orta Komandant je izjavio da Hrvati nemaju što tražiti u ZADRU, koji je
talijanski, te da i naš komand može otići, da mu ne smeta.
Sve ovo izazvalo je zabunu i nepovjerenje kod hrvatskog elementa.
Zašto ni jedna hrvatska ustaška ili domobranska jedinica nije stigla
ni u ZADAR, ni u SINJ i nigdje na more, gdje bi one već svojom pojavom
snačile izvanredno mnogo.
Samo nekoliko stotina vojnika i stvari bi krenule izvanredno povoljno
Od naše civilne ekspedicije traži se kategorički, da se probije kroz
partizane, koji napadaju.
Mi ćemo to pokušati učiniti usprkos tome što ni jedna naša jedinica
nije niti avisirana.
Narod se pita gdje je naša vojska.
Dragi generale, poznavajući dobro vašu energiju i patriotizam, molim
Vas učinite sve što je potrebno u ovim povijesnim trenucima.

Vaš odani prijatelj državni ministar RUKAT.

Op.br. 8851/taj.

Zupanstvu Pri Poglavniku
Predsjedništvu Vlade
Min. Vanjskih Poslova
Zasek II. Sinj/za Min. Dulata brzojavka/

PRIMIO BRZOJAVKU DANA 16.9. U SATI 0845
DEŠIFRIRAO DANA 16.9. U SATI 1000

OCHEVIDNI BROJ BRZOJAVKE	PRIMLJENA: DAN 16. MJESEC IX. GOD. 43. SAT 10 MINUT 15	PODPIS I CEN ČASTNIKA KOJI JE BRZOJAVKU PRIMIO: PODPIS: CEN:
252		

Ortz Komandant je izjavio da Hrvati nemaju što tražiti u Zadru, koji je talijanski, te da i naš konzul može otići, da mu ne smeta.

Sve ovo izazvalo je zabunu i nepovjerenje kod Hrvatskog elementa.

Zašto nijedna hrvatska ustaška ili domobranska jedinica nije stigla ni u Zadar, ni u Sinj i nigdje na moru gdje bi one već svojom pojavom značile izvanredno mnogo. Samo nekoliko stotina vojnika i stvari bi krenule izvanredno povoljno.

Od naše civilne ekspedicije traži se kategorički, da se probije kroz partizane, koji napadaju.

Mi ćemo to pokušati učiniti uzprkos tome što nijedna naša jedinica nije niti avizirana.

Narod se pita gdje je naša vojska.

Dragi generale, poznavajući dobro Vašu energiju i patriotizam molim Vas učinite sve što je potrebno u ovim poviestnim trenucima.

Vaš odani prijatelj državni ministar BULAT.

Op. br. 8851/taj.

Zupanstvu pri Poglavniku
PretsječLništvu vlade
Min. vanjskih poslova
Zasek II. Sinj (za min. Bulata brzojavka)

16/IX **D**

ER. 224

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMORANSTVA OD 16 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA TRINAESTE PROLETERSKE NOU BRIGADE „RADE KONCAR“ NA OZALJ I LORBAMA U REONU SPLITA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 259

(po podacima primljenim 16. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE

Podr. Zagorja: 14. IX. u s. Jalžabet (10 km j. izt. od Varaždina) zapažena je jaka part. skupina. — Istog dana zapaženo je povlačenje part. sa područja izt. od Varaždinskih Toplica u nepoznatom smjeru.

Podr. Ludbrega: 14. IX. kod želj. postaje Martijanec (6 km z. od Ludbrega) naišao je osobni vlak na minu i potom od oko 40 partizana napadnut². Putnici su opljačkani, a 5 Nijemaca, 1 domobran i 1 oružnik su odvedeni (spoj dnevno izvješće br. 258).

Podr. Bjelovara: Noću 14/15. IX. između želj. postaje Paulovac i Sirova Katalena (na pruzi Bjelovar—Kloštar) partizani su porušili želj. prugu.

Podr. Banove Jaruge: Noću 12/13. IX. part. su izvršili vatreni prepad na posadu u s. Poljana (8 km izt. s. izt. od Banove Jaruge). Gubitaka nije bilo.

Podr. Novoselec—Križ: Noću 14/15. IX. između želj. postaje Novoselec—Križ i Ludina—Vidrenjak (na pruzi Dugo Selo—Banova Jaruga) prije nailaska osobnog vlaka eksplodirala je mina. Pred porušenom prugom zaustavljeni vlak napadnut je od odmetnika³. 1 Nijemac i 1 putnik su ranjeni. Osim toga porušena je želj. pruga u dužini od oko 600 metara.

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 15/1-2, k. 29.

² Napad izvršio Prvi bataljon Druge NO brigade „Braće Radić“. Vidi dok. br. 113.

³ Napad izvršili dijelovi Moslavačkog NOP odreda. Vidi dok. br. 92.

*Podr.- Daru-
vara:*

U s. Polom (4 km j.j.z. od Daruvara) utvrđene su jače part. snage. 14. IX. iz Daruvara upućene čete sukobile su se sa partizanima kod k. 221 (4 km j.j.z. od Daruvara) i ove odbacile. Partizanskim protunapadajem naše čete su potisnute do crte: Brda—Podbor. Dobljani (2 km j.z. i 2,5 km j. od Daruvara). Iz Badljevine (9 km. j.j.z. od Daruvara) upućeno pojačanje stiglo je 14. IX. uveče bez dodira sa neprijateljem do s. Kip (6 km j.j.z. od Daruvara). Neprijatelj 'se povukao u smjtru Trojeglave (10 km j.z. od Daruvara). — Vlastiti gubitci: 1 dočasnik i 3 domobrana poginuli, a 1 domobran ranjen. Partizanski gubitci: 14 mrtvih (brojano) i više ranjenih.

Prema izkazu jednog zarobljenog partizana u s. Podgarić (17 km s. od Kutine) nalazi se XVI. i XVII. part. brigada, a u s. Ceralije i Bckane (10 i 9 km izt. od Večina) XII. i XVIII. part. brigada.

Podr. Broda:

11. IX. na želj. postaji Stari Petrovci⁴ (na pruzi Brod—Vinkovci) partizani su napali mješoviti vlak⁵ u čijem je sastavu bilo 8 njemačkih teretnih vagona sa samovozima i 25 vojnika. U borbi je 10 njemačkih vojnika poginulo, a 9 ih je ranjeno. Partizani su 10 vagona zapalili. Partizanski gubitci: 3 mrtva i više ranjenih.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

*Podr. Kar-
lovca:*

Noću 14/15. IX. odbijen je part. napadaj na Ozalj⁶. 15. IX. ujutro partizani oko Ozlja povukli su se u nepoznatom smjeru.

Podr. Gline:

15. IX. jača part. skupina napala je naše zasjede između s. Gora i Zupić (7 i 4 km j.z. od Petrinje). Pomoću SS četa partizani su protjerani.

⁴ Po karti: Perkovci Stari

⁵ Napad na vlak izvršili dijelovi Diljskog NOP odreda. Vidi dok. br. 56 i 114.

⁶ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 43, 122, 217, 219, 220 i 221.

Podr. Sinja: 13. IX. oko Sinja vođene su borbe sa partizanima⁷. Jedan ustaški častnik je poginuo, a 1 ustaša je ranjen. Sinj je ugrožen.

Zrakoplovstvo: 15. IX. zrakoplovstvo je bacilo promičbene letke i vršilo obskrbu Gospića i Globorničkog mosta.

Osobitosti: 13. IX. njemačke čete su zaposjele Kotor i preuzele osiguranje Boke⁸.

Njemačke i naše čete kod Splita stoje u teškim borbama sa pobunjeničkim snagama⁹ koje raspolažu topništvom. — Novi njemački dielovi prebacuju se zrakoplovima u Sinj.

13. IX. talijanski general Amico organizirao je u Dubrovniku odpor protiv Nijemaca te su kroz 2 sata vođene ulične borbe. Grad Dubrovnik nije oštećen, njemačko zrakoplovstvo bombardiralo je u toku borbi samo Lapad. Više desetaka Talijana i četnika je poginulo, a general Amico je od fašista streljan. Na području Gračac—Benkovac je jaka djelatnost part. bandi koje stalno ugrožavaju veze sa Jadranom.

Radi dokazane veze sa part. uhićeni su i predati ratnom sudu 4. gorskog zdruga: 1 desetnik I. bojne 4. gor. pukovnije.. 2 častnika i 1 domobran II. bojne 4. gor. pukovnije, 1 satnik, 2 dočasnika, 1 razvodnik i 3 domobrana 1. bitnice I. topnič. sklopa, dok su 3 dočasnika iste bitnice uspjeli prije uhićenja pobjeći.

5. gorska pukovnija iz Novoselec—Križa javlja da je bojnik Bradač izvršio izdaju¹⁰. Bližih podataka još nema.

Po nalogu
Ministra i zapovjednika oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)¹¹

* Vidi dok. br. 63, 103 i 104. .

" Boke Kotorske

' Vidi dok. br. 57, 58, 69 i 71.

¹⁰ Vidi dok. br. 92, 108 i 222.

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel

BR. 225

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA DRUGOG SEKTORA OD 16
RUJNA 1943 GOD. O STANJU U SINJU¹**

PRIMLJENA BROJAVKA

PRIMLJENO OD: SINJA	DAN: 16.9.43.	SAT I MINUT: 1930	BROJ: 111
PUTEM KRUGO- VALNE POSTAJE ZAGREB 9.	DAN: 17.9.43.	SAT I MINUT: 1055	BROJ: 2134

S A ' D R Ź A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL I HRVOPO SUŠAK
SPOJ: .—.—.

Situacija u **Sinju** vrlo kritična².

Obkoljeni smo sa sviju strana od partizana.³

Žurno i najenergičnije nastojte kod Nijemaca da se odmah uputi u Sinj jedna njemačka bojna.

Nijemci uzeli čak od naših slabih snaga jedan dio za **Split**.

Bez pojačanja **Sinj** se ne može održati, niti mogu preuzeti odgovornost.

Op. broj 466/tajno

general METZGER

17/IX D

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 1/1-11, k. 30.

^a i * Vidi dok. br. 103, 104 i 118.

BR. 226

IZVJEŠTAJ USTAŠKO-DOMOBRANSKOG ZAPOVJEDNIŠTVA ZA LIKU OD 16 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE U LICI I PREDAJI SENJA JEDINICAMA NOV I PO HRVATSKE OD STRANE TALIJANA¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: ! DAN; ^ GOSPIĆA	SAT I MINUT: 1730	BROJ: 64
PUTEM KRUGO- j VALNE POSTAJE DAN: 16.9.43. ZAGREB	SAT I MINUT: 1900	BROJ: 2006

Prije svega!

S A D R Ž A J

SPOJ: .—.—.
ZA KOGA: OPEROD

Noćas odbijen petosatni jaki napad odmetnika na **Bilaj*** (5 km. j.i. od **Gospića**).

Naši gubitci 5 mrtvih i 8 ranjenih. Neprijateljski osjetni. Kombinirana bojna, koja je imala razviditi situaciju u **Senju** danas se je vratila. Talijani su predali **Senj** odmetnicima još 13. ov. mj. sa velikim količinama ratnog materijala, kojega su odmetnici odvozili u Otočac. Da se ovim materijalom ne bi koristili, bojna je izvršila iznenadan napad³ u **Otočac** i tom prilikom uništila oko 45 natovarenih teretnih i 5 osobnih samovoza, 2 topa 75 mm., 5 protuoklopnih topova, oko 2500 pušaka, 1 bojna kola, 250 bačava benzina, oko 40 malih bacača — oko 2000 topovskih naboja. Pobila je 150 odmetnika, iz zatvora oslobodila oko 80 osoba, 4 njemačka vojnika, jednog liječnika trećeg gor. zdruga, častne sestre, jednog četničkog vođu. Gubitci bojne 2 mrtva i 23 ranjenih. Noćas je iz I. bojne 12. p. p. napustilo postave 11 vojnika, a iz stožernog

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 1Ö.1-53, k. 29.

^a O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 112 i 227.

³ O ovom napadu vidi dok. br. 57, 65, i 91.

sata ZAPOLI 51 vojnik sa puškama i poručnikom **Sever Đurom** rodom iz **Križevaca**. Iz II. bojne 15. p.p. (prije druga lovačka) napustilo ovih dana oko 40 ljudi postave i pored svesrdnog zalaganja starješina. Kod domobranskih jedinica i nadalje predstoji napuštanje položaja. Obzirom da odmetnici drže tako reći celo **Primorje** kao i otoke, potrebno je najžurnije posjedanje primorskog pojasa sa normalnim jedinicama.

Op. broj 914/tajno.

ZAPOLI

16/IX D

BR. 227

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 17 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DRUGE NO BRIGADE „BRAĆE RADIĆ“ NA NOVI MAROF I DVADESET PRVE NO BRIGADE NA NOVSKU I O BORBAMA U DALMACIJI¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 260

(po podacima primljenim 17. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Noću 15/16. IX. partizanska skupina jačine navodno oko 1300 ljudi napala je posadu u Novom Marofu- (16 km j. od Varaždina). Nakon kratke borbe posada (1 pohodna sat 14. p. p. — 1 častnik i 120 domobrana i posada oruž. postaje) je savladana i zarobljena. — Partizani su se povukli u smjeru Kalnika.

Noću 14/15. IX. između želj. postaje Konjščina i Hrašćina (na pruzi Zabok—Varaždin) part. su porušili želj. prugu u dužini od 200 metara.

¹ Dokumentat umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 16.1-1, k. 29.

¹ Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Druge NO brigade „Braće Radić“. Vidi dok. br. 113.

- Podr. Ludbrega:* Noću 14/15. IX. kod želj. postaje Martijanec (16 km z. od Ludbrega) part. su na nekoliko mjesta porušili želj. prugu.
- Podr. Bjelovara:* Noću 14/15. IX. jače skupine partizana (XVI. part. brigada) napale su oružničku postaju Ivanska³ (13 km j. od Bjelovara) i topovskom vatrom vojarnu razorile. Posada se je hrabro držala. U ruševinama nađen je 1 oružnik mrtav, dok se za ostalih 30 još ne zna.
- Podr. Turopolja:* 15. IX. kod s. Ogulinac (3 km j.z. od Turopolja) partizani su napali teretni samovoz sa 500 garnitura odjeće. Nakon kratke borbe pratnja je savladana a samovoz sa odjećom po partizanima odvežen. 3 domobrana su ranjena.
- Podr. Siska:* Noću 15/16. IX. naše zasjede kod s. Mahovo i Letovanić (9 km s. i 14 km z. od Siska) odbile su manje part. prepade.
- Podr. Daruvara:* 16. IX. između Zelj. postaje Kukunjevac i Brezine-Bujavica (12 i 16 km izt. od Banove Jaruge) skupina od oko 100 partizana napala je vlak⁴ sa radnicima za popravak pruge. Nakon borbe vlakopratnja je protjerala partizane u smjeru s. Bujavica. 5 ustaša je ranjeno. Zbog porušene pruge i mosta na r. Bijela vlak nije mogao dalje krenuti.
- Noću 15/16. IX. u s. Kukunjevac, partizani su prikupljali seljake radi rušenja pruge. Iz Lipika upućene čete protjerale su partizane⁵ u smjeru Lovške (9 km z. od Lipika).

o

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

- Podr. Karlovca:* 16. IX. 1 km južno od Turanjska Br. (6 km j. izt. od Karlovca) protjerana je skupina od oko 100 partizana.
16. IX. na području 1—2 km izt. od Zorkovca (11 km s. od Karlovca) zapaženo je prikupljanje i utvrđivanje partizana."

³ Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Dvadeset prve NO brigade. Vidi dok. br. 53, 108, 229 i 233.

⁴ Napad izvršili dijelovi Posavskog NOP odreda. Vidi dok. br. 99 i 187.

⁵ Vidi dok. br. 99.

^o Vidi dok. br. 25.

Podr. Gor. Kotara: Prema izvješću gl. rav. za red i sigurnost, Vrbovsko i Delnice su u partizanskim rukama.

Podr. Like: Noću 15/16. IX. odbijen je jak part. napadaj na Bilaj⁷ (5 km j. izt. od Gospića). Vlastiti gubitci: 5 mrtvih i 8 ranjenih., a neprijateljski su osjetni.

Jedna naša kombinirana bojna koja je ima'a razviditi stanje u Senju vratila se je 16. IX. Talijani su Senj sa velikim količinama ratnog tvoriva još 13. IX. predali odmetnicima. Ratno tvorivo su partizani odvozili u Otočac. Da se ovim tvorivom ne bi koristili, bojna je izvršila iznenadan napadaj na Otočac⁸ i tom prigodom uništila: oko 45 natovarenih teretnih i 5 osobnih samovoza, 2 topa 75 mm., 5 protukolnih topova, 2500 pušaka, 1 bojna kola, 40 malih bačava, 250 bačava benzina i oko 2000 topovskih naboja. Pobila je oko 150 odmetnika, a iz zatvora oslobodila oko 80 osoba, 4 njemačka vojnika i 1 liečnika. Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 23 ranjena.

Noću 15/16. IX. iz stožerne sati i I. bojne 12. p. p. napustilo je postave: 1 poručnik i 62 domobrana sa oružjem, a iz II. bojne 15. p. p. napustilo je ovih dana postave oko 40 domobrana (sa postava između Gospića i Karlobaga).

Podr. Sinja: Stanje oko Sinja je nepromijenjeno. Posada Sinja je još uvijek ugrožena⁹. — Noću 15/16. IX. njemačke čete odmah po izlazu iz Sinja za Split napadnute su od partizana¹⁰. Neprijatelj je odbačen, a njemačke čete su nastavile pokret za Split.

Zrakoplovstvo: 16. IX. zrakoplovstvo ie vršilo bacanje promičbenih letaka i obskrbu.

Osobitosti: 14. IX. u 17 sati njemačke čete su izgleda bez borbe zaposjele Rijeku, a 15. IX. nastupile su protiv partizanskih banda koje su zaposjele Sušak¹¹.

Zaposjedanje Zadra i Šibenika 14. IX. odnosi se samo na unutrašnjost ovih gradova, po-

⁷ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 112 i 226.

⁸ Vidi dok. br. 57 65 i 226.

⁹ i ¹⁰ Vidi dok. br. 63, 103, 104 i 118.

¹¹ Vidi dok. br. 67.

što se predgrađa i otoci nalaze u partizanskim rukama¹². — Napadaji banditskih skupina na Zadar su odbijeni. — U luci Zadra zaplijenjeno je 13 lađa između kojih i 1 brzi čamac.

Teške i promjenljive borbe nastavljaju se pred Splitom¹³. Napadaj njemačkih četa na Kl's je pred bunkerima zaustavljen¹⁴. Partizanski protunapadaji su odbijeni. Neki talijanski odredi se bore na njemačkoj strani.

Dubrovnik i Gruda (15 km j. izt. od Cavtata) su 14. IX. napadnuti od Talijanskih snaga. Bližih podataka još nema.

14. IX. jake skupine pobunjeničkih bandita stalno napadaju njemačke čete koje su zaposjele Boku. Napadaji su odbijeni. — Budva i Bar su zaposjednuti.

Zapovjednik III. bojne 5 gorske pukovnije (stožer bojne je u Križu — 10 km izt. j. jzt. od Ivanić Grada), bojnik Bradač izvršio je izdajstvo¹⁵ i prevarom je iz Popovače (12 km j. izt. od Križa) odveo oko 160 domobrana sa oružjem partizanima, razoružavši predhodno postadu oruž. postaje.

16. IX. kod s. Brestovlje (8 km izt. od Samobora) sudarila su se 2 njemačka zrakoplova „Stuka“. Zrakoplovi su se upalili. 3 zrakoplovca su spašena dok je 1 poginuo.

Po nalogu
Ministar i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)¹⁸

¹² Vidi dok. br. 110.

¹³ i ¹⁴ Vidi dok. br. 57, 69 i 71.

¹⁵ Odnosi se na prelaz Bradačeve bojne jedinica NOV i PO Hrvatske. Vidi dok. br. 92, 108 i 222.

¹⁸ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 228

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG GORSKOG ZDRUGA OD 17 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA HERCEGOVAC¹

I. GORSKI ZDRUG
..POGLAVNIKA DR. ANTE PAVELIČA"
Op. Broj 1560/taj.
U Kutini, dne 17. IX. 1943

Predmet: dnevno izvješće.

- OPERATIVNOM ODJELU GLAVNOG STOŽERA MINORSA
- NJEMAČKOM RADNOM STOŽERU KOD 1. GORSKOG ZDRUGA

1. — Djelatnost odmetnika:

Dne 16. IX. 1943 godine u 09,30 sati napadnuta je od partizana 9. sat 1 gorske pukovnije (posada u Hercegovcu) koja je osiguravala utovar na želj. postaji Hercegovac². Napad partizana je odbijen, a vlak je prošao nenapadnut.

Vlastiti gubitci: ranjen zapovjednik sati satnik Šošćarić lakše, zastavnik Ferkić teže, liječnik bojne i 4 domobrana.

Prema obavjesti zapovjednika posade Hercegovac prikupilo se je u oblasti s. Imsovci (Novo Selo), koje se nalazi 13 km zapadno od Daruvara jedna partizanska brigada³ koja ima haubice, gorske topove, teške i lake bacače, protukolske topove i krugovalnu primo-predajnu postaju. Ova brigada navodno ima namjeru napasti posadu Hercegovac ili Garešnica ili obje posade.

2. — Djelatnost vlastitih četa:

Pojačana razviđačka djelatnost na prvom mjestu radi osiguranja željezničke pruge i radova na istoj.

3. — Pokreti četa:

U toku je premještanje II. bojne 5. gorske pukovnije iz Ivanić Grada u Popovaču. Posadu u Ivanić Gradu obrazovati će ostatci III. bojne 5. gorske pukovnije pojačani sa dijelovima bivše III. Bojne V. gorskog zdruga, što je u toku. Jedna sat (1.)

¹ Original u arh'vi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 3/1-14, k 30.

² O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 52, 108 i 235.

³ Vidi dok. br. 108.

bivše III. bojne V. gorskog zdruga ostaje kao udarna sat na raspoloženju zapovjedniku 5. gorske Pukovnije u Križu. Sve ovo je u toku.

7 sat 1 gorske pukovnije upućena je prema jzravnom nalogu zapovjedništva 187, divizije u Novu Gradišku.

4. — Osobitosti:

Krugovalne veze ovoga stožera sa ostalim zapovjedništvima — posadama uslijed slabosti krugovalnih postaja i velikih smetnji u oblasti Kutine vrlo slabo funkcioniraju. Od nadzorništva dojavništva traženo je najžurnije upućivanje stručnjaka i novih postaja.

Zapovjednik zdruga nalazi se danas u obilasku posade Garešnica i Hercegovac, kojima je istodobno upućeno streljivo i 1 bacač.

Od zapovjedništva 4. gorskog zdruga zatraženo je krugovalom, da na slučaj napada partizana na Hercegovac ili Garešnicu, sa dijelovima svojih posada iz s. Zdenci i Grubišno Polje napadnutim posadama krene u pomoć.

Željeznički promet sa Zagrebom uzpostavljen je samo sa prelazima, a teretni još nije uzpostavljen.

P. N. Z. Glavar stožera
Glavnostožerni nadsatnik
(Simoković)
Šimoković

19/IX. D.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOIRANSTVA OD 18 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ŽELJEZNIČKE PRUGE SJEVERNO I JUŽNO OD RIJEKE SAVE I KUPE KAO I BORBAMA NA PODRUČJU SPLITA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 261

(po podacima primljenim 18. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

- Podr. Jastrebarskog:* 17. IX. između Hrcvati i Zdenčine (14 i 3 km s. izt. od Jastrebarskog) partizani su napali obhodnju želj. osiguranja². 5 domobrana je zarobljeno, a 3 su se spasila.
- Podr. Zagreba:* 17. IX. na putu od Rauhove lugarnice³ prema s. Trnava (10 km s. i 8 km s.s. izt. od Zagreba) skupina od oko 15 partizana rastjerala je radnike koji su sjekli stabla za potrebe zrakoplovstva.
- Podr. Varaždina:* Noću 16/17. IX. partizani su napali stražu želj. mosta kod s. Zbelava (6 km izt. j. izt. od Varaždina) jačine 8 domobrana. 6 domobrana je zarobljeno, a 2 su stigla u Varaždin. Pruga i most su oštećeni.
- Podr. Ludbrega:* U s. Luka i Struga (3.5 km s. i 5.5. km s.s. izt. od Ludbrega) pojavila se posebna partizanska skupina⁴ jačine oko 150 ljudi, koja navodno ne surađuje sa Kalničkim odredom.
- Podr. Požege:* 15. IX. prigodom čišćenja područja oko Požege neprijatelj⁵ je odbačen u sjeverozapadnom smjeru.
- Podr. Broda:* Noću 16/17. IX. između želj. postaje Garčin i Andrijevcu (na pruzi Brod—Vinkovci)

¹ Dokumentat, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 1/1-1, k. 30.

* Napad izvršili dijelovi Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 25.

³ Rauhova Lug

⁴ Odnosi se na dijelove Druge NO brigade „Braće Radić“. Vidi dok. br. 113.

⁶ Vidi dok. br. 224 i 227.

naišao je vojni vlak na minu⁶. 2 štitna vagona su uništena a stroj je oštećen. Žrtava nije bilo.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovac Noću 16/17. IX. kod želj. postaje Zorko-
—*Ogulin:* vac (11 km s. od Karlovca) partizani su na 3
mjesta oštetili želj. prugu⁷ u ukupnoj dužini
od 70 metara.

17. IX. kod s. Hrženik (6 km s. izt. od Ozlja)
protjerani su slabiji partizanski dijelovi. —
Neke partizanske skupine povukle su se u
smjeru Metlike i Bosiljeva (16 km s.s. izt. od
Ogulina).

17. IX. Nijemci su ušli u Josipdol (9 km
j.j. izt. od Ogulina).

15. IX. odbijen je jak partizanski napadaj
na Oštarije (6 km j. izt. od Ogulina). Protuna-
padajem neprijatelj je odbačen u istočnom
smjeru.

Svo od Talijana zaplijenjeno tvorivo iz
Gorskog Kotara i Primorja, partizani odvoze u
Drežnicu (17 km j.z. od Ogulina).

Noću 16/17. IX. iz 1. bitnice II. topničkog
sklopa u Karlovcu (pobjeglo je 7 domobrana).

Podr. Sunje: 16. IX. između Sunje i Majura (na pruzi
Sunja—Kostajnica) naišao je osobni vlak na
minu⁸. Kompozicija je zapaljena, 3 njemačka
vojnika su poginula, a 8 ih je ranjeno.

Noću 16/17. IX. između željezničke postaje
Brđani i Blinjski Kut (na pruzi Sisak—Sunja)
naišao je njemački transportni vlak na minu i
potom napadnut.⁹ Stroj i 2 štitna vagona su iz-
kliznula, a 14 vagona sa tovarom zapaljeno. 12
njemačkih vojnika je poginulo, a 30 ih je ra-
njeno.

⁶ Vidi dok. br. 114.

⁷ Vidi dok. br. 25.

⁸ Miniranje vjerovatno izvršili dijelovi Sedme NOU divizije. Vidi dok. br. 174.

⁹ Napad na vlak izvršila Druga i Treća NO brigada Sedme NO divizije. Vidi dok. br. 79 i izvještaj Prvog Korpusa NUv i PO hrvatske od 3 listopada 1943 god. Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske. Dokumentat. u arhivi V.M. pod reg. br. 20—16. k. 104 C.

Noću 17/18. IX. između željezničke postaje Zivaja i Šaš (na pruzi Sunja—Dubica) naišao je njemački oklopni vlak na minu. Jedan vagon je izkliznuo, a pruga je u manjoj mjeri oštećena.

Podr. Sinja: Noću 16/17. IX. partizani su u više mahova napadali Sinj¹⁰, koji je i dalje vrlo ozbiljno ugrožen.

Podr. Splita: 15. IX. na području Splita uspješno je odbijen ponovni neprijateljski napadaj¹¹ na pojedinim bornim kolima.

15. IX. skladišta pogonskog goriva u Solinu (5 km. s. iz. od Splita) su po našim zrakoplovima zapaljena.

Zrakoplovstvo: 17. IX. zrakoplovstvo je bacilo promidžbene letke i vršilo obskrbu.

Osobitosti: General Roncaglia zapovjednik talijanskog XIV. armijskog korpusa je uhićen (XIV. armijski korpus je bio u Crnoj Gori).

1. Gorski zdrug javlja, da se vraćaju domobrani, koji su prevarom bojnika Bradača¹-odvedeni partizanima. Dosada se je vratilo 3 vodnika i 11 domobrana sa 9 pušaka.

Podr. Sesveta: PRI ZAKLJUČKU IZVJEŠĆA PRIMLJENO JE:
Noću 17/18. IX. između želj. postaje Sesvete i Sesvetski Kraljevec partizani su na 2 mjesta prekinuli želj. prugu, a između Sesvetski Kraljevec i Dugo Selo porušena je želj. pruga u dužini od 700 metara. Željeznička postaja Sesvetski Kraljevec je zapaljena.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)¹³

¹⁰ Vidi dok. br. 103 i 104.

¹¹ Vidi dok. br. 57, 58, 69 i 227.

" O predaji ove bojne vidi dok. br. 92, 108, 222 i 227.

" Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 230

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZBORNOG PODRUČJA OD 18 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA IVANSKU¹

„VEOMA ŽURNO“

**ZAPOVJEDNICTVO I. ZBORNOG PODRUČJA
GLAVNOSTOŽERNI ODJEL**

Op. br. 3002/taj.

TAJNO! ;

U Zagrebu, dne 18 rujna 1943

Predmet: Dnevno izvješće za
18 rujna 1943 godine do
18 s.

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Operativni odjel).
GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Izvještajni odjel).

Savezno zapovjedi Op. Br. 3219/taj. od 9. VIII. 1942. godine, dostavlja se slijedeće dnevno izvješće:

(Sekcija mjerilo 1:100.000)

1—A—KRATKA OCIJENA SITUACIJE:

Bez osobitih promjena.

1—B—DJELATNOST PODREĐENIH CETA I POJEDINOSTI O NEPRIJATELJU:

Podhvatno područje Zagreb:

Noću između 17/18. IX. između 22,00 i 03,00 sati uništili su partizani između Sesveta i Dugog Sela (10—20 i. od Zagreba) b.b. liniju na dva mjesta u dužini od po 60 m.² Željeznička postaja Kraljevec (16 km i. od Zagreba) podpuno je po partizanima demolirana³. Željeznička pruga⁴ između Kraljevca i Dugog Sela uništena je u dužini od 600 m.

Podhvatno područje Varaždin:

14. IX. u 01,25 sati jedna partizanska skupina jačine od 150 ljudi napala je rizničku stražu u s. Miljana (25 s.z. od Zagreba). 10 stražara razoružano.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 2/1—23, k 30.

², ³ i ⁴ Vidi dok. br. 229.

Noću 17/18. IX. razorili su partizani željezničku prugu u dužini od 100 m. između postaja Konjšćina i Budinščina (21 i 25 s.i. od Zaboka).

Podhvatno područje Sisak:

17-IX. u 22,40 naletio je između željezničkih postaja Saš i Zivaja (17—19 j.i. od Sunje) teretni vlak na jednu minu. 2 vagona izkrcila.

18-IX- u 11,00 sati na istom mjestu naletio je na minu pomoćni vlak.

Podhvatno područje Bjelovar:

14-IX. XVI. partizanska brigada u jačini od 1200 ljudi napala je noću u 22,30 sati oružničku postaju u Ivanskoj⁵, koja je bila vrlo dobro utvrđena.

Sa jednim topom 75 mm. i sa teškim bacačima razrušena je zgrada oružničke postaje, odakle su oružnici dali jak odpor.

Borba je trajala sve do 02,00 sata i pošto je oružnička postaja bila podpuno razrušena, oružnici su bih savladani. U ruševinama oružničke postaje nađen je lješ jednog poginulog oružnika.

Jedan dio ove brigade oko 300 partizana postavio je bio zasjedu južno od sela Paljevine⁶ da spriječi oružnicima u Ivanskoj da dođe pomoć.

Iz Narte upućena je jedna sat III. bojne 2 pješačke pukovnije i jedna njemačka sat obilaznim putem oružnicima u pomoć, ali su ove sati stigle prekasno.

Za sudbinu oružnika ne zna se ništa. Bilo ih je u postaji 33. Partizanska brigada poslije napada, povukla se je prema Bereku i odvezla sve žito od Nakupne stanice ZEMPRA.

1—C—VLASTITE NAMJERE:

2.— POKRETANJE I PREMJEŠTAJ VLASTITIH ČETA:

2. sat I. Jurišne bojne premještena je iz Kravarskog u Pešćenicu po nalogu III. SS Panzer Korps.

3. — nije bilo.

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

PO OVLASĆENJU ZAPOVJEDNIKA

GLAVAR STO2ERA

ppukovnik (Janković)

Janković

18/IX. D.

⁵ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 53, 108, 227 i 233.

⁹ Vidi dok. br. 53.

BR. 231

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA DRUGOG SEKTORA OD 18
RUJNA 1943 GOD. O POKRETU NJEMAČKE KOLONE IZ
SINJA PREMA SPLITU I BOREI KOD DICMA¹**

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: SINJA	DAN: 18.9.43.	SAT I MINUT: 1105	BROJ 128
PUTEM KRUGO- VALNE POSTAJE ZAGREB 2.	DAN: 19.9. 43.	SAT I MINUT: 1626	BROJ 2500

Prije svega

S A D R Ž A J

ZA KOGA: MINORS

SPOJ: .—.—

Saopćite Poglavnikovom uredu sljedeće:

Ministar **Fulat** s većinom pratnje krenuo noću 15/16 o. mj.
s njemačkom kolonom od 600 ljudi u smjeru **Splita**.

Kod **Dicma** kolona zapala u unakrsnu vatru i obkoljena.²
Sudbina njihova neizvjesna.

Tražena pojačanja ne stižu.

Veze nikakve ni s kolonom ni sa **Splitom** nema.

Sinj potpuno obkoljen.³

Pojačani napadaj partizana prieti svaki čas padom **Sinja**.
Obrana nedovoljna.

Pošaljite žurno zrakoplov **aviu**.

Diže se ciela okolica za napadaj na **Sinj**.

Op. br. 476

Dr. Nardelli

Zasek II

Opaska: Dojavka predana od krugopo Sinj krugopo Zagreb 2.
19. 9. u 1626 sati. Primljena u rad za dešifriranje u 1835, uslied
nejasnoće moralo se je studijskim putem doći do jasnog teksta,
uslied čega je nastalo zakašnjenje od 2 i pol sata.

POGLAVNIKOVOM UREDU DOSTAVLJENO

19. IX. 43 D.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 3/1—35,
k 30.

² Vidi dok. br. 104.

³ Vidi dok. br. 103 i 104.

BR. 232

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG SEKTORA OD 18
RUJNA 1943 GOD. O STANJU KOD OZLJA I NEUSPJELOM
NJEMAČKOM PRODORU PREMA KRAŠICU¹**

BRZOGLASNO IZVIEŠĆE

TKO JAVLJA	V R I E M E	KOME SE JAVILO:
	SATI	19 10
I. Sektor Karlovac	DAN	18.
por. Horvat	MJESEC	rujna
	GODINA	1943.
PRIMIO: Operod, si. častnik bojk. Taš		PREDAO:

S A D R Ž A J

Dnevno izvješće I. Sektora, Karlovac.

17. o. mj. do mraka popravljena je želj. pruga do Doljnjih Dubrava². Danas se popravlja prema Ogulinu. Posljedak nije poznat.

Stanje kod Ozlja ponovno je otežano. Partizanski dielovi, koji su bili nestali, ponovno su se prikupili u okolini Ozlja i haubicama bombardirali mjesto³.

Noćas od 17/18 o. mj. imali smo 1 mrtvog i 3 ranjena. Niemci 7 ranjenih.

Prodor njemačkih dielova prema Krašiću nije uspio. Navodno se neprijatelj pojačava iz Metlike. Jači nepr. dielovi⁴ navodno su krenuh u pravcu Primorja. Partizanska bitnica primiećna je kod sela Vrhovca (2 km sjeverno Ozlja) i sela Police (2, i 1/2 km sjeverozapadno Ozlja).

Kod Ogulina bez naročitih događaja.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 2/1—17, k 30.

² Donje Dubrave

³ Snage Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“.

⁴ Vjerovatno se misli na pokret snaga Osme divizije. Vidi dok. br 157.

Jedan izbjegli željezničar iz Rijeke javlja iz Ogulina, da Partizani drže sva mjesta u Hrv. Primorju sa Sušakom⁵. 14. IX. da su Niemci bombardirali Sušak. Partizani uspostavili želj. promet Delnice—Skrljevo.

I. Sektor Karlovac
Oper. br. 3393/taj.

BR. 233

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOERANSTVA OD 19 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA DVANAESTE NOU FRIGADE NA IVANSKU I STANJU OKO OMIŠA, MAKARSKE I VRGORCA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 262

(po podacima primljenim 19. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Noću 17/18. IX. između želj. postaje Koniščina i Budinščina (na pruzi Zabok—Varaždin) partizani su porušili želj. prugu u dužini od 100 metara.

Podr. Bjelovara: O napadaju partizana na oruž. postaju u Ivanskoj² (13 km j. izt. od Bjelovara) (Dnevno izvješće br. 260) naknadno se saznalo ovo: 14. IX. u 22,30 sati, XVI. part. brigada³ u jačini navodno oko 1000 ljudi napala je oruž. postaju u Ivanskoj koja je bila vrlo dobro utvrđena. Sa jednim topom 75 mm i sa teškim bacačima zgrada oruž. postaje odakle su oružnici dali jak otpor je razrušena. — 15. IX. 0200 sati pošto je postaja bila podpuno porušena, oružnici su bili savladani. U ruševinama nađen je 1 oružnik

* Vidi dok. br. 45.

¹ Dokumentat, umnožen na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg br. 2/1, k. 30.

² Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Dvadeset prve NO brigade. Vidi dok. br. 53, 108 227 i 230.

³ Greška se odnosi na Dvadeset prvu NO brigadu. Vidi dok. br. 53 i 108.

mrtav, dok se za sudbinu' ostale posade (32 oružnika) ne zna.

Iz Narte (8 km j.z. od Bjelovara) upućena pomoć⁴ (jedna njemačka i jedna domobranska sat) stigli su prekasno.

Partizanska bigada povukla se je poslije napada u smjeru s. Berek (5 km j. od Ivanske) i odvezla sve žito od nakupne postaje Zemptra.

Podr. Ivanić Grafa: 16. IX. u blizini želj. postaje Deanovec (5 km izt. j. izt. od Ivanić Grada) partizani su iz zasjede napali ophodnju želj. osiguranja jačine 1 častnik i 20 domobrana.

8 domobrana se spasilo, dok je ostatak izgleda zarobljen.

16. IX. u s. Osekovo (7 km j. od Popovače) partizani su napali SS postrojbu koja je iz Zagreba došla radi prisilnog otkupa stoke. Postrojba se je povukla na želj. postaju Popovača (16 km s.z. od Kutine). Vlastiti gubitci: 4 teško i više lakše ranjenih, te 1 nestao.

Podr. Daruvara: 17. IX. prigodom razviđanja iz Pakraca u smjeru s. Toranj (8 km s.z. od Pakraca) naišlo se samo na slab neprijateljski odpor.

Istog dana 1 km izt. od s. Gaja (14 km z.s.z. od Pakraca) dieľovi Posavskog partizanskog odreda jačine oko 150 ljudi napali su naša tri samovoza. Samovozi su se vratili u Lipik. Upućeno pojačanje protjeralo je partizane u smjeru s. Bujavica (13 km z.j.z. od Pakraca). Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 3 ranjena.

o

Podr. Karlobaga: Prema izvješću Zapolia, odmetnici spremaju napadaj na Karlobag. — Između Senja i Jablanca (13 km j. od Senja) popravljaju porušene mostove radi prolailcnja bojnih kola.

Podr. Gorskog Kotara: Prema izvješću Luftwaffen S. Komando, partizani su dijelom porušili, a dijelom još ruše želj. prugu između Srpskih Moravica i Delnica (pruga Zagreb—Sušak, naročito mostove i tunele.

Podr. Karlovca: Partizanski dieľovi koji su se bili povukli sa područja Ozlja, ponovno su se prikupili u okolici mjesta i noću 17/18. IX. haubicama tukli

⁴ O ovome vidi dok. br. 108.

Ozalj. Vlastiti gubitci: 1 domobran poginuo, a 3 domobrana i 7 njemačkih vojnika ranjeni.

Prodor njemačkih dielova prema Krašiću (11 km z.j.j. od Jastrebarskog) nije uspio. Navodno se neprijatelj pojačava iz Metlike.

17. IX. do mraka popravljena je želj. pruga do D. Dubrave (11 km izt. s. izt. od Ogulina), a 18. IX. nastavljen je popravak prema Ogulinu.

Podr. Sunje: Noću 17/18. IX. između želj. postaje Sunja i Majur (na pruzi Sunja—Kostajnica) partizani su na 3 mjesta oštetili želj. prugu.⁵

18. IX. između želj. postaje Saš i Zivaia (na pruzi Sunja—Dubica) naišao je pomoćni vlak na minu. Žrtava nije bilo.

Podr. Omiša: Prema izvješću pukovnika Šimića od 15. IX. Omiš je obkoljen i zajedno sa Makarskom i Vrgorcem (14 km. z. od Ljubuškog) u opasnosti⁶.

Zrakoplovstvo: 18. IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadatke i obskrbu.

Napomena: Stožer 6. pješačke divizije seli se 19. IX. u Čaplinu.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)⁷

⁶ Vidi dok. br. 19, 174 i izvještaj Štaba Prvog korpusa NOV i PO Hrvatske od 3 listopada 1943 god. Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 20—16, k. 104 C.

⁰ Vidi dok. br. 103.

⁷ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 234

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA ČETVRTOG GORSKOG
ZDRUGA OD 19 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA
NOV I PO HRVATSKE NA ĐULAVEC¹**

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVARA	DAN: 19. 9. 43 SAT I MINUT: 2300 BROJ: 351
PUTKM KRUGOVA- LNE POSTAJE ZAGREB 2	DAN: 19. 9. 43 SAT I MINUT: 2000 BROJ: 3170

Najžurnije

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL
SPOJ: .—.—

Posada **Đulaveca**, napadana od 0230 sati od mnogostruko jačeg neprijatelja² probila se dielom, nakon žestoke borbe i više juriša, u 14 sati iz **Đulaveca** pravcem **D. Cepidlake—M. Miletinac—Munije—Borova Kosa—Podbor. Batinjani u Daruvar.**

U toku kretanja na nekoliko mjesta morala je savladati manje partizanske zasjede.

Posada u **Đulavecu** brojala je 420 ljudi II. bojne S. gorske pukovnije.

U toku borbe u samom **Đulaevcu** i kod proboja poginulo je oko 100 ljudi.

Dosada se u **Daruvaru** prikupilo 129 domobrana od kojih 12 ranjenih, dok je ostatak od kojih 190 ljudi nestao.

Nestali su slijedeći častnici: pješački nadporučnik **Ribarić Daniel**, pobočnik, nadporučnik liečnik **Gurt dr. Zvonimir** liekar, obsk. poruč. **Sremčević Konstantin** obskrbnik i pješ. zastavnik **Leskovar Rudolf** zapovjednik 6. sati.

Izgubljeno je sljedeće oružje: jedan p.o. top 37 mm.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 6/1—34, k. 30.

² O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 86, 98, 121, 128, 187, 235, 238 i 241.

2 velika bacača, 5 malih bacača, 7 strojica i krugoval su uništeni prije proboja i prilikom borbe iz **Dulaveca**.

U toku borbe i pri proboju izgubljeno je 19 strojopušaka.

Sve je streljivo podijeljeno prije proboja domobranima.

Gubitci neprijatelja nisu ustanovljeni, ah su veliki, oko 300³ mrtvih.

Broj 850. 23/IX **D** 4. gorski zdrug I. a.

Opazka: Brzjavka u zakašnjenju jer je krugopo **Daruvar** u kvaru. Brzjavka prenesena zrakoplovom.

³ O gubicima vidi dok. br. 121 i 228.

34

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: DARUVAR	DAN: 22.9.43	SAT I MINUT: 2300	BROJ: 351
PUTEM BRZOJAVNE POSTARKE ZAGREB	DAN: 22.9.43	SAT I MINUT: 2000	BROJ: 3170

NAJČUŠNIJE

SADRŽAJ

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL

VRSTA: 2. brzojav (XII XVII)

Posada DJULAVESA, napadana od 0230 sati od mnogobrojno isječ neprijateljskih proboda se dislo. nakon kratke borbe i više jurisa, u 14 sati iz DJULAVESA pravcem D.ČIŠPIĆAKA, M.MILBTINAC, KUNJIS, KOŠVA KOSA, FOLKOR, BATAJANI u DARUVAR.

U toku kretanja na nekoliko mjesta morala je savladati manje parti-zanske zasjede.

Posada u DJULAVESU brojala je 420 ljudi II. bojne 8. gorske pukovni-je.

U toku borbe u samom DJULAVESU i kod proboja poginulo je oko 100 lju-di.

Dosada se u DARUVARU prikupilo 129 domobrana od kojih 12 ranjenih, dok je ostatak od kojih 100 ljudi nestao.

Nestali su slijedeća častnici: pješaćki nadporučnik RIBARIĆ DANIEL, pobočnik, nadporučnik ličnik GUR dr. ZVONIMIR liškar, obšk.poruč. ŠREMOVIĆ KONSTANTIN obšk.bnik i pješ. zastavnik LEŠKOVAR RUDOLF sa-povjednik 6. sati.

Izgubljeno je slijedeća oružja: jedan p.p. top 37 mm, 2 velika bacača, 5 malih bacača, 7 strojnica i krugoval su uništeni prije proboja i pri-tikom borbe iz DJULAVESA.

U toku borbe izri proboja izgubljeno je 14 strojnicuška.

Sve je streljivo podjeljeno prije proboja domobranima.

Gubitci neprijatelja nisu ustanovljeni, ali su veliki, oko 300 ratvih.

Broj/350.

23. 4.gorski zdrug I.a.

Opaska: Brzojavka u zakasnjenu jer je krugopo DARUVAR u kvaru. Brzojavka prenesena zrakoplovom.

PRIMIO BRZOJAVKU DANA 23.9. U SATI 0400
DEŠIFIRAO DANA 23.9. U SATI 0814 PODPIS.

OSVEĐENI BROJ BRZOJAVKE 428	PRIMLJENA: DAN 23 MJESEC IX GOD.43 SAT 08 MINUT 30	PODPIŠ I CIN ČASTNIKA KOJI JE BRZOJAVKU PRIMIO: PODPIŠ: CIN:
--------------------------------	--	--

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 20 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA ĐULAVEC, HERCEGOVAC, LIČKI OSIK, PERUŠLC I SINJ¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 263

(po podacima primljenim 20. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Noću 18/19 IX. na potoku Bečlnja (4 km s. izt. od Ivaneca) partizani su zarobili stražu od 15 domobrana.

Iste noći kod tunela Lupinjak (10 km s.z. od Krapine) part. su razoružali stražu jačine 9 domobrana.

Prema izvješću zapov. podhvatnog područja Varaždin u s. Svibovec (4 km izt. od Varaždinskih Toplica) prikuplja se navodno oko 1500 partizana² sa 2 bacača i teškim strojnicama. Varaždinske Toplice su ugrožene.

Podr. Jastrebarskog: Noću 18/19. IX. partizani su izvršili vatreni prepad na Zdenčinu (8 km izt. s. izt. od Jastrebarskog). Žrtava nije bilo.

Podr. Daruvara: Noću 18/19. IX. jače partizanske snage napale su Đulavec³ (17 km s. izt. od Daruvara). Bližih podataka nema.

16. IX. odbijen je partizanski napadaj na posadu s. Hercegovac⁴ (9 km s.s. izt. od Garešnice). Vlastiti gubitci: 1 častnik, 1 zastavnik, 1 liečnik i 4 domobrana ranjeni.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovac—Ogulin: Noću 18/19. IX. partizani su izvršili kratak vatreni prepad na naše postave u okolini Karlovca. Gubitaka nije bilo.

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog Instituta pod reg. br. 3/1, k. 30.

² Odnosi se na Drugu NO brigadu „Braće Radić“. Vidi dok. br. 113.

³ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 86, 98, 121, 12a 187, 234, 238 i 241.

⁴ Vidi dok. br. 52 i 228.

Noću 18/19. partizani su tukli bacačima Ogulin. Žrtava i štete nije bilo.

19. IX. prigodom razvidjanja bliže okolice Ozlja nije se naišlo na neprijatelja. Prema iskazu pučanstva, partizani su se povukli prema Krašiću (11 km z. j. z. od Jastrebarskog) i dalje na sjever.

Podr. Gospića: Noću 18/19. IX. odbijen je bez vlastitih gubitaka part. napadaj na Lički Osik i Perušić (7 km s. s. izt. i 11 km s. od Gospića).

Iste noći zapažena su 3 nepoznata broda pred ulazom u Paški Kanal, koji su jakim svjetlometom razsvjetljavali Karlobag i dalju okolicu. Brodovi su doplovili sa sjevera i vjerovatno su partizanski.

Podr. Paga: 19. IX. u 12 sati na zapadnoj obali otoka Paga usidrio se jedan tilijanski ratni brod koji je došao sa strane Italije.

Podr. Siska: 20. IX. u 07,40 sati u blizini Blinjskog Kuta (na pruzi Sisak—Novska) naišao je brzi vlak na minu⁵. Stroj i 2 vagona su izkliznuli. Zrtava nije bilo.

Podr. Sinja: Noću 17/18. IX. odbijeno je više part. prepada na Sinj⁶. U okolici Sinja krstare partizanski odjeli pojačani Talijanima.

Podr. Omiša: Prema izvješću pukovnika Šimića Omiš je obkoljen i tučen neprijateljskom topovskom i bacačkom vatrom. Stanje je vrlo ozbiljno.

Osobitosti: Neću 19/20. IX. iz strojničke sati 2. novačke pukovnije u Varaždinu pobjegao je 1 zastavnik i 100 momaka sa oružjem. — Prema zapoviedi Gospodina Ministra i zapovjednika oružanih snaga, zapovjednik I. zbornog područja general Brozović odletio je danas u Varaždin, da na licu mjesta povede najstrožiju iztragu.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M. P.)⁷

⁵ Vidi dok. br. 174.

• Vidi dok. br. 126.

⁷ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 236IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PODHVATNOG PODRUČJA
VARAŽDIN OD 20 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU DRUGE
NO BRIGADE „BRACE RADIC" NA PODRUČJU
VARAŽDIN¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: VARAŽDINA	DAN: 20.9.43.	SAT I MINUT: 1725	BROJ: 84
PUTEM KRUGO- VALNE POSTAJE ZAGREB 9.	DAN: 219.43.	SAT I MINUT: 0025	BROJ: 2726

ZA KOGA: I. Z—P—1 OPEROD
SPOJ: .—.—.

S A D R Ž A J

- 1) a) Znatno pogoršan i ugrožen Varaždin®.
- b) BB veze pokidane sve osim sa Ivancom i Lepoglavom. Od prebjeglih domobrana stroj, sati 2. nov. puk. vratilo se 1. 19. ov. mj. u 2300 sati ponovno napadnuta straža, na mostu kod želj. pruge Varaždin—Ludbreg razoružana. Jačina napadača 1500 komun³. u prolazu. Preduzeto pcpravlanie pruge Varaždin—I ud-breg, u toku 19—20. ov. mj. ponovno oštećeno ono što je popravljeno.
20. ov. mj. u 0100 sati skupina komun. nepoznate jačine napala želj. postaju Cerje Tužno¹ na pruzi Varaždin—Ivanec—Lepoglava. Odnieli 8800 kuna, povukli su se u pravcu Želj. 19. ov. mj. 80 komun. napalo odjel rizničke straže u Macelju³ kod Krapine. Razoružali tri momka, odnieli oružje, 6 gunjeva i 6 plahti.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 4/1—47, k 30.

², i : Na ovom prostoru se nalazila i djelovala Druga NO brigada „Braće Radića". Vidi dok. br. 113, 115, 119 i 237.

Ostali stražari bili su u službi van mjesta napadaja.

19/20 ov. mj* komun. zapalili želj. postaju **Varaždinske Toplice**⁶, oštetili aparate, posjekli 7 b.b. stubova.

Popravak je u toku.

Promet se odvija.

U toku noći 19/20, ov. mj. primjećena je jaka komun. skupina⁷ na prostoru oko **Var. Toplica i Svibovca**, koja je presjekla vezu sa **Var. Toplicama** kod **Novog Marofa** na cesti i cestu zakrčila sa posjećenim jelama uz cestu.

Samu posadu u **Var. Toplicama** nije napadala.

c) Poslata potjera za odbjeglih domobranima, stroj, sati 2. nov. puk. dosada se još nije vratila.

d) f) g) h) Nema.

2) a) do c) Nema.

3) b) Nema.

PODHVATNO VARAŽDIN

21/IX D

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GL. STOŽERA DOMOBRANSTVA OD 21 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVIMA JEDINICA NOV I PO HRVATSKE SJEVERNO I JUŽNO OD RIJEKE SAVE I KUPE¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 264

(po podatcima primljenim 21. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Jastrebarskog:

20. IX. kod S. Breznik (2.5 km s. izt. od Jastrebarskog, jača partizanska skupina napala je jednu njemačku samovoznu kolonu², 4 njemačka vojnika su poginula, a 1 oklopni i 1 teretni samovoz su zapaljeni.

U okolici Sv. Jane (6 km. s. z. od Jastrebarskog) partizani vrše mobilizaciju putem oglasa „Za borbu za slobodnu Hrvatsku“.

Partizanska skupina³ jačine oko 2 sati zauzela je kote iza Pokleka (14 km z. od Samobora) te sela: Novo Selo. Sičevac, Tisovac i G. Vas (16, 15 i 14 km z. te 19 km z. j. z. od Samobora). Cesta između Stojdrage (11 km z. s. z. od Samobora) i Pokleka prekopana je na 7 mjesta.

Podr. Zagorje:

19. IX. partizani su razoružali stražu⁴ jednog mosta na želj. pruzi Varaždin—Ludbreg.

Noću 19/20. IX. partizani su ponova porušili dio želj. pruge Varaždin—Ludbreg.

Noću 19/20. IX. partizanska skupina nepoznate jačine opljačkala je želj. postaju Cerje Tužno⁵ 11 km j. z. od Varaždina).

Iste noći partizani su zapalili želj. postaju Varaždinske Toplice⁶.

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 4/1, k 30.

² Kolonu napao Prvi proleterski bataljon Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 122.

³ Odnosi se na dijelove Trinaeste proleterske NOU brigado „Rade Končar“.

⁴, * i ' Vidi dok. br. 113 115, 119 i 236.

19. IX. partizani su razoružali 3 stražara odjela rizničke straže u Macelju (10 km s. od Krapine).

Noću 19/20. IX. na području oko Varaždinskih Toplica i Svibovca (4 km izt. od Varaždinskih Toplica) zapažena je jača partizanska skupina⁷ koja je presjekla b. b. vezu sa Varaždinskim Toplicama, a kod Novog Marofa (15 km j. od Varaždina) zakrčila cestu.

Podr. Koprivnice:

18. IX. partizani su opljačkali želj. postaju Drnje⁸ (7 km s. izt. od Koprivnice) i uništili b. b. uređaj.

Podr. Nove Gradiške:

Noću 16/17. IX. jače partizanske snage⁹ pokušale su prodrijeti u zapadni dio naših postava kod Nove Gradiške ali su odbijene.

Naknadno je ustanovljeno, da su partizani prigodom berbi oko Starog Petrovog Sela i Zapolja¹⁰ (Dnevno izvješće br. 258) imali osjetne gubitke. Samo u s. Drežnik (8 km s. izt. od Nove Gradiške) prebrojano je 25 kola sa oko 120 mrtvih i 25 ranjenih koje su partizani prigodom povlačenja sobom vozili.

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Sušaka:

Prema danas u 10 sati primljenom saopćenju od njemačkog opunomoćenog generala, njemačka borbena skupina iz Rijeke izvršila je 15. IX. napadaj na Sušak kojeg su držale jače partizanske bande i uz suradnju zrakoplovstva zauzele Sušak, koji je mjestimično oštećen.

Na Sušaku je od 16. IX. zaveden podpun red i mir.

Opći vojni povjerenik (general Rumler) sa stožerom kao i njemački Verbindungsstab je oslobođen i nalazi se na Rijeci.

Podr. Gor. Kotara:

Prema izvješću zapovjednika I. sektora iz Karlovca, partizani iz Gorskog Kotara odvlače sav plien u smjeru Ravne Gore (10 km. z. od

⁷ Odnosi se na dijelove Druge NO brigade „Braće Radića“. Vidi dok. br. 113, 115, 119 i 236.

⁸ Vidi dok. br. 243.

⁹ Vjerojatno se odnosi na Posavski NOP odred. Vidi dok. br. 187

¹⁰ O napadu na ova uporišta vidi dok. br. 47, 55, 72, 76, 114, 128 i 171.

Vrbovskog) i Lukov Dol (7 km s. izt. od Vrbov, skog). U samom mjestu Vrbovsko i okolici nema partizana, već samo u okolnim šumama. — Most kod Luke (3 km. j. izt. od Vrbovskog) izgleda da je porušen. — Četnici sa područja Srpskih Moravica i Vrbovskog povukli su se u smjeru Gomirja (11 km s. z. od Ogulina). Izgleda da idu u Liku.

*Podr. Sinj—
Split:*

Stanje oko Splita još nije olakšano.

O njemačkim četama koje su 15. IX. iz Sinja krenule prema Splitu i kojima se priključio Ministar Bulat doznalo se je, da se nalaze kod Sv. Jakoba (10 km j. j. z. od Sinja) i da su imale veće gubitke¹¹. Bližih podataka još nema.

*Podr. Omiš—
Makarska:*

U Omišu i Makarskoj proglašeno je iznimno stanje.

Podr. Sunje:

Noću 20/21. IX. između želj. postaje Sunja i Blinjski Kut (na pruzi Sisak—Sunja) naišao je vlak sa ugljenom i 1 vagonom streljiva na minu i potom od partizana napadnut¹². Vlak je zapaljen. Sa jednim dielom streljiva partizani su uništili stroj, dok su ostatak streljiva odniei.

Željeznička pruga je oštećena u tolikoj mjeri da će popravak trajati oko 2 dana.

Zrakoplovstvo:

20 IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće i obskrbu.

Osobitosti:

Obala Jadranskog Mora od Metkovića do Grčke je sada potpuno u njemačkim rukama.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)¹³

¹¹ Vidi dok. br. 85 i 95.

¹² Napad na vlak izvršili su dijelovi Sedme NOU divizije. Vidi dok br. 156.

¹³ Okrugli peiat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 238

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA ČETVRTOG GORSKOG
ZDRUGA OD 21 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA
NOV I PO HRVATSKE NA DULAVEC¹**

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: ¹ DARUVARA	DAN: 21.9.43. SAT I MINUT: 1430	BROJ: 377
PUTEM KRUGO- VALNE POSTAJE ZAGREB 2.	¹ DAN: 22.9.43 SAT I MINUT: 2000	BROJ: 3162

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL I 187. RES. DIV.

SPOJ: —.—

1. b.) Postrojbe zdruga osiguravale su saobraćaj po putu: Zdenci, Daruvar, Pakrac, Pakračka Poljana bez dodira sa neprijateljem.

9/4 gorpuk osiguravala je radove na popravku pruge Lipik—Poljana bez dodira sa neprijateljem.

Pri napadu na Đulavec² učestvovala su Xn. XVI, XVII. brigada i još jedna nepoznata IX. ili XIII. Daruvarski odred držao je položaje kod Vrijeske. Partizani su ranjene vozili kolima u Lončaricu, a mnoge mrtve pokopali u Đulavecu.

Nakon napada XII. brigada povukla se pravcem Voćina, XVI, XVII i nepoznata brigada u Bilo Goru.¹ Đulavec je zapaljen dielom.

Ovo su izkazi jednog desetnika, koji se 20. o. mj. nalazio u okolini Đulaveca skriven, a vratio se danas ujutro u Daruvar.

Od II./8 gorpuk. vratilo se danas još tri domobrana. Ovo samo za 187. res. div.

Broj 862

23/IX D

4. gorski zdrug I. a.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 6/1—36, k. 30.

² Napad na ovo uporište izvršile snage Dvanaeste NO divizije u zajednici sa Daruvarskim i Podravskim NOP odredom. Vidi dok. br. 86, 98, 121, 128, 187. 235 i 241.

¹ O povlačenju poslije napada vidi dok. 86, 121 i 128.

ER. 239

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 22 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVIMA DRUGE NO FRIGADE „BRACE RADIČA" U REONU VARAŽDIN-LUDEREG I NAPADU DIJELOVA DRUGE NOU BRIGADE OSME DIVIZIJE NA UPORIŠTE TROŠMARIJA¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 265

(po podatcima primljenim 22.IX.1943 godine do 9 sati)

A. SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Samobora: 21.IX. skupina od oko 14 partizana odvela je iz s. Lug (3 km s.z. od Samobora) 37 domc-radnika radne službe bez oružja.

Podr. Krapine: 19.IX. partizani su upali u s. N. Golubovec² (7.5 km izt. od Krapine) i iz uprave rudnika uglja odnieli 196000 kuna, a na pošti razoružali 2 domobrana, te se potom udaljili u smjeru s. Očura (2.5 km s.s. izt. od Golubovca).

Podr. Varaždin—Ludbreg: Jače partizanske snage³ nalaze se na području Ludbreg—Varaždinske Toplice do s. Trnovec—Zbelava—Kučan (5—6 km izt. j. izt. od Varaždina). U selima na ovom području partizani su uzpostavili svoju vlast.

20.IX. odbijen je manji partizanski napadaj na Ludbreg 1 domobran je ranjen.

Podr. Turopolja: Noću 21/22.IX. između želj. postaje Vel. Gorica i Turopolje naišao je oklopni vlak na minu. Bližih podataka nema.

Podr. Broda: Noću 20/21.IX. odbijen je bez vlastitih gubitaka part. napadaj na stražu kod skladišta streljiva u s. Gromačnik (4 km s.z. od Broda).

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovac—Ogulin: 21.IX. prigodom razviđanja područja južno od Karlovca, neprijatelj se povukao na desnu obalu r. Korane⁴ odakle je dao jak odpor. Vla-

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 5/1, k. 30.

² i ³ Riječ je o Drugoj NO brigadi „Braće Raaića". Vidi dok. br. 113, 115, 119, 236 i 237.

⁴ Na ovom području nalazili su se dijelovi Osme NO divizije. Vidi dok. br. 134.

štiti gubitci: 1 ustaša mrtav, a 1 je ranjen, dok neprijateljski nisu poznati.

Noću 20/21.IX. partizani su izvršili jak napadaj na našu posadu kod Trošmarija⁵ (7 km s. s. izt. od Ogulina). Po do sada stiglim vijestima oko 100 domobrana povuklo se je na Globormčki most (8 km izj. s. izt. od Ogulina) a za sudbinu ostale posade se ne zna. — Partizani su imali osjetne gubitke, dok vlastiti gubitci iznose: 2 mrtva i 3 ranjena.

Podr. Gospića: Prema izvješću Zapoli, II. brigada" 6 part. divizije vratila se iz Dalmacije i 20.IX. bila je na odmoru u s. Bunić (10 km j z. od Korenice). — Jedna veća odmetnička bolnica nalazi se u zaseoku Zivulja (14 sm z. od Korenice).

P[^]dr. Zadar—Šibenik: Na području j. izt. od Obrovca (37 km izt. s. izt. od Zadra) i oko Šibenika, živi djelatnost part. bandi.

Partizanski napadaj na naše uporište sjeverozapadno od Drniša je odbijen.

Podr. Splita: Borbena skupina „Klis" odbila je opetovane topničtvom podpomognute neprijateljske napadaje.

Podr. Sinja: Noću 20/21.IX. bilo je oko Sinja povremenog puškaranja. U okolini mjesta krstare part. odredi pojačani Talijanima.

20.IX. dielovi 2. SS. pukovnije probili su se pod borbom u Sinj⁷ i preuzeli osiguranje grada.

Zrakoplovstvo: 21.IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće, obskrbu posade i bacanje promidžbenih letaka.

Po nalogu
Ministra i zapovjeda. oruž snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)

(M.P.)⁸

Dragojlov

⁵ Napad izvršili dijelovi Druge NOU brigade Osme divizije. Vidi dok. br. 131 i 157.

⁶ Druga NOU brigada Šeste NO divizije nalazila se tada kod Višuća. Vidi dok. br. 150.

^{*} Vidi dok. br. 109 i 116.

⁸ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

ER. 240

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZFORNOG PODRUČJA OD 22 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA LUDBREG¹

ZAPOVJEDNIŠTVO I. ZBORNOG PODRUČJA
GLAVNOSTOŽERNI ODJEL

Op. br. 3020/taj.

„VEOMA ŽURNO“

U Zagrebu, dne 22. rujna 1943

Predmet: Dnevno izvješće za
22. rujna 1943. god. do 18 sati.

T A J N O !

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Operativni odjel).
GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (Izvještajni odjel).

Savezno nalogu Op. Br. 3219/taj. od 9.VIII.1942. godine dostavlja se sljedeće dnevno izvješće.

(Sekcija mjerilo 1:100.000)

1—A—KRATKA OCJENA SITUACIJE:

Bez osobitih promjena.

1—B—DJELATNOST PODREDENIH CETA I POJEDINOSTI O NEPRIJATELJU:

Podhvatno područje Varaždin:

1) Jake partizanske snage obkolile su Ludbreg² kojeg napadaju sa namjerom da u roku od 3 dana zauzmu. Noću 21/22.IX. napadan Ludbreg cilu noć. Sve veze sa Ludbregom prekinute. Željeznička pruga Varaždin—Ludbreg od s. Zbelava (6 km i. od Varaždina) razorena. Potrebna najžurnija pojačanja za olakšanje situacije kod Ludbrega.

2) U prostoru Lepoglava i Ivanec (26-19 j.z. od Varaždina) pojava partizanske skupine jačine 1000 ljudi.³

3) Noću 18/19. IX. pljačkah su partizani stanovništvo u s. Radoboj (4 i. od Krapine).

4) Kotar Klanjec javlja: na čitavom području kotara osjeća se kretanje partizanskih skupina jačine do 20 ljudi koji naročito neću ugrožavaju i teroriziraju pučanstvo.

Podhvatno područje Zagreb:

22.IX. u 17,00 sati naletio je osobni vlak kod Leskovca (8 j.z. od Zagreba) — 500 m. u pravcu Karlovca, n^a minu. Stroj i 2 vagona izkliznulo.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 6/1—25, k. 30.

^a i • Na ovom području nalazila se Druga NO brigada „Braće Radića“. Vidi dok. br. 241.

Podhvatno područje Sisak:

B. B. linija sa Siskom prekinuta. Posada Turopolje javlja:

22.IX. oko 11 sati pripucali su partizani na posadu u Turopolju.

Partizani koji su posjeli Kravarsko⁴ poslije odlazka naših četa posjeduju 3 bojna kola.

22.IX. oko 13 00 sati zračnim razviđanjem je ustanovljeno da se u selima u okolini Kravarskog nalazi navodno mnogo kola. Šume oko Kravarskog su bombardirane.

III. SS. Panzer Korps je zamoljen da pošalje u Turopolje oklopni vlak za noć 22., 23., 24.IX.

Noću 21/22.IX. minom je oštećena pruga između Mraclina i Velike Gorice. Željeznička pruga je popravljena.

l-C-2 i 3 nije bilo.

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

Po ovlaštenju zapovjednika
glavar stožera ppuk. (Janković)

Janković

23/IX D

BR. 241

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 23 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA DESETE NO DIVIZIJE I BRIGADE „BRACE RADIČA“ NA LUDEREG I DIJELOVA DVANAESTE NO DIVIZIJE NA DULAVEC¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 266

(po podatcima primljenim 23.IX.1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Jastrebarskog: 22. IX. zapaženo je prikupljanje jačih partizanskih snaga,² oko s. Horvati (12 km s.izt. od Jastrebarskog).

⁴ Ovo uporište vjerovatno posjeli dijelovi Zumberačko-pokupskog NOP odreda.

¹ Dokumentat, umnožen na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 6 l. k. 30.

¹ Vidi dok. br. 122

22.IX. kod želj. postaje Leskovec (na pruzi Zagreb—Jastrebarsko) naišao je osobni vlak na minu. Stroj i dva vagona su izkliznuli. Žrtava nema. Promet se vrši prelaženjem.

Podr. Zagorja: Prema izvješću I. zbornog područja, Lepoglava—Ivanec (26—19 km j.z. od Varaždina) pojavila se skupina od navodno 1.000 (?) partizana.³

Noću 18/19.IX. u s. Radoboj (4 km izt. od Krapine) partizani su pljačkali stanovništvo.

Na području kotara Klanjec (15 km j.z. od Krapine) krstare part. skupine, jačine do 20 ljudi, koje naročito noću ugrožavaju i teroriziraju pučanstvo.

Podr. Ludbrega: Prema izvješću I. zbornog područja dobijenog od podhvatnog područja Varaždin (pukovnik Grum) od 22.IX. u 1815 sati, jače partizanske snage obkolile su i napadaju Ludbreg.⁴ Noću 21/22.IX. Ludbreg je napadan cielu noć. Sve veze sa Ludbregom su prekinute, a želj. pruga Varaždin—Ludbreg od s. Zbelava (6 km izt. j.izt. od Varaždina) je razorena.

21.IX. borbena skupina ustaškog bojnika Devčića, u pokretu preko s. Kalnik (10 km j.j.izt. od Varaždinskih Toplica) u Varaždinske Toplice, naišla je na part. bolnicu. — 30 partizana je poginulo, 4 sa oružjem zarobljena, a bolničko tvorivo zaplijenjeno i vraćeno bolnici u Novi Marof (15 km j. od Varaždina).

22.IX. u 2120 sati borbena skupina ustaškog bojnika Devčića krenula je iz Varaždinskih Toplica i stigla u Ludbreg. Gubitci: 1 mrtav i 2 ranjena. Bližih podataka nema.

Podr. Vel. Gorica Noću 21/22.IX. između želj. postaje Sv. —*Turopolje:* Klara i Vel. Gorica (na pruzi Zagreb—Sisak) naišao je oklopni vlak na minu. 1 štitna kola su izkliznula.

22.IX. partizani su pripucali na posadu u Turopolju (26 km s.z. od Siska).

Zračnim razviđanjem 22.IX. ustanovljeno je da se u selima oko Kravarskog (9 km j.z. od Turopolja) nalazi navodno mnogo kola. U s.

³ i ⁴ Vidi izvještaj Štaba Druge operativne zone NOV i PO Hrvatske od 8 listopada 1943 god. Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 3/6, k. 1472 A.

Kravorsko partzani imaju navodno 3 bojna kola.

Podr. Čazme: Noću 18/19.IX. skupina od oko 300 partizana napala je našu posadu Čazme,⁵ ali je bez vlastitih gubitaka odbijena.

Podr. Daruvara: Noću 18/19. IX. posada Bulaveca (17 km s. izt. od Daruvara) napadnuta je od mnogo nadmoćnijeg neprijatelja⁶ (navodno XII., XVI, XVII. i još jedna nepoznata brigada) i nakon žestoke borbe i više juriša dio posade uspio se 19. IX. probiti u Daruvar. Od posade koja je brojala 420 ljudi (II. bojna 8. g.p.) oko 100 domobrana poginulo je u samom Bulavecu i prigodom proboja u Daruvar, 147 domobrana (od kojih 12 ranjenih) prikupilo se do sada u Daruvaru, dok je ostatak posade kojih 170 ljudi (među njima 4 častnika) nestao. Od oružja je izgubljeno: 1 top 37 mm, 2 velika bacača, 5 malih bacača, 7 strojica i 19 strojopušaka. Krugoval je uništen. Partizanski gubitci nisu ustanovljeni, ali su veliki (oko 300 mrtvih). Nakon izvršenog napadaja XII. part. brigada povukla se je u smjeru Voćina, a XVI., XVIII. i nepoznata brigada u Bilo Goru. Đulavec je dielom zapaljen. Izvješće je u zakašnjenju zbog kvara krugovalne postaje u Daruvaru.

Podr. Voćina: U Voćinu i okolici nalaze se jače part. snage (navodno 3 brigade)⁷. Prema izvješću jednog iz part. zarobljeništva vraćenog domobrana u Voćinu se nalazi XII. i XVII. partizanska brigada.

Podr. Nove Gradiške: 18. IX. kod s. Trnava Gornja (6 km izt. od Okučana) part. su napali i zapalili 1 njemački teretni samovoz⁸. Upravljač samovoza je poginuo, a 1 vojnik je ranjen. Ostala pratnja se je uzpjela probiti.

Podr. Osijeka: 21. IX. kod kudeljare u s. Vladislavci (14 km j.z. od Osijeka) part. su napali i razoružah okolne zasjede i straže, a zatim zapalili postrojenje i skladišta. Partizani su bih u njemačkim odorama. Bližih podataka nema.

»

®

⁵ Ovo uporište napali vjerovatno dijelovi Moslavačkog NOP odreda
⁸ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 86, 98, 121, 128, 187, 235 i 238.

» Vidi dok. br. 86, 98, 121 i 128.

⁸ Napad izvršili dijelovi Drugog bataljona Posavskog NOP odreda. Vidi dok. br. 99.

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zadra: Uslied stalnih napadaja odmetničkih bandi na obskrbne puteve osobito oko Drniša situacija njemačkih četa u Zadru je otežana.

Podr. Gospića: Prema izvješću Zapoli, oko Gospića se prikupljaju odmetničke snage vjerojatno sa namjerom napadaja na Gospić. U tu svrhu prave most južno od želj. postaje Janjce (22 km s. od Gospića) radi prometa bojnih kola i teškog topništva zaplijenjenog od Talijana.

Prema izvješću Zapolia danas od 6 sati traje napadaj partizana na Karlobag⁹.

Podr. Sinj—Split: Noć 20/21. IX. protekla je kod Sinja uglavnom mirno uz obostrano čarkanje i povremenu topničku djelatnost sa naše strane. — 21. IX. poslije podne 2 njemačke sati prispjele su transportnim zrakoplovima u Sinj. Istog dana Štuka zrakoplovi bombardirali su cestu u Turjacima (6 km j.j. izt. od Sinja), zaseok Mandac (3 km j. izt. od Sinja) te sela Brnaze i Glavice (2 km j.j. izt. i 3 km izt. s. izt. od Sinja).

Njemačke čete kod Sinja uzpostavile su spoj sa svojim snagama kod Klisa (8 km s. izt. od Splita).

Podr. Kostajnice: 20. IX. njemačke čete u Kostajnici odbile su partizanski napadaj.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)

Dragojlov

(M.P.)¹⁰

⁹ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 140, 246 i 247.

¹⁰ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 242

IZVJEŠTAJ USTAŠKO-DOMOBRANSKOG ZAPOVJEDNIŠTVA ZA LIKU OD 23 RUJNA 1943 GOD. O NAPADO JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PAZARIŠTE, BUDAK, LIČKI OSIK I KARLOBAG¹

PRIMLJENA BRZOJAVKA

PRIMLJENO OD: GOSPIČA	DAN: 23.9.43	MINUT: 09:30	BROJ: 94
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB ⁸		ISAT I MINUT: 1126	BROJ: 3244

S A D R Ž A J

ZA KOGA: OPERATIVNI ODJEL I 15. GEB. ARMEE KORPS.
SPOJ: .—.—

Jučer su partizani zauzeli **Pazarište²** ali su protuudatom izbačeni, ostavivši tri mrtva, među njima komandir čete Radaković Stevan.

Gubitaka nismo imali.

U 0100 do 0300 sati neprijatelj napao **Budak** i **Lički Osik³**.

Napad odbijen bez vlastitih gubitaka.

Danas od 0600 sati neprijatelj tuče **Karlobag⁴** topovima i teškim bacačima.

850 zarobljenih Talijana u Karlobagu otežavaju prehranu, molim preduzeti korake da se isti što prije uklone sa ovog područja.

Osjeća se da neprijatelj raspolaže većim brojem teških bacača.

Op. broj 929/tajno

ZAPOLI

Zapoli: odgovor sa Op. br. 9104 tajno 23/IX **D**

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 7/1—10. k. 30.

¹ i ' O borbama kod ovih uporišta vidi dok. br. 120, 140 i 193.

* Napad na ovo uporište vršila Druga NO brigada Trinaeste NO divizije. Vidi dok. br. 140

PRIMIO BRZOJAVKU DANA 23. 9 U SATI 1151
DEŠIFRIRAO DANA 23. 9. U SATI 1218 PODPIS:

DCEVIDNI BROJ BRZOJAVKE 438	PRIMLJENA: DAN 23 MJESEC IX. GOD. 43. SAT 12 MINUT 25	PODPIS I CIN CASTNI KA, KOJI JE BRZO- JAVKU PRIMIO: PODPIS: CIN:
-----------------------------------	--	---

BR. 243

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 24 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU DESETE NO DIVIZIJE NA KALNIKU I NAPADU DVADESET PRVE NO BRIGADE NA SV. IVAN ZABNO I NAPADU TREĆE NOU KRAJIŠKE BRIGADE NA SINJ¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 267

(po podatcima primljenim 24. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Jastrebarsko 23. IX. između želj. postaje Karlovac i —*Samobor*: Draganići (na pruzi Karlovac—Jastrebarsko) naišao je prazan vlak na minu. Stroj i 1 vagon su izkliznuli.

Noću 22/23. IX. kod s. Stančaki (14 km s. od Karlovca) partizani su porušili kolski most, a noću 23/24. IX. željeznički most preko potoka Okičnica (6 km izt. s. izt. od Jastrebarskog).

21. IX. partizani² su napustili Sv. Janu (6 km s.z. od Jastrebarskog) i krenuli u zapadnom smjeru.

23. IX. poslie podne iz Stojdrage (12 km z.s.z. od Samobora) čula se je jaka strojopušćana vatra. Navodno je posada Stojdrage obkoljena od partizana.

¹ Dokumentat, umnožen na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 7/1. k. 30.

^a Odnosi se na dijelove Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 122.

Podr. Zagreba: 22. IX. u s. Granešina (7 km s. izt. od Zagreba) partizani su zarobili stražu dojavne bojne jačine 9 domobrana.

Podr. Ludbrega: 23. IX. po dolasku borbene skupine ustaškog bojnika Devčića u Ludbreg³, stanje u Ludbregu je smireno — Skupina bojnika Devčića nakon što je slomila manji partizanski odpor kod s. Svibovec (4 km izt. od Varaždina. Toplica) Probila se u Ludbreg. Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 3 ranjena, a neprijateljski u vremenu od 20 do 23. IX. 150—200 mrtvih, a u toku 23. IX. 4 mrtva i oko 20 zarobljenih od kojih 1 politički komesar.

22. IX. uspostavljen je želj. promet između Varaždina i Ludbrega.

Noću 22/23. IX. partizani su opljačkali stovarište želj. postaje Martijanec (6 km z. od Ludbrega).

Podr. Koprivnice: Noću 18/19. IX. part. su napali oruž. postaju Drnje⁴ (7 km s. izt. od Koprivnice). Oružnici su se povukli u Koprivnicu.

U šumi Repaš (18 km izt. od Koprivnice) jedna radna sat je većim dielom zarobljena od partizana. Bližih podataka još nema.

Podr. Križevci —Bjelovar: Prema neprovjerenim viestima. želj. pruga: Križevci—Bjelovar je od 22.IX. po podne u partizanskim rukama i to od 2 km ispred Križevaca do Rovišća (16 km izt. j. izt. od Križevaca). Pruga je navodno na 7 mjesta porušena a ima i porušenih mostova. Borbe su se vodile 22. IX. do kasno poslie podne. Njemačke čete iz Bjelovara traže streljivo putem zrakoplova. Bližih podataka nema.

21. IX. na Medskom Br. (14 km s. od Križevaca) došlo je do sukoba između dielova P.T.Z. i partizana. 20 partizana i 3 partizanke su ubijeni, dok vlastitih gubitaka nije bilo.

Prema izvješću Glavnog ustaškog stana noću 21/22. IX. jaka part. skupina napala je Sv. Ivan Zabno⁵ (10 km j. izt. od Križevaca). Malobrojna posada podlegla je 22. IX. u 21 sat. Partizani su opljačkali velike količine žita i

^s Vidi dok. br. 240 i 241.

^{*} O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 237.

^{*} O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 148 i 182.

odvlače ga u smjeru s. Sv. Petar Čvrstec (8 km izt. od Križevaca). Tabornik je ranjen i za njega se ne zna.

18. IX. kod želj. postaje Gradec (12 km j.z. od Križevaca) part. su zaustavili lokalni vlak Križevci—Zagreb i odveli 10 domobrana i 2 njemačka vojnika.

Podr. Ivanić Grada: 23. IX. popravljena je želj. pruga između želj. postaje Ivanić Grad i Novoselec—Križ (na pruzi Dugo Selo—Banova Jaruga).

Podr. Daruvara: Prema iskazu jednog bregbjelog partizana, XII. part. brigada povukla se je sa područja Đulaveca⁶ (17 km s. izt. od Daruvara) u Vočin, a XVI. brigada preko Crnog Vrha (7 km j. od Đulaveca) u južnom smjeru.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Siska: 21. IX. između s. Komarevo i Novo Selo (10 km j. izt. i 7 km j. od Siska) partizani su napali njemačku samovoznu kolonu⁷ od 1 osobnog i 5 teretnih samovoza te 4 obična kola.

Osobni samovoz je zapaljen, a ostalo spašeno 2 njemačka vojnika su poginula, a 5 ih je ranjeno.

Noću 21/22. IX. part. su 2 puta pripucali na stražu Savskog mosta u Sisku.

Podr. Karlovca: Noću 22/23. IX. partizani su napali želj. postaju Belavići (9 km j.z. od Karlovca), razorili 1 bunker i oštetili želj. prugu.

Podr. Gospića 22. IX. partizani su upali u s. Pazarište (17 km s.z. od Gospića) ah su protunapadajem izbačeni ostavivši 3 mrtva (među njima i zapovjednika čete). Vlastitih gubitaka nije bilo.

Noću 22/23. IX. odbijeni su bez vlastitih gubitaka part. napadaji na s. Budak i Lički Osik (4 i 6 km s. s. izt. od Gospića).

Podr. Knina: Na cesti: Drniš—Knin—Bos. Grahovo manje partizanske bande često napadaju obškrbne preselice.

• O borbi kod ovog uporišta vidi dok. br. 86, 98, 121, 128, 187, 235, 233 i 241.

⁷ Napad na kolonu izvršio jedan bataljon Druge brigade Seame NOU divizije. Vidi dok. br. 156.

Podr. Sinja:

22. IX. njemačke i naše čete čistile su selo Brnaze, Mandac i Malbaša (2—3 km južno i j. izt. od Sinja) te zaposjele greben visa Visoka⁸ (3 km j.z. od Sinja).

Noću 22/23. IX. partizani podpomognuti topničtvom, tenkovima i oklopnim kolima izvršili su jak napadaj sa svih strana na Sinj⁹, ali su odbijeni. Jedna oklopna kola su uništena, a 1 zaplijenjena.

Jedna njemačka motorizirana skupina uništila je prigodom podhvata u smjeru Sinja neprijateljsko skladište oružja, streljiva, opreme i pogonskog tvoriva.

Zrakoplovstvo: 23. IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadatke, obskrbu i bacanje letaka.

Osobitosti: 19. IX. dojavni poručnik **Bobek Blago** iz I. dojavne bojne pobjegao je partizanima.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik pocihvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(MP.)¹⁰

⁸ Vidi dok. br. 126 i 246

⁸ O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 103, 109, 115, 118, 126 i 138.

¹⁰ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

TKO JAVLJA:	V R I E M E		KOME SE JAVILO:
Glevar stožera Zasek ppukov. Brusić	SATI	12,30	
	DAN	24. 24.	
	MJESEC	9.	
PREMIO: Kalečak puk.	GODINA	1943.	PREDAO:

SADRŽAJ

XX. željezničko stražarska bojna na osiguranju željezničke pruge Zdenčina-Ogulin rasipa se. Noćas opet stradao Generalski Stol sa 80 momaka.

Njemači uporno traže da se osigura pruga zbog opskrbe četa u Ogulinu. Zbog toga će se privremeno uzeti 2 ust. sati iz Oslja na prugu.

Stanje XX. želj. straž. bojne:

Od 1.200 momaka, oko 500 zarobljeno, oko 150 u bjegstvu. Još ima svaga oko 400 ljudi.

Besuvjetno je potrebno da se ova bojna zamjeni.

I.Z.P. je obdale ova bojnu zamijeniti sa XVIII. želj. straž. bojnom, ali ne može izvesti, jer je ta bojna jaka ~~800~~ 600 ljudi.

Naloženo je da zasek I. uputi po ovom krugovalni predlog.

Priopis dostavljen Posadinskom odjelu
naš dalje žurno uređivanje pod Op. broj
9140/tajno od 24.-IX-1943.

Op. P. G. v. d. n. 24. IX 43

BR. 244

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG SEKTORA OD 24
RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DIJELOVA DRUGE NOU
BRIGADE OSME NO DIVIZIJE NA GENERALSKI STOL¹**

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

TKO JAVLJA:	VRIEME		KOME SE JAVILO:
Glavar stožera Zasek I. ppukov. Brusić	SATI	12.30.	
	DAN	24.	
	MJESEC	9.	
PRIMIO: Kalečak puk.	GODINA	1943.	PREDAO:

S A D R Ž A J

XX. željezničko stražarska bojna na osiguranju željezničke pruge Zdenčina—Ogulin rasipa se. Noćas opet stradao Generalski Stol² sa 80 momaka.

Njemci uporno traže da se osigura pruga zbog obskrbe četa u Ogulinu. Zbog toga će se privremeno uzeti 2 ust. sati iz Ozlja na prugu.

Stanje XX. želj. straž. bojne:

Od 1.200 momaka, oko 500 zarobljeno, oko 150 u bjegstvu. Još ima svega oko 400 ljudi.

Bezuvjetno je potrebno da se ova bojna zamieni.

I. Z. P. je obećalo ovu bojnu zamieniti sa XVIII. želj. straž. bojnomo, ali ne može izvesti, jer je ta bojna jaka 800 ljudi.

Naloženo je da Zasek I. uputi po ovom krugovalni priedlog.

24/IX D

Priepis dostavljen Pozadinskom odjelu
na dalje žurno uredovanje pod Op. broj
9149 tajno od 24-IX-1943

Boj. Perović vidi i izvj. br. 41

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 8/1—11, k. 30.

² O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 162, 165 i 246.

BR. 245

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG SEKTORA OD 24
RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HR-
VATSKE NA GENERALSKI STOL¹**

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

TKO JAVLJA:	VRIEME		KOME SE JAVILO:
1. Sektor Karlovac Poručnik Horvat	SATI	19,40	
	DAN	24.	
	MJESEC	IX.	
PRIMIO: podpukovnik Šimunović	GODINA		PREDAO:

S A D R Ž A J

Noću 23/24. o.mj. partizani izvršili napad na željezničku postaju Generalski Stol.²

Posada jačine 75 ljudi — 3. sat XX. stražarske bojne zarobljena sa zapovjednikom sati.

Postaja zapaljena, ostala šteta nepoznata.

Noću 23./24. o. mj. srušen je željeznički most na Okičnici³ 5 km s.i. od Jastrebarskog. Popravak će trajati 2—3 dana.

Noću 23/24. omj. porušeno je 6 stubova električnog voda između sela Mali Erjavec i Pokupja, 8 km s.z. od Karlovca.

Posada Donje Stative iz 5. ustaške bojne izvršila je danas razviđanje prema Netretiću 10 km z. od Karlovca. Došlo je do borbe sa partizanima. 1 ustaša ranjen. Od partizana jedan mrtav, 2 zarobljena sa oružjem. Po izkazu zarobljenika poginuo je još jedan komesar i više ima ranjenih partizana.

1. Sektor
ob. br. 3508/taj.

24/IX **D**

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta, pod reg. br. 8/1—36, k 30.

² O napadu na ovo uporište vidi dok. br. 162, 165, 244 i 246.

³ Most srušili dijelovi Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 25 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU DESETE NO DIVIZIJE NA KALNIKU I EORBAMA SA DIJELOVIMA DVADESETE NO DIVIZIJE U POŽEŠKOJ KOTLINI KAO I NAPADU DIJELOVA DRUGE NO ERIGADE TRINASTE DIVIZIJE NA KARLOBAG¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 268

(po podacima primljenim 25.IX.1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Samobora: Noću 23/24. IX. neki partizani spalili su općinske spise u Sv. Nedelji (5 km izt. od Samobora).

Podr. Zagorja: Noću 23/24.IX. uništena je želj. postaja G. Stubica² (18 km s. od Zagreba) i odvedena želj. straža od 10 domobrana.

Podr. Sesveta: Noću 22/23. IX. part. su upali u tvornicu octa u s. Popovec (3 km s. izt. od Sesveta) i oduzeli 3 teretna samovoza.

Podr. Križevci
—tijelovar: Noću 21/22. IX. kod želj. postaje Rovišće (na pruzi Križevci—Bjelovar) skupina od oko 600 partizana porušila je želj. prugu u dužini od 1.000 metara. Upućeno pojačanje protjeralo je partizane. Vlastiti gubitci: 1 dočastnik je ranjen, dok su partizanski gubitci osjetni.

Na području 12 km j. od Križevaca pojavile su se jače partizanske snage³ koje ugrožavaju želj. prugu Križevci—Bjelovar i Križevci—Koprivnica.

Željeznička pruga Bjelovar—Kloštar i Bjelovar—Grubišno Polje je prohodna, a pirkid između Križevaca i Sv. Ivan Zabno (10 km j. izt. od Križevaca bit će danas popravljen.

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 8/1 k. 30.

² Napad izvršili dijelovi Zagrebačkog NOP odreda. Vidi izvještaj Štaba Zagrebačkog NOP oreda od 4 listopada 1943 god. Štabu Druge operative zone NOV i PO Hrvatske. Dokument u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 3/20, k. 1601 A.

³ Odnosi se na Desetu NO diviziju.

- Podr. Čazme:* 21. IX. protjerana je bez vlastitih gubitaka manja part. skupina koja se sa istoka približila Čazmi.
- Podr. Virovitice:* 18. IX. između Vukosavljevice i Špišić Bukovice (10 i 6 km z.s.z. od Virovitice) partizani su napali oruž. obhodnju. Vlastiti gubitci: 5 mrtvih, 1 ranjen i 10 nestalih.
- Podr. Novske:* Noću 21/22. IX. nakon 2 satne borbe odbijen je partizanski napadaj na Novsku i Poljanu⁴ (14 km s. od Novske). Vlastiti gubitci: 4 mrtva, 3 ranjena i 12 nestalih.
- Podr. Požega—Nova Gradiška:*—Pleternica (19 km j.izt. od Požege)—Nova Kapela-Batrina — Nova Gradiška — Oblakovac (12 km s. izt. od Nove Gradiške) —Ugarci (18 km s. z. od Požege) naišlo se na slab otpor kod s. Skrabutnik⁵ (8 km j.z. od Požege). Jake partizanske snage povukle su se navodno u sjevernom smjeru. — Neprijateljske razvidnice koje su se približile Novoj Gradiški i Pleternici protjerane su.
20. IX. partizani su napali sjeveroistočni dio s. Cernik (2 km s. od Nove Gradiške), zapalili rudnik i odveli nekoliko radnika.
- Podr. Osijeka:* 23. IX. oko 18.30 sati između želj. postaje Normanci i Prandanovci (na pruzi Našice—Osijek) naišao je oklopni vlak na minu⁶ i potom napadnut od partizana. Cijela posada oklopnog vlaka i to: zapovjednik II. stajaćeg zdruga ustaški dopukovnik Illik, 2 ustaška nadporučnika, 1 ustaški zastavnik i 16 ustaša je poginulo, a vlak je zapaljen. 1 ustaški satnik je teško ranjen.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

- Podr. Karlovca:* 24. IX. prigodom razviđanja smjerom: D. Stative—Netretić (6 km z.s.z. i 10 km z. od Kar-

⁴ Napad vršio jedan bataljon Posavskog NOP odreda u zajednici sa Prvim posavskim udarnim bataljonom. Vidi dok. br. 187.

⁵ O ovom dejstvu vidi izvještaj Dvanaeste NOU divizije od 7 listopada 1943 god. Štabu D uog korpua NOV i PO Hrvatske. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 29—3, k. 908.

⁶ Minu postavili dijelovi Diverzantskog bataljona Šestog korpua NOV i PO Jugoslavije. Vidi izvještaj Štaba Šestog korpua NOV i POJ od 20 listopada 1943 god. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 15/1, k. 471.

lovca) došlo je do okršaja sa partizanima. 1 ustaša je ranjen, a od partizana 1 poginuo, a 2 sa oružjem zarobljena.

Podr. Ogulina: Noću 23/24. IX. partizani su napali želj. postaju Generalski Stol⁷ (na pruži Karlovac—Ogulin), zarobili posadu jačine 75 momaka sa zapovjednikom sati (3. sat XX. stražarske bojne), a postaju zapalili.

21. IX. prigodom razvidanja iz Ogulina u sjevero-zapadnom smjeru, njemačke čete naišle su-na visovima s obje strane ceste na jače neprijateljske bande koje su iz utvrđenih postava sa teškim naoružanjem davale jači odpor.⁸

Podr. Karlobag—Gospić: Neprijatelj koji je ugrožavao Karlobag⁹ i postave oko s. Sušanj (4 km izt. od Karlobaga), 23. IX. osjetljivo je poražen oko s. Lednik (3 km s. izt. od Karlobag[^]) ostavivši na bojištu 50 mrtvih (brojano), 35 pušaka, 8 strojopušaka i 1 mah bacač sa 50 granata. 3 partizana su zarobljena. Vlastiti gubitci iznose: 2 mrtva i 3 ranjena.

Noću 23/24. IX. odbijen je partizanski napadaj na naše postave kod Perušića (11 km s. od Gospića).

Podr. Knin—Zadar: 21. IX. na cesti: Knin—Zadar, jugozapadno od s. Kistanje (12 km z.j.z. od Knina) jaka partizanska skupina¹⁰ podpomognuta topničtvom napala je jeanu njemačku kolonu. Nakon žestoke borbe i pomoću upućenog pojačanja koloni se je uspjelo probiti u Kistanje.

Podr. Sinja: Motorizirana borbena skupina SS divizije „Prinz Eugen" nakon što je savladala oko 20 cestovnih prepreka, dostigla je 22. IX. poslije podne s. Provo (30 km j. izt. od Sinja) i nastavlja pokret radi obrazovanja mostobrana na reci Cetini kod Trilja (12 km j.izt. od Sinja).

* Napad na ovo uporište izvršili dijelovi Druge NOU brigade Osmo divizije. Vidi dok. br. 162, 165, 244 i 245.

⁸ Vidi dok. br. 134 i 165.

⁹ O borbi kod ovog uporišta vidi dok. br. 140, 241 i 247.

¹⁰ Snage Prve grupe sjeverno-dalmatinskih bataljona. Vidi izvještaj o izvedenim akcijama Devetnaeste sjeverno-dalmatinske divizije NOV i PO Hrvatske od 3 listopada 1943 god. u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 12—3, k. 105 B.

Podr. Brač
—Hvar:

22. IX. postrojbe prometnih zdugova došle su na Hvar i Brač, gdje su imale okršaj sa pobunjenicima. 5 pobunjenika je ubijeno, 5 zarobljeno, a 20 ih je čamcima pobjeglo (izvješće glav. rav. za jav. red i sig.).

Zrakoplovstvo:

24. IX. zrakoplovstvo zbog slabog vremena nije radilo.

Osobitosti:

Noću 23/24. IX pobjegao je partizanima nadporučnik **Sobčić** Dragutin zapovjednik protuzrakoplovne bitnice u Sv. Klari (4 km j. od Zagreba) sa 2 dočasnika.

Prema krugovalnim viestima „Slobodna Jugoslavija“ 11. partizanska divizija nalazi se u centralnoj Bosni. Vjerojatno boravište ove divizije je na području: Konjic—Kreševo.

Po nalogu
* Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general Dragojlov
Dragojlov

(M. P).«

¹¹ Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domo branstva. Operativni odjel.

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 26 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU NJEMAČKO-USTAŠKO-DOMOBRA NSKIH JEDINICA NA PODRUČJU BRODA I STANJU U ZONI ZADAR—KNIN—SINJ—SPLIT¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 269

(po podacima primljenim 26.IX.1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Samobora: 24.IX. kod s. Rakov Potok (10 km j.izt. od Samobora) partizani² su napali našu razvidnicu jačine 30 domobrana. Pomoću upućenog pojačanja neprijatelj je protjeran. 2 domobrana su poginula.

25. IX. partizani³ su postavili topove kod s. Kostanjevac (2,5 km j.izt. od Stojdrage), navodno sa namjerom da izvrše veći napadaj na Stojdragu (12 km z.s.z. od Samobora).

Prema izvješću Glav. zapov. oruž. noću 22/23.IX. na uzletištu u s. Lučko (7 km j.z. od Zagreba) skupina od navodno oko 80 partizana odvela je stražu od 20 domobrana.

Podr. Kutine: 22.IX. kod s. Kletište (4 km s. od Kutine) sukobila se njemačka redarstvena sat sa partizanima. Vlastiti gubitci: 1 njemački dočasnik i 2 vojnika mrtvi, a 1 vojnik je ranjen. Partizanski gubitci su veći.

Noću 22/23.IX. part. su izvršili nekoliko manjih vatrenih prepada na Kutinu. Vlastitih gubitaka nije bilo.

Podr. Daruvara: Noću 22/23. IX. u s. Brestovac (8 km z.s.z. od Daruvara) part. su prisilno unovačili 100 mužkaraca.

Podr. Nove Gradiške: 24.IX. kod Šumetlice (6 km s. od Nove Gradiške) tučena je topničkom vatrom part. skupina od oko 150 partizana.

¹ Dokumentat umnožen na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 9/1, k. 30.

² i * Dijelovi Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar”. Vidi dok. br. 135.

24.IX. kod želj. postaje Zapolje (6 km izt. od Nove Gradiške) sprlečen je pokušaj rušenja želj. pruge.

Podr. Broda:

25.IX. njemačke i naše čete odpočle su čišćenje⁴ područja: Brod — Đakovo — Našice —Pleternica. U šumi 1 km s. izt od Vranovci (6 km s. izt. od Broda) jaka part skupina¹ napala je dielove 1 njemačke bitnice. Vlastiti gubitci: 1 častnik iz stožera 187 njemačke rez. divizije i 2 vojnika su poginuli, 7 je ranjeno, 1 top je uništen, 2 teretna samo-voza i jedan motocikl su izgorili.

25. IX. u 11.30 sati njemačka borbena skupina dostigla je crtu: Tromeđa — z. rub s. Drenje — k. 151 — s. Majar — izt. rub s. Hrkanovci — k. 184 (23 i 13 km s.Z., 12 km z.s.z., 13 km z.j.z. te 17 i 20 km j.z. od Đakova). U s. Ostrošinci (10 km. j.izt. od Našica) uništena je partizanska pekarnica, a zalihe brašna su zaplijenjene.

Ojačana koturaška bojna dostigla je 25.IX u 15 sati područje: Lipovica — Dolo (12 km s.s.izt. od Broda).

Podhvatna skupina 187. njemač. rez. divizije dostigla je 25-IX u li sati područje: Vinčazovići — Ravan (8 i 7 km j.izt. od Pleternice). — Izgleda da se je sa neprijateljem došlo samo u slab dodir.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlobaga:

24-IX. prigodom naknadnog pretresa zemljišta oko Karlobaga⁶ i Ledenika (3 km s.izt. od Karlobaga) pronađeno je još 147 part. lješeva, tako da ukupan broj poginulih partizana iznosi 197 (spoj dnevno izvješće br. 268).

Podr. Zadar—Knin

Na području oko Splita. Knina i Zadra, —*Sinj—Split:* prikupljaju se jake part. bande.⁷ Jaka part. skupina sa topničtvom i bornim kolima na-

¹ i ⁵ O ovome vidi dok. br. 129, 187, 246 i 256.

⁶ O borbi kod ovog uporišta vidi dok. br. 140, 241 i 246.

⁸, ⁹, ¹⁰ Vidi dok. br. 126, 137 i 139.

stupa sa područja zapadno od Sinja⁸ u jugozapadnom smjeru.

Noću 23/24.IX. južno od Splita zapaženo je 7 neprijateljskih brodova u pokretu prema obali koji su 24. IX. u jutro napadnuti iz zraka. 1 transportni brod je potopljen

Noću 23/24.IX. odbijen je jak part. napadaj na sjeverni sektor Sinja.⁹ — Noć 24/25.IX. protekla je u miru.

Jedna SS bojna u nadiranju od Sinja na jug odbacila je neprijateljske snage.¹⁰

Njemačke čete zauzele su 24.IX. Trilj¹¹ (12 km j.izt. od Sinja) i Turjake (6 km j.izt. od Sinja). Vlastiti gubitci su neznatni, a neprijateljski: 210 mrtvih, a 250 pušaka je zaplijenjeno.

24.IX. sjeverozapadno od s. Provo (30 km j.izt. od Sinja) neprijatelj je odbačen u j.z. smjeru.

Jedna njemačka bojna probila se u Skradin (9 km s.s.izt. od Šibenika).

o

Zrakoplovstvo:

25.IX. zrakoplovstvo je vršilo bojne zadaće i obskrbu.

Osobitosti:

24.IX. stigao je Ministar Bulat u Sinj. — U 9 dnevnim borbama kod s. Dicmo¹² (8 km j.z. od Sinja) poginula su 3 člana njegove pratnje i to: stožernik Stanko Roglič, ustaški satnik Jurčević i kapelan Jurić Dionizije, a lakše je ranjen Dr Vukosavija.

Partizani Karlovačkog odreda izdali su proglas da im pučanstvo preda sve talijansko oružje koje posjeduje.

15.IX. 1 rojnik, - dorojnik i 1 vojničar 2. sati Zagrebačke posadne bojne prebjegli su partizanima.

Po nalogu
Ministra i zapovjed oruž, snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
(M.P.)¹³ Dragojlov

¹¹ O borbama kod ovih uporišta vidi dok. br. 149.

¹² Vidi dok. br. 104, 126, 143 i 249.

" Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 248

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZPORNOG PODRUČJA OD 26 RUJNA 1943 GOD. O DISLOKACIJI JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA PODRUČJU VARAŽDINA¹

ZAPOVJEDNICTVO I. ZBORNOG PODRUČJA

Glavnostožerni odjel

Op. br. 3032,/taj.

U Zagrebu, dne 26. rujna 1943.

Predmet: Dnevno izvješće za
26. rujna 1943 g. do 18 sati.—

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (OPERATIVNI ODJEL)

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA (IZVJEŠTAJNI ODJEL)

Savezno nalogu Op. br. 3219/taj. od 9.VIII.1942. god. dostavlja se sljedeće izvješće za 26. rujna 1943. g.

(Sekcija mjerilo 1:100.000)

1-A-KRATKA OCIENA SITUACIJE:

Bez osobitih promjena.

1—B—DJELATNOST PODREĐENIH CETA I POJEDINOSTI O NEPRIJATELJU:

Podhvatno područje, Varaždin:

1) 26. IX. prema izvješću odjela P. T. Z. iz Ludbrega: Kalnički odred pojačan je sa 17.² i 21.³ partizanskom brigadom iz Slavonije. Partizani imaju namjeru da do konca ovog mjeseca osvoje Ludbreg, Varaždin i Koprivnicu. 17. partizanska brigada nalazi se u s. Radeljevo (9 km j. j. i. od Ludbrega) sa tri topa. Tri brigade⁴ nalaze se u selima Poganec-Mala Rijeka-Duga Rijeka-Ribnjak (11 km j. 6. 5. j. 7. 5. j. 9. j. od Ludbrega). U s. Ivanec (9 j. j. z. od Ludbrega) nalazi se Štab odreda i Vrhovni sud.

Prema zahtjevu P. T. Z. iz Ludbrega naredeno je bombardiranje spomenutih mjesta. —

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 10/1—23. k. 30.

² i ³ Iz sastava Desete NO divizije. Vidi dok. br. 249.

⁴ i ⁶ Vidi dok. br. 249.

2) Noću 25/26 IX. izvršili su partizani prepad na uporište „Tivar“ u Varaždinu.

Podhvatno područje, Zagreb:

1) Noću 24/25. IX. partizani su zapalili željez. postaju Zlatar-Bistrica⁵ (27 km s. i. od Zagreba) i željez. stražu jačine 7 domobrana razoružali i zarobili. Jačina partizana 200.—

2) 26. IX. u prostoru Selnica—Šagudovec (2.5 km s.z. 3,5 j.z. od Marije Bistrice) prikuplja se skupina od 500 partizana sa namjerom da napadne Mariju Bistricu.

Podhvatno područje, Sisak:

Bez događaja.

Podhvatno područje, Bjelovar:

B. b. linija prekinuta.—

1-C-2 i 3. bez promjene.

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

PO OVLASCENJU ZAPOVJEDNIKA

GLAVAR STOŽERA

glst. p-puk. (Janković)

Janković

26/IX D

BR. 249

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVOG STOBRA DOMOBRA NSTVA OD 27 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU DIJELOVA DESETE NO DIVIZIJE NA KALNIKU I BORBAMA NA PODRUČJU KNIN—SINJ—SPLIT¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 270

(po podacima primljenim 27. IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Kalnika: Stanje na području Kalnika je pogoršano, pošto je Kalnički part. odred pojačan sa 1—2 part. brigade.²

Podr. Zagorja: 24/25. IX. partizani su zapalili želj. postaju Zlatar-Bistrica³ (5 km j. od Zlatara), a želj. stražu jačine 7 domobrana zarobili.

26. IX. na području: s. Selnica—Šagudovec (3 km s. z. i 4 km j. z. od Marije Bistrice), prikupljala se jača partizanska skupina (navodno 500 ljudi).⁴

Podr. Zumberka: U s. Poklek (14 km z. s. z. od Samobora) i okolici prikupljaju se jače part. snage[®] sa vjerojatnom namjerom napasti Stojdragu (11 km z. s. z. od Samobora). Posadi u Stojdragi upućeno je streljivo.

Podr. Pisarovine: 26. IX. kod s. Kraljevac (10 km s. od Pisarovine) zbog kvara na stroju spustio se 1 niemački zrakoplov. Zrakoplov su partizani[®] napali i zapalili, dok se posada spasila.

Podr. Vel. Gorice: 27. IX. 2 km s. z. od s. Pleso (1.5 km s. od Vel. Gorice) partizanska banda je napala njemačko uzletišće koje je u izgradnji. Napadači su protjerani.

Podr. Daruvara: Prema izkazu pučanstva 25. IX. prebacila se

¹ Dokument, umnožen na geštetneru u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 10/1, k. 30

² Vidi izvještaj Štaba Desete NO divizije od 1 listopada 1943 god. Štabu Drugog korpusa NOV i PO Hrvatske i Drugoj operativnoj zoni. Dokument u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 42—2, k. 470.

³ i ⁴ Napad na ovo uporište izvršio Zagrebački NOP odred. Vidi izvještaj Štaba Zagrebačkog NOP odreda od 4 listopada 1943 god. Štabu Druge operativne zone NOV i PO Hrvatske. Dokument u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 3/20, k. 1601 A.

⁵ Odnosi se na dijelove Trinaeste p.oleterske NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 135 i 192.

⁶ Vidi dokument u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 31/2, k. 105 B—C.

1 part- brigada⁷ iz Papuka u s. Topolovicu (9 km s. s. izt. od Grubišnog Polja).

U s. G. Borki (12 km izt. j. izt. od Daruvara) partizani grade barake za zimovanje.

Između želj. postaje Pčelić i Pivnica (na pruzi Daruvar-Suhopolje) porušena je pruga u dužini od 3 km

Podr. Podravine: Između želj. postaje Sladojevci i Čačinci (na pruzi Virovitica-Našice) porušeni su mostovi, a promet iz Našica za Osijek nije još uspostavljen.

Podr. Sunje: 26. IX. između želj. postaje Saš i Staza (na pruzi Sunja-Novska) naišao je teretni vlak na minu. Stroj i 5 vagona je izkliznulo. 4 želj. službenika su ranjena.

o

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Knin-Sinj-Split: Dielovi SS divizije „Prinz Eugen“ pošto su uzpcstavili spoj sa izturenom bojnom kod Klisa (8 km sjev. izt. od Splita) prešli su u napadaj sa područja s. Dicmo⁸ (10 km j. j. z. od Sinja) uzduž ceste: Sinj-Split prema jugu.

Njemački dielovi iz Knina zauzeli su Vrliku i Koljane (30 i 25 km s. z. od Sinja). Neprijatelj⁹ se povukao u jugoistočnom smjeru.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

⁷ Vidi dok. br. 129.

⁸ O borbama na ovom području vidi dok. br. 104, 126, 143, 247.

⁹ Vidi dok. br. 153 i 154.

BR. 250

**IZVJEŠTAJ USTAŠKOG MINISTRA BULATA OD 27 RUJNA
1943 GOD. O REPRESALIJAMA NIJEMACA PROTIV HR-
VATSKOG STANOVNIŠTVA¹**

P R I M L J E N A B R Z O J A V K A

PRIMLJENO OD: SINJA	DAN: 27.9.43.	MINUT' BROJ: 208 1
PUTEM KRUGOVALNE POSTAJE ZAGREB 2.	DAN: 27.9.43.	SAT I MINUT: broj; 3982

S A D R Ž A J

ZA KOGA: PREDSDJEDNICTVO VLADE
SPOJ: .—.—

Na užasna izazivanja partizana njemačke oružane snage reagiraju uništavanjem zgrada i ubijanjem pučanstva, koje je nevino i lica dokazano uz nas.

To stvara smetnje i razsulo i onemogućuje izpunjenje zadaća hrv. vlasti koja se kompromitira i pred onima koji su se herojski borili i još se bore protiv partizana.

Molimo odmah poduzeti korake kako bi prestale represalije protiv nevinog pučanstva i onih koji se snama bore. Tražiti pravilan i obziran postupak.

Ukoliko to ne uspije ne mogu odgovarati za katastrofalne posljedice.

Državni ministar BULAT

- 1.— Poglav. Voj. ureda
- 2.— Zupanstvu pri Poglavniku
Op. br. 9243 tajno

27/IX D

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 11/1—21, k. 30.

BR. 251

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG ZBORNOG PODRUČJA OD 27 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV I PO HRVATSKE NA VARAŽDINSKE TOPLICE¹

ZAPOVJEDNIČTVO I. ZBORNOG PODRUČJA
GLAVNOSTOŽERNI ODJEL
Op. br. 3036/taj.

U Zagrebu, dne 27. IX. 1943.

Predmet: Dnevno izvješće za
27. rujna 1943 g. do 18 sati.—

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA
(PODHVATNI ODJ)

GLAVNOM STOŽERU ORUŽANIH SNAGA
(Izvještajni)

• ZAPOVJEDNICTVU GRADA ZAGREBA
PODHVATNOM ZAP. VARAŽDIN, BJELOVAR.
SISAK.—

Savezno nalogu Op. Br. 3219/taj. od 9 VIII. 1942. god. dostavlja sljedeće izvješće za 27. rujna 1943. god.
(Sekcija mjerilo 1:100.000)

1—A— KRATKA OCIENA SITUACIJE:

Bez osobitih promjena.

1 B—DJELATNOST PODREĐENIH CETA I POJEDINOSTI O NEPRIJATELJU:

Fodhvatno područje Varaždin:

1.— 27. IX. prije podne izvršeno je razviđanje prostora južno od Ludbrega-partizani nisu primjećeni.

2.— 27. IX. u 0200 sati jake partizanske snage napale su Varaždinske Toplice.² Zračnim razviđanjem nije se moglo ništa ustanoviti. B. b. linija prekinuta.

27. IX. upućena je jedna sat dočastničkih pripravnika II. nov. pukovnije u jačini od 80 ljudi u pravcu Varaždinskih Toplica i to s. Kneginec-Melinec-K. 262-Vrtlinovec-Tonimir (7—7, 5—9—10, 5—11 j. i. od Varažaina). Sat nije mogla

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. ti/1—24. k. 30.

², ⁴ i ⁵ Vidi dok. br. 161, 253, 254 i 255.

dalje od Tonimira radi jake partizanske vatre.³ Jedan domobran teško ranjen. Jačina partizana samo na Torimiru 250 ljudi.⁴ 27. IX. 1600 sati Varaždinske Toplice obkoljene od partizana i posada se još drži. Sat koja je upućena u razvidanje vratila se natrag u Varaždin.

3 — Jedna jača partizanska skupina prebacila se navodno iz Kalnika preko Novog Marofa u Ivanšćicu (neprovjereno). Prema izvještaju kotarske oblasti u Novcm Marofu skuolaiu se tri partizanske brigade⁵ u s. Ljubešćica (4 km s. i. od N. Marofa) sa namjerom da napadnu Varaždinske Toplice.

4.— B. b. linija sa Ludbregom prekinuta. Sva osiguranja koja su upućena sa ljudstvom za popravak linija uvijek napadana od partizana.

Podhvatno područje Zagreb:

1.— 26. IX. u 1900 sati jedan njemački policajac (pcrieklom Hrvat) pucao je u jednoj krčmi i pred krčmom u Sesvetama na ljude. Ubijen od nepoznate osobe. Poslije došli drugi njemački policajci i zapalili krčmu i kuću pokraj nje.

Podhvatno područje Sisak:

26. IX. razpršena jedna partizanska skupina jačine 40 ljudi kod s. Jazvenik (5 km z. od Siska) od ophodnje prometnih zdrugova.

Podhvatno područje Bjelovar:

Noću 26. IX. oko 2300 sati partizani u jačini od tri brigade sa tri stotine kola napali su posadu u s. Vrbovec⁸ i osiguranje tvornice Predović.⁷ Posada u s. Vrbovec sastojala se ie od 70 njemačkih SS redarstvenika i 20 'naših oružnika. Ova se je posada održala. Posada za zaštitu tvornice Predović sastojala se je: straža od 40 momaka. Poslije kratke berbe straža se ie predala i djelimično razbježala. Odmetnici su popalili tvornicu, mlin i pilanu kao i željezničku postaju. Iz tvornice su na kolima odvezli živežne namirnice. Prema iziavi namještenika tvornice partizani su govorili da će ponovo doći tokom današnje neći radi odnošenja ostalih živežnih namirnica. Poručnik Randić iz II. tepn sklopa koji ie došao, kao zamjena nadporučniku Zanu zarobljen je.

1810 obavješten je I. a kod III. SS. P. K. i zamoljen je, da pošalje u Varaždinske Toplice još noćas pojačanje., pošto partizani namjeravaju izvršiti ponovni napadaj. Isto tako za-

¹ i ⁷ O napadu na ova uporišta vidi dok. br. 173, 181 i 253.

moljeno je pojačanje i za Vrbovec, te da se sprieci odnošenje ostalih živežnih namirnica iz tvornice Predović u Vrbovec. 1—C—2 i 3. bez promjene.

ZA POGLAVNIKA I ZA DOM SPREMNI!

PO OVLAŠCENJU ZAPOVJEDNIKA
Glavar stožera
glst. p. puk. (Janković)
Janković

1945 osobno govorio sa Standerten . . . Sieeler (III P2 Kos) koji izjavljuje da momentano nema ništa, jer svi panzeri zauzeti kod Krašić-a.

Kako je on informiran, evakuirane su navodno prvih nekoliko dana veće zalihe iz Predovićeve fabrike u Ivanić Grad.

U 20 h javio sam ovo gen. Perčeviću. i pk Prebegu (župan pri Pogl), koji će ovo javiti poglavniku od PTZ prema Vrbovcu.

27. IX. 20h 10, **Drag.**

1— OBSKRBNICKOM ODJELU

2.— Pozadinskom odjelu

Op. br. 9242 tajno

Danas 27 rujna o. g. u 17 sati došao le u ovo zapovjedništvo. nadporučnik Zan Alfred., zapovjednik voda u s. Vrbovcu i izjavio sljedeće:

„Noću 26. IX. o. g. oko 23 sata odmetnici, u jačini oko tri brigade (sa 300—360 kola), napali posadu u s. Vrbovcu i osiguranje u tvornici Predović. — Posada u s. Vrbovcu sastojala se je od oko 70 njemačkih SS redarstvenika i 20 naših oružnika. Ova se posada održala. Posada za zaštitu tvornice Predović sastojala se je od 40 momaka dcmbrana. — Dombрани posle kratke borbe su se razbježali i djelomično i predali. Odmetnici su pcpalili u tvornici mlin i pilanu kao i zelj. postaju. Iz tvornice su na kolima cdvezli živežne namirnice. Prema izjavi namještenika tvornice govorili su da će ponovo doći radi odnošenja ostatka živežnih namirnica. Poručnik Randić. iz II. top. sklopa, koji je došao kao zamjena nadporučnika Zana zarobljen je”.

BR. 252

**IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG SEKTORA OD 27
RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU NJEMAČKIH I USTAŠKO-
DOMOBRANSKIH SNAGA NA PODURCJU JASTREBAR-
SKOG¹**

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

TKO JAVLJA	VRIJEME		KOME SE JAVILO:
I Sektor Karlovac satnik Mijatović	SATI	1900	
	DAN	27	
	MJESEC	IX.	
PRIMIO: Ppukovnik Fiblinger	GODINA	1943	PREDAO:

S A D R Ž A J

Danas su dielovi 5 njemačke pancerske regimente sa 1 njemačkom policiskom bojnom i našim kombiniranim domobransko-ustaškim-oružničkim dielovima izvršili podhvat² na području: Novaki (4 km j. z. od Jastrebarskog) — Pribič Crkveni (12 km z. od Jastrebarskog) — Ozalj — Draganići. Naišlo se na XIII. part. brigadu³, koja je bila prikupljena u glavnom na području s. Krašić. Neprijateljski gubitci: prebrojano 112 mrtvih partizana⁴ među kojima 7 ženskih i nekoliko komesara i zapovjednika. Zaplijenjeno je: Jedan ispravan pancerski tenk 12 tona, 1 protukolni top (talijanski), oko 100 pušaka, mnogo streljiva i raznog drugog tvoriva. 6 partizana zarobljeno sa oružjem. Oslobođena 2 njemačka vojnika i 2 domobrana. Uništeno: 1 pancerski tenk (talijanski) 12 tonski, 1 haubica 15 cm, mnogo raznog drugog streljiva i tvoriva.

Njemačke štupe surađivale su za cijelo vrijeme podhvata bombardirajući i mitraljirajući partizane, te je samo kod crkve u Krašiću na mjestu ubijeno 12 partizana. Neprijatelj je još

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 11/1—22, k 30.

² O tome vidi dok. br. 192, 253, 254 i 256.

* Trinaesta proleterska NOU brigada „Rade Končar“. Vidi dok. br. 192.

* O gubicima vidi dok. br. 192.

imao mnogo gubitaka koji nisu mogli biti brojanjem utvrđeni, jer su se čete morale vratiti u svoja uporišta.

Naši gubitci: 1 ustaški častnik (nadporučnik Kovačević) 1 oružnik i 7 ustaša mrtvi. Ranjenih oko 20 naših i 6 njemačkih vojničara i momaka. Ovi brojevi za naše ranjene nisu mogli biti provjereni.

n.

Utvrđeno je grupiranje partizana na području oko St Netrećića (12 km z. od Karlovca) i sjeverno od ovog mjesta. Manji razviđački odjel upućen ka Netreću zadržan je snažnom neprijateljskom vatrom. 1 ustaša ranjen.

III.

Primjećeno je prikupljanje partizana⁵ oko Novi Grada (9 km z. od Karlovca). Ova bi skupina partizana imala noćas napasti Dugu Resu.

IV.

Željeznička pruga do Ozlja popravljena je, kao i do Zvečaja.

27. IX. D

I. sektor br. 3556/43.

BR. 253

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBРАНSTVA OD 28 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DRUGE NO BRIGADE „BRAĆE RADIĆA" NA VARAŽDINSKE TOPLICE I VRBOVEC I BORBAMA NA PODRUČJU ŠIBENIK—KNIN—SINJ—SPLIT¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 271

(po podacima primljenim 28.IX.1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: 27.IX. jake partizanske snage napale su Varaždinske Toplice². 27.IX. upućena sat iz Varaždina u smjeru Varaždinskih Toplica za-

⁵ Odnosi se na Treću NOU brigadu Sedme Banijske divizije i Karlovački NOP odred. Vidi dok. br. 151, 166 i 167.

¹ Dokument, umnožen na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 11/1, k. 30.

^a Vidi dok. br. 161, 181 i 254.

držana je kod s. Tonimir (1 km s. s. z. od Varaždinskih Toplica) jakim partizanskom vatrom. 27.IX. partizani su obkolili Varaždinske Toplice. Posada se drži. Sat koja je upućena u razviđanje vratila se u Varižuin.

Jodna jača partizanska skupina prebacila se navodno iz Kalnika preko Novog Marofa (15 km j. od Varaždina) u Ivanšćicu (ovo još nije provjereno).

Podr. Zumberka: 27.IX. njemačke i naše čete razbile su XIII.³ part. brigadu kod s. Krašić (11 km z.j.z. od Jastrebarskog). Neprijateljski gubitci: 112 mrtvih i 6 zarobljenih. Plien: 1 pancir, 1 protuoklopni top, oko 100 pušaka i mnogo streljiva i tvoriva. Jedan pancir i jedna haubica od 15 cm su uništeni. Vlastiti gubitci: 1 ustaški častnik, 7 ustaša i 1 oružnik poginuli, a oko 20 naših i 6 njemačkih vojničara i momaka je ranjeno.

Podr. Križevaca: Noću 26/27.IX. jake partizanske snage napale su posadu u s. Vrbovec⁴ (18 km j.j.z. od Križevaca) i osiguranje u tvornici Preaović.⁵ Posada od oko 70 njemačkih SS redarstvenika i 20 naših domobrana se je održala, dok se je zaštita tvornice Predović (40 domobrana-topnika) nakon kraće borbe razbježala. a dielom predala. Odmetnici su popalili u tvornici mlin i pilanu, kao i želj. postaju, a tvornicu djelimično opljačkali.

Podr. Sv. Ivan Zabno: Stanje na području Sv. Ivan Zabno (10 km j.izt. od Križevaca) je još nejasno. Oko Sv. Ivan Zabno i istočno od mjesta nalaze se jake partizanske snage navodno 10. partizanska divizija⁶ sa topovima i mnogobrojnim automatskim oružjem. Jedna ojačana domobranska sat i 200 njemačkih oružnika upućeni 22.IX. u razviđanje prema Sv. Ivan Zabnu naišli su na istočnom rubu s. Markovac (12 km s. z. od Bjelovara; na jake neprijateljske snage. Vlastiti gubitci: 1 njemački častnik i 1 vojnik poginuli, a 3 dočastnika i 7 vojnika ranjeni.

³ Gubici Brigade bili su: 35 mrtvih, 27 ranjenih i 15 nestalih. Vidi dok. br. 192.

⁵ i ⁶ Napad na ova uporišta izvršila Druga NO brigada „Braće Radića“ i Moslavački NOP odred. Vidi dok. br. 173.

⁴ Vidi dok. br. 181.

Prema izkazu pučanstva jake partizanske snage sa područja Sv. Ivan Zabno povukle su se na područje Sv. Petar Cvrstec—Kraljevec (oko 7 km s.izt. od Sv. Ivan Zabno).

Podr. Moslavine: Jaka partizanska banda krenula je iz Moslavine u sjevernom smjeru. Prednji diove ove skupine dostigli su 23.IX. u večer s. Ivanska (13 km j. od Bjelovara).

Podr. Bjelovara: Noću 25/26.IX. odbijen je part. napadaj na s. Narta (8 km j.j.z. od Bjelovara).

Podr. Virovitice: 22.IX. odbijen je partizanski napadaj na konjaničku vojarnu u Virovitici.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovca: Na području oko s. Netretić i Novi Grad (12 km z. i 7 km z.j.z od Karlovca) utvrđeno je prikupljanje partizana.⁷ — Manji razviđački odjel upućen prema Netretiću zadržan je snažnom neprijateljskom vatrom. 1 ustaša je ranjen.

Podr. Gospića: Noću 26/27.IX. na području Gospića bilo je manje borbene djelatnosti.

Podr. Šibenik—Knin—Sinj—Split: 25.IX. jedan njemački razviđački odjel zauzeo je nakon žestoke borbe s. Hrvače⁸ (7 km s. od Sinja).

Borbena skupina SS divizije „Prinz Eugen“ u nastupanju od Sinja prema Splitu zauzela je 25.IX. vis 644 (3 km s.z. od Klisa), a jedan razviđački odjel uzpostavio je spoj sa borbenom skupinom kod Klisa (8 km s.izt. od Splita).

26.IX. prije napadaja njemačkih četa na Split glavnina komunističkih bandi napustila je grad i povukla se u sjeverozapadnom smjeru. U Splitu su komunisti izvršili paljenja i rušenja. 27.IX. njemačke čete su zauzele Split.⁹

⁷ Odnosi se na dijelove Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“ i Treću NO brigadu Sedme Banijske divizije. Vidi dok. br. 135 151, 166 167 i 252.

⁸ Vidi dok. br. 154.

⁹ Vidi dok. br. 254 i 256.

Neprijateljske snage¹⁰ sa visa Visoka (3 km j.z. od Sinja) povlače se u zapadnom smjeru prema s. Muć (14 km z. od Sinja). Jedna nje-mačka ojačana bojna koja od Drniša nastupa u smjeru s. Muć vodila je 25.IX. borbe sa jakim partizanskim bandama s obje strane s. Ram-ljane¹¹ (22 km z.s.z. od Sinja).

Na području: Knin—Benkovac odmetničke bande i dalje ugrožavaju obiskrbne puteve.

C) DOGODAJI NA PRUGAMA:

- Pruga Karlovac* Noću 26/27.IX. između želj. postaje Kar-
—*Ogulin:* lovac i Duga Resa partizani su minom oštetili
želj. prugu.¹²
- Pruga Vinkovci* Noću 26/27. IX. između želj. postaje Vo-
—*Indija:* ganj i Srem. Mitrovica naišao je teretni vlak
na minu. Stroj i 4 vagona su izkliznula.
- Pruga Dugo Selo* 27.IX. između želj. postaje Prikraj i Vrbo-
—*Križevci:* vec partizani su na 4 mjesta minirali želj.
prugu, postaju Vrbovec demolirali, a garnituru
1 putničkog i jednog teretnog vlaka zapalili.
- Pruga: Bos. Novi* Neću 25/26.IX. partizani su na 2 mjesta
—*Bihać:* prekinuli želj. prugu.
- Pruga: Višegrad* 26.IX. kod željezničke postaje Sip četnici
—*Međeda:* su porušili drveni most i prekinuli b.b. spoj
između Rogatice i Višegrada.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik pōdhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)¹³

¹⁰ Vidi izvještaj Štaba Treće proleterske krajiške brigade od 6 li stopada 1943 god. Štabu Prve proleterske divizije NOV i POJ. Doku-
menat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 39/2, k. 711.

¹¹ Vidi dok. br. 154.

¹³ Vidi dok. br. 135.

" Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domo-
branstva. Operativni odjel.

BR. 254

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOFRANSTVA OD 29 RUJNA 1943 GOD. O NAPADU DRUGE NO BRIGADE „PRAĆE RADIĆA" NA VARAŽDINSKE TOPLICE I STANJU NA PODRUČJU SPLIT—SINJ¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 272

(po podacima primljenim 29.IX.1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Zapovjedništvo posadnog područja Varaždin javlja da je posada Varaždinskih Toplita 2. udarna sat I. konjaničkog sklopa jačine 80 ljudi te 150 njemačkih i 30 naših oružnika 28 IX. između 19 i 20 sati od partizana savladana.¹ Do sada su se u Varaždin vratila 3 njemačka oružnika koji su izjavili da se ostali nisu mogli spasiti. Posada se borila do posljednjeg naboja i to Njemci iz novog hotela u Varaždinskim Toplicama koji je podpuno izgorio, a naši iz oružničke postaje. Borba je trajala 6 sati. Bližih podataka još nema.

Podr. Jastrebarskog: Noću 27/28. IX. kod s. Desinec (4 km s.izt. od Jastrebarskog) partizani³ su zarobili 1 nadporučnika sa 32 domobrana iz XX. željezničke stražarske bojne.

B) JUŽNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Split—Sinj: Bobrena skupina SS divizije „Prinz Eugen" dostigla je 26.IX. područje južno od s. Mravince (5 km s.izt. od Splita). -- Noću 26/27.IX. neprijatelj se je sa utvrđenih postava jugozapadno od s. Mravince povukao u istočnom smjeru. — Nakon zauzeća Splita 27.IX. u jutro nastavljeno je čišćenje Splita i okolice.

Cesta: Mostar—Sinj je zatvorena⁴ od odmetničkih bandi te je obskrba ovim putem zasađa nemoguća.

¹ Dokumentat, umnožen na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 12/1, k. 30.

³ Vidi dok. br. 161, 181, 253 i 256.

¹ Vidi dok. br. 135 i 192.

* Ova cesta je blokirana od snaga Prve proleterske NOU brigade Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 170 i 191.

Jedan njemački razviđački odjel savladavši teške zemljišne prepreke napao je neprijatelja⁵ u leđa, razpršio ga i zauzeo visove 7 km z. od Sinja. Pokušaj neprijateljskog prodora⁶ s obje strane s. Ramljane (22 km z.s.z. od Sinja) je odbijen.

Osobitosti Vojni izvjestitelj iz Zdenčine Matković, ustaški poručnik Franić (obskrbnik XXX. ustaške bojne) i ustaški vodnik Rogulja prebjegli su 28.IX. partizanima. Poručnik FVanić odnio je sa sobom sav novac.

C) DOGOĐAJI NA PRUGAMA:

Pruga Zagreb 28.IX. između želj. postaje Zdenčina :
•—*Karlovac:* Horvati naišao je teretni vlak na minu.⁷ 4 vagona su izkliznula.

Pruga Bos. Novi—Prijedor: 27. IX. kod želj. postaje Svodna partizani su prekinuli želj. prugu. Popravak je u toku

Pruga Podr.Slatina—Našice: Noću 25/26. IX. partizani su napali želj. postaju Feričanci.⁸ Bližih podataka nema.

Pruga Vinkovci—Brčko: 27.IX. kod želj. postaje Gunja naišao je teretni vlak na minu. Bližih podataka nema.

Pruga: Bos. Novi—Bihać: 27.IX. popravljena je pruga između želj. postaje Grmuša i Cazin—Srblijani.

Pruga Sisak—Novska: 28.IX. popravljena je želj. pruga između želj. postaje Saš i Staza.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž. snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)
Dragojlov

(M.P.)⁹

* i ' Vidi dok. br. 253.

¹ Minu postavili dijelovi Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 135 i 192.

² Napad izvršili dijelovi Podravske NOP odreda. Vidi dok. br. 187.

• Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

ERZOGLAGNO IZ VJESBE

TKO JAVIJA:	VRIEME:		KOME SE JAVIJA:
Glavno zavesteljstvo za javni red i sig.	SATI	13.10	
	DANI	29.	
	MJESEC	II.	
PRIMO:	GDINA	1945.	1. ODAB:
Dpk. RIVAN			Glavno zavesteljstvo

ADRESA

Caputa redovnat obliki izv. 131a /a. Putodio/ javlja broglasno 29. IX. u 10.45 sati sljedece:

Na dan 28. rujna u Ploču nastala Veljadicina Toplica. Posada dionicijskih zastojaca i dionicijskih zastojaca 60 članova posade porebnik djetar i oko 70 dionicijskih zastojaca koji su iskoristili iskorjena i ovdje napravio znatan nastojanje. Posada je napravila 20. dionicijski nastojanje koje se nalazi u Ploču i koje je predijeti do Namjenskih Toplica, ali je bio nastojanje za Sadržaj. Isali su 2 nrite i 9 nastojanja. Posada je bila u Neron Kordića i u Neron brigada, u ličičiću nastojanja i ovdje 15 svinja i 100.000. Kuma, to poveći sa sobom Dvo. Stina. Sačb uovirni na Kalmila II. Partizanski borjav, koji se sastoji od pet brigada i to: II, X, XVII, XVIII i XXI. Posada nastojanje postojanje nastojanje je nastojanje nastojanje i nastojanje.

Glavno zavesteljstvo u javni red i sig.

2/10
 via
 2/10
 29/IX

BR. 255

IZVJEŠTAJ GLAVNOG RAVNATELJSTVA ZA JAVNI RED
I SIGURNOST OD 29 RUJNA 1943 GOD. O ZAUZEĆU VARA-
ŽDINSKIH TOPLICA OD STRANE JEDINICA NOV I PO
HRVATSKE¹

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

TKO JAVLJA:	VRIEME		KOME SE JAVILO:
Ravnateljstvo za javni red i sig.	SATI	13.10.	
	DAN	29.	
	MJESEC	IX.	
PRIMIO: DP K. REMAN	GODINA	1943.	PREDAO: činovnik JURICIC

S A D R Ž A J

Župska redarstvena oblast Varaždin (g. Batušić) javlja brzoglasno 29.IX. u 10.00 sati sljedeće:

„Jučer dne 28. rujna partizani zauzeli Varaždinske Toplice.² Posada djelomično zarobljena, a djelomično raspršena. Od njemačke posade poručnik Dietmar i oko 70 ljudi ubijeno. Glavna zgrada kupališta izgorjela, a okolne zgrade znatno oštećene. Borba je trajala od 26. o.mj. Ustaški motorizirani od obojnika Oreškovića pokušao je jučer prodrijeti do Varaždinskih Toplica, ali je bio suzbijen kod Tonimira. Imali su 2 mrtva i 9 ranjenih. Noćas je bila u Novom Marofu X. Partizanska brigada³, u liečilištu zaklali i odneli 15 svinja i 300 000. Kuna, te povelili sa sobom Dra. Stimca. Sada operira⁴ na Kalniku II. Partizanski korpus,⁵ koji se sastoji od pet brigada i to: II, X, XVII, XVIII, i XXI. Prema primljenim podatcima namjeravaju napasti Ludbreg i Varaždin.“

Glavno ravnateljstvo za javni red i sig.
29/IX D

vidi izvj. br. 7

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 13/1—1(l. k. 30.

² Vidi dok. br. 161, 181, 253, 254 i 256.

³ Vidi dok. br. 181.

* Tada je na Kalniku operisala: NO brigada „Braće Radića“, Kalnički NOP odred i Deseta NO divizija sa svojom Sedamnaestom NOU i Dvadeset prvom NO brigadom.

⁵ Drugi korpus NOV i PO Hrvatske.

BR. 256

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA GLAVNOG STOŽERA DOMOBRA NSTVA OD 30 RUJNA 1943 GOD. O DEJSTVU DESETE NO DIVIZIJE NA PODRUČJU KALNIKA I HRV. ZAGORJA I EORBAMA DIJELOVA SEDME NO DIVIZIJE U REONU KARLOVCA I OGULINA, KAO I STANJU NA PODRUČJU SINJ—SFLIT¹

DNEVNO IZVJEŠĆE BROJ 273

(po podacima primljenim 30 IX. 1943 godine do 9 sati)

A) SJEVERNO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Zagorja: Stanje oko Varaždina je uslied prikupljanja jakih part. snaga² na području celog Kalničkog Gorja p. do ceste: Varaždin—Ludbreg (navodno 4—5 part. brigada¹ i to: II, X, XII, XVII i XXI.) ozbiljno. Ustaški motorizirani odjel bojnika Oreškovića koji je 28.IX. iz Varaždina pokušao prodrieti u Varaždinske Toplice nije se mogao probiti kod s. Tonimir (1 km s. od Varaždinskih Toplica) i imao je 2 mrtva i 9 ranjenih, a ustaški odjel pod zapovjedništvom ustaškog bojnika Devčića. iz smjera Ludbrega zadržan je kod s. Tuhovec (3 km izt. od Varaždinskih Toplica). Kako je već javljeno, 28.IX. partizani su zauzeli Varaždinske Toplice⁴.—

Podr. Jastrebarskog: Noću 28/29. IX. partizani su napali Lazinu i Domagović⁵ (8 i 4 km j. od Jastrebarskog) a na Jastrebarsko izvršili vatreni prepad. Kod želj. postaje Lazina zarobljen je 1 častnik i 25 domobrana, a kod Domagovića 32 domobrana XX. želj. stražarske bojne. Neprijatelj je imao 3 mrtva i nekoliko ranjenih.

Podr. Daruvara: 26. IX. u s. Doljani (3 km j. od Daruvara) Part. su otvorili vatru na prednje dielove 1 naše bojne. Daljim napredovanjem bojne partizani (Češki bataljun) su protjerani. Vlastiti gubitci: 3 mrtva i 2 ranjena.

¹ Dokument, umnožen, na geštetneru, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 13'1, k. 30.

² Vidi dok. br. 161 i 181.

³ Tada su na Kalniku operisale: NO brigada „Braće Radića“, Kalnički NOP odred i dvije brigade Desete NO divizije: Sedamnaesta NOU i Dvadeset prva NO brigada.

⁴ O zauzeću ovog uporišta vidi dok. br. 161, 181. 253 i 254.

⁵ Napad na ova uporišta izvršili dijelovi Trinaeste proleterske NOU brigade „Rade Končar“. Vidi dok. br. 192.

Podr. Okučana: 28. IX. kod s. Lađevac (4 km s.z. od Okučana) sukobio se odjel od 15 domobrana i 12 četnika suboraca sa partizanima⁶. Jedan partizan je ubijen, 11 ih je zarobljeno, a 7 pušaka sa streljivom zaplijenjeno. Vlastiti gubitci: 1 četnik poginuo. Četnici su se pokazali vrlo dobri borci.

Podr. Našice—Đakovo: Prema izkazu pučanstva jako načeta XVIII. part. brigada⁷ povukla se 27. IX. iz s. Bukovac (10 km j.j.z. od Našica) u smjeru s. Paučje (14 km j.j. izt. od Našica).

28. IX. u nastavku podhvata⁸ na području: Đakovo--Našice—Pleternica, njemačka iztočna borbena skupina dostigla je crtu: s. Granice—s. Zdenkovac (10 i 13 km j. od Našica). 15 zarobljenih bandita je streljano. Vlastitih gubitaka nije bilo.

Njemačka južna borbena skupina zauzela je s. Jelovac (8 km j.j.z. od Našica) bez vlastitih gubitaka. — 29. IX. napadnut je neprijatelj u s. Gradac (8 km j.z. od Našica). Prema izkazu zarobljenih i prebjeglih imao je neprijatelj velikih gubitaka.

Podhvatna skupina 187. njemačke rez. divizije dostigla je područje: Gradište—Bekteže (5 km j. izt. od Kutjeva). Napadaj na Kutjevo gdje neprijatelj pruža jak odpor⁹ je u toku. Vlastiti gubitci: 1 mrtav i 6 ranjenih, a neprijateljski su usljed topničke vatre vrlo visoki.

29. IX. II. ustaški združ je razvidao područje Ceremošnjak — greben Živčane (5 km j.i. 9 km j.j. izt. od Našica).

Neprijateljski gubitci 27. IX. iznose: 28 mrtvih (prebrojano), a 20 (cienjeno), preko 60 ranjenih i 14 zarobljenih. Plien: 1 teretni samovoz i veći broj pušaka i streljiva.

o

B) JU2NO OD R. SAVE I KUPE:

Podr. Karlovac—Ogulin: Noću 28/29. IX. part. su izvršili vatrezni prepad na Dugu Resu¹⁰ (7 km j.j.z. od Karlovca). Žrtava nije bilo.

• Vidi dok. br. 187.

⁷ Vidi dok. br. 129 i 172.

" O ovoj akciji vidi dok. br. 172, 187 i 247.

⁹ Vidi dok. br. 172.

¹⁰ i ¹² Vidi dok. br. 257 i izvještaj Štaba Sedme NOU divizije NOV 1 PO Hrvatske od 6 listopada 1943 god. Štabu Prvog Korpusa NOV i PO Hrvatske. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 12—7, k. 424 C.

28. IX. odbijen je part. napadaj na Ogulin". Vlastiti gubitci: 2 mrtva i 25 ranjenih, njemački: 3 mrtva i 7 ranjenih, a partizanski: 27 mrtvih (prebrojano) i 4 zarobljena.

Na potoku Globornica (10 km s. izt. od Ogulina) vode se već 2 dana borbe¹². Naša mješovita kolona nije se uzpjela probiti do Globornice i ako je imala i težkih pancera.

Podr. Gospića: 28. IX. stiglo je u Perušić (11 km s. od Gospića) 260 osoba koje su partizani protjerali iz Otočca. Po njihovim izjavama odmetnici su se domogli u Senju i Delnicama velikih količina ratnog tvoriva i spremaju navodno odlučan napadaj na Gospić i Karlobag Jake part. snage prikupljaju se sjeverno od crte: Karlobag—Baške Oštarije (8 km izt. od Karlobaga).

Podr. Sinj—Split: Neprijateljske snage¹³ sa područja Splita povukle su se na sjever prema Dinari pl., a dio snaga na istok u Mosor pl. Njemačke čete nadiru za neprijateljem. Split je zauzet 27. IX. u 9 sati. U samom gr?du neprijateljske zalaznice pružile su samo slab odpor. Njemački gubitci u Splitu bili su neznatni dok je neprijatelj imao 187 mrtvih, 200 častnika i 9.000 vojnika talijanske divizije „Bergamo“ su zarobljeni¹⁴. — Sa neprijateljskim snagama koje uzmiču u Dinaru pl. vode se borbe kod s. Hrvače (7 km s od Sinja).

27. IX. jedan njemački razviđački odjel zauzeo ie s. Muć¹⁵ (14 km z. od Sinja), gdje je zaplijenjeno partizansko obskrbbno skladište.

Po nalogu
Ministra i zapovjed. oruž snaga
Pročelnik podhvatnog odjela
general (Dragojlov)

Dragojlov

(M.P.)¹⁶

¹¹ O napadu na ovo uporište vidi izvještaj Četvrte NO brigade Trinaeste divizije od 5 listopada 1943 god. Štabu Prvog korpusa NOV i PO Hrvatske. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 1/3, k. 917.

^a Vidi dok. br. 170, 175, 180 i 191.

¹¹ O razoružanju ove divizije vidi tom V, knj. 19, dok. br. 54 i 81.

¹⁵ Vidi izvještaj Štaba Šibenskog sektora od 3 listopada 1943 god. Štabu Četvrte operativne zone. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 2—32, k. 491.

" Okrugli pečat: Nezavisna država Hrvatska. Glavni stožer domobranstva. Operativni odjel.

BR. 257

IZVJEŠTAJ ZAPOVJEDNIŠTVA PRVOG SEKTORA OD 30
 RUJNA 1943 GOD. O EORBAMA NJEMAČKIH I USTAŠKO-
 DOMOERANSKIH OKLOPLJENIH SKUPINA SA JEDINI-
 CAMA NOV I PO HRVATSKE U REONU GENERALSKEG
 STOLA¹

BRZOGLASNO IZVJEŠĆE

TKO JAVLJA:	VRIEME		KOME SE JAVILO:
I. Sektor por. Škrgatić	SATI	20.10	
	DAN	30	
	MJESEC	9.	
PRIMIO: boj. Vrabec	GODINA	1943.	PREDAO:

SADRŽAJ

Dnevno izvješće za 30. o. mj.

- 1.) Oklopljena hrvatska i njemačka skupina upućena 29 o. mj. u 1700 sati iz Karlovca za Gornje Dubrave, i radi obskrbe tamošnje posade doprla je pod borbom do Generalskog Stola odakle se je morala vratiti zbog snažnog otpora- koji su joj pružih dielovi I.⁸ i III.⁴ udarne brigade.
- 2.) Gubitci naši 6 ranjenih ustaša i 2 njemačka vojnika. Partizani 11 mrtvih nađenih. Dielovi 30. ustaške bojne na osiguranju želj. pruge: selo Belavići—Generalski Stol, u borbama¹ posljednja 2 dana imali 3 mrtva i 17 ranjenih. Vod naoružanog pučanstva okolice Generalskog Stola bilo je 9 mrtvih i 20 ranjenih. Neprijateljski gubitci nepoznati.

¹ Original, u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 14/1—35, k. 30.

³ Otpor pružali dijelovi Sedme NO divizije. Vidi izvještaj Štaba Četvrtog korpusa NOV i PO Jugoslavije od 23 listopada 1943 god. Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 11—4, k. 1056.

³ i ⁴ Prva i Treća NOU brigada Sedme NOU divizije.

⁵ O ovim borbama vidi izvještaj Štaba Četvrtog korpusa NOV i PO Jugoslavije od 23 listopada 1943 god. Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 11—4, k. 1056

- 3.) Zgrada želj. postaje i najveći dio bunkera uništen je i spaljen uslied bombardiranja štuka i topničtvom neprijateljskim. Škola u Generalskom Stolu i oko 20 kuća također su uništene uslied bombardiranja štuka. Crkva u General. Stolu uništena od partizana.
- 4.) Noću 29. na 30. o. mj. izvršen je vatreni prepad na okolne posade i to: Turanj, Mostanje, Borlin, Gornje Dubrave. Sveukupno bez žrtava.
- 5.) Noću 29. na 30. o. mj. izvršen je napad na našu posadu u Donjim Stativama⁶. Napad odbijen. Naši gubitci 3 ranjena, neprijateljski po izjavi seljaka 5 kola mrtvih i ranjenih.
- 6.) Danas je njem. policiska bojna u Oštarijama teško napadnuta⁷. Napad odbijen. Obostrani gubitci izgleda veliki. Do sada nepoznati.

I. Sektor

30/IX D

⁶ Napad na ovo uporište vršio Karlovački NOP odred.

⁷ Vidi izvještaj Prvog korpusa NOV i PO Hrvatske od 2 listopada 1943 god. Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske. Dokumentat u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 14/1—7, k. 419 A.